

Lovforslag nr. L 97. Fremsat den 26. november 2003 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af våbenloven

(Forbud mod at bære kniv mv. samt skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af kniv mv.)

§ 1

I lov om våben og eksplosivstoffer, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 67 af 26. januar 2000, som ændret ved lov nr. 433 af 31. maj 2000 og lov nr. 378 af 6. juni 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1, affattes således:

»Kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse, må ikke bæres eller besiddes på følgende steder, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål:

- 1) Offentligt tilgængelige steder.
- 2) Uddannelsessteder.
- 3) Ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.«

2. § 4, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Justitsministeren kan udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af:

- 1) Skarpe eller spidse våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, enhåndsbetjente foldeknive, der er konstrueret således, at de i normal stand kan foldes ud ved brug af én hånd, foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af én hånd, knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, og som fra denne placering

kan trækkes ved brug af én hånd, kastestjerner, kasteknive samt kårdestokke og andre tilsvarende våben, der fremtræder som en anden genstand.

- 2) Andre skarpe eller spidse våben, som ikke kan antages at have noget anerkendelsesværdigt formål.
- 3) Genstande, der uden at fremtræde som våben eller ammunition er egnede til at anvendes på lignende måde som de i § 1, nr. 4, nævnte genstande.
- 4) Stoffer, der kan anvendes til fremstilling af de eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1, eller til indfyldning i de i § 1, stk. 1, nr. 4, nævnte genstande.
- 5) Våben, der er beregnet til at virke lammende, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm.
- 6) Laservåben, der er særligt beregnet til som eneste eller som en af flere våbenvirkninger at forårsage permanent blindhed på ubeskyttede øjne.«

3. § 10, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, straffes med bøde. Straffen kan stige til fængsel i 2 år, når den pågældende tidligere er straffet for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1.	<i>Indledning</i>	3110
2.	<i>Forbud mod at bære kniv på offentlige steder</i>	3111
2.1.	Gældende ret	3111
2.2.	Fremmed ret	3112
2.2.1.	Norge	3112
2.2.2.	Sverige	3113
2.2.3.	Finland	3114
2.3.	Justitsministeriets overvejelser	3114
2.3.1.	Generelt forbud mod at bære kniv	3114
2.3.2.	Kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande	3116
2.3.3.	Offentligt tilgængelige steder og steder, hvor unge typisk færdes	3117
2.3.4.	»Besiddelse« af kniv mv.	3118
3.	<i>Skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af knive mv.</i>	3118
3.1.	Gældende ret	3118
3.2.	Justitsministeriets overvejelser	3119
4.	<i>Bemyndigelse til at udstede regler om forbud mod knive mv.</i>	3121
5.	<i>Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.</i>	3122
6.	<i>Hørte myndigheder mv.</i>	3123

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at øge trygheden i befolkningen og forebygge alvorlig voldskriminalitet og anden kriminalitet, der indebærer fare for liv, helbred og frihed.

Dette skal blandt andet ske ved at skærpe våbenlovgivningens bestemmelser om besiddelse af knive mv.

På baggrund af flere alvorlige knivoverfald i løbet af sommeren 2003 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om sammen med Politimesterforeningen og Politidirektøren i København at udarbejde en redegørelse for omfanget af sager, hvor personer ulovligt

har besiddet eller anvendt knive mv. Justitsministeriet anmodede samtidig om en vurdering af grundlaget for en styrket retshåndhævelse på området, herunder i form af lovændringer eller gennem en øget kontrolindsats.

Rigsadvokatens redegørelse forelå den 15. september 2003, og lovforslaget bygger i vidt omfang på de anbefalinger, som Rigsadvokaten er fremkommet med i redegørelsen. Redegørelsen er optrykt som bilag 1 til lovforslaget.

Det foreslås at udvide det gældende forbud i våbenlovens § 4, stk. 1, mod at bære kniv eller dolk, således at foldeknive med en klinge på højst 7 cm samt andre

skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse, omfattes af forbuddet. Samtidig foreslås det, at området for forbuddet udvides til – ud over »steder, hvortil der er almindelig adgang« – også at omfatte køretøjer samt skoler, ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende, hvor unge typisk færdes.

Endvidere foreslås straffen for ulovlig besiddelse af kniv mv. skærpet.

Herudover indeholder lovforslaget et forslag til en ny affattelse af bemyndigelsesbestemmelserne i våbenlovens § 4, stk. 3, nr. 1 og 2. Den foreslåede ændring indebærer blandt andet, at justitsministeren får hjemmel til at forbyde andre skarpe eller spidse våben, som ikke kan antages at have noget anerkendelsesværdigt formål, uden at der – som hidtil – kræves en lovændring.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med Justitsministeriets kommende forslag til lov om politivirk-somhed, der blandt andet vil indeholde en bestemmelse om visitation mv. på steder, hvor der efter våben-lovgivningen gælder forbud mod at bære eller besidde knive.

2. Forbud mod at bære kniv mv. på offentlige steder

2.1. Gældende ret

Efter våbenlovens § 4, stk. 1, er det forbudt at bære kniv eller dolk på steder, hvortil der er almindelig adgang, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse; til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål. Forbuddet omfatter dog ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm.

Bestemmelsen blev indsat i våbenloven ved lov nr. 861 af 23. december 1987, jf. Folketingstidende 1987-1988, forhandlingerne sp. 2015-2016, 2969-2984, 3837, 4214-4215, tillæg A, sp. 1775-1808, samt tillæg B, sp. 173-186. Det fremgår af bemærkningerne, at formålet med lovforslaget var at skærpe våbenlovgivningen ved blandt andet at indføre betydelige be-grænsninger i adgangen til at bære kniv på offentligt sted, således at det efter lovændringen kun er tilladt at bære kniv på offentligt sted, såfremt der er en særlig, acceptabel grund til det. Efter bestemmelsen er det så-ledes forbudt at gå med kniv, hvis den bæres blot til pynt eller lignende, eller den ikke skal bruges til noget bestemt. Det er heller ikke tilladt at bære kniv f.eks. med henblik på at skulle forsvare sig eller andre, hvis der eventuelt skulle opstå en truende situation.

Skal kniven derimod anvendes som værktøj i (lov- ligt) erhverv eller bruges i forbindelse med jagt, lyst- fiskeri og sportsudøvelse, er det tilladt at bære den på offentligt sted. Det gælder også, når kniven bæres, mens den pågældende person er på vej direkte til eller fra den pågældende aktivitet. Opregningen i lovtæk- sten er ikke udtømmende, jf. ordene »eller andet lig- nende anerkendelsesværdigt formål.« Således vil kniv også kunne bæres som led i anden lovlig fritidsaktivi- tet. Dette gælder f.eks. for spejdere og andre, der dyr- ker friluftsvirksomhed og i den forbindelse anvender kniv.

Herudover er der en række andre tilfælde, hvor det ud fra formålet med bestemmelsen er tilladt at bære kniv på offentligt sted. Her tænkes navnlig på situati- oner, hvor det i forbindelse med transport af kniv fra ét sted til et andet ikke kan undgås, at kniven medbrin- ges på (passerer) offentligt område. Kniven er f.eks. købt i en forretning og skal bringes hjem til bopælen.

Med hensyn til beviset for, om bestemmelsen er overtrådt, tages udgangspunkt i den almindelige pro- cessuelle grundsætning, at anklagemyndigheden har bevisbyrden. Det er således ikke tiltalte, der selv skal bevise, at kniven bæres som led i erhverv mv. Noget andet er, at sigtede/tiltalte for at kunne unddrage sig strafansvar i praksis i almindelighed ikke vil kunne nøjes med at hævde, at kniven skal bruges til et af de formål, der fritager for straf, hvis der ikke samtidig foreligger omstændigheder f.eks. med hensyn til på- klædning, tid og sted, måden kniven bæres på, kni- vens art mv., der underbygger denne påstand. Denne samlede bedømmelse vil medføre, at der forekommer en række situationer, hvor personer normalt aldrig lovligt vil kunne bære kniv. Det vil f.eks. gælde tilsku- ere til sportsskammer, gæster på værtshuse og personer, der går i byen for at more sig.

Offentligt sted beskrives i loven som »steder, hvor- til der er almindelig adgang«, det vil sige veje, parker og f.eks. jernbanestationer, offentlige befordrings- midler, herunder hyrevogne, forlystelsessteder samt i åbningstiden butikker, butikcentre og offentlige kon- torer. Området svarer til det område, der er omfattet af normalpolitivedtægtens § 3.

Restauranter, diskoteker, værtshuse mv. anses som hovedregel for steder med almindelig adgang.

I det omfang uddannelsessteders områder er frit til- gængelige for offentligheden, vil disse områder være omfattet af forbuddet mod at bære kniv eller dolk i vå- benlovens § 4, stk. 1. Der er normalt ikke almindelig adgang til undervisningslokaler og andre indendørs- områder på uddannelsessteder, ligesom private sko-

lers områder ikke kan antages at være omfattet af det geografiske område for forbuddet mod at bære kniv.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om der kan antages at være almindelig adgang til ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.

Besiddelse af knive i en privat bil anses derimod ikke for omfattet af våbenlovens § 4, stk. 1, jf. Vestre Landsrets kendelse, trykt i *Ugeskrift for Retsvæsen 2001, side 2128*, og en utrykt dom afsagt af *Østre Landsret den 8. marts 2001* (16. afd. a.s. nr. S-3130-00). I begge sager lå kniven i en bil, som tiltalte kørte i, og såvel Østre som Vestre Landsret fastslog, at eftersom der ikke er tale om et sted, hvortil der er almindelig adgang, jf. normalpolitivedtægtens § 3, er en privat bil ikke omfattet af bestemmelsen.

Besiddelse af kniv eller dolk i en bil, uanset om denne befinder sig på et sted, hvortil der er almindelig adgang, er således ikke i strid med forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1.

Våbenlovens § 10, stk. 2, indeholder strafbestemmelsen for besiddelse af skydevåben under særlig skærpende omstændigheder, herunder blandt andet besiddelse af skydevåben med tilhørende ammunition på »offentligt tilgængelige steder«. Bestemmelsen blev indsat i våbenloven ved lov nr. 411 af 10. juni 1997, jf. Folketingstidende 1996-1997, forhandlingerne sp. 2202-2215, 7453-7454, 7938-7947, tillæg A, sp. 2475-2538, samt tillæg B, sp. 988-993, 1294-1299. Ved offentligt tilgængelige steder forstås ifølge forarbejderne til bestemmelsen steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder veje, parker, offentlige transportmidler, restauranter, butikker, butiksentre, forlystelsessteder og offentlige kontorer. Det er herudover udtrykkeligt anført, at også besiddelse af våben i en bil, som befinder sig på et offentligt tilgængeligt sted, er omfattet af bestemmelsen. Anvendelsesområdet for våbenlovens § 4, stk. 1, er dermed snævrere end anvendelsesområdet for våbenlovens § 10, stk. 2, om skærpet straf ved besiddelse af skydevåben på offentligt tilgængelige steder.

Ordet »bære« omfatter – som i våbenlovgivningen i øvrigt – også det tilfælde, hvor kniven medbringes i en taske eller anden håndbagage.

Forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, omfatter ikke foldeknive (lommeknive) med en klinge på højst 7 cm. Forbuddet udelukker endvidere ikke, at der på offentlige steder bæres andre genstande, der vil kunne være farlige, såfremt de anvendes som stikvåben, f.eks. skruetrækkere, syle mv.

Efter våbenlovens § 4, stk. 3, kan justitsministeren udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at

overdrage eller at overlade andre besiddelsen af blandt andet skarpe våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive og springstiletter, faldknive, faldstiletter og lignende, kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben samt kastestjerner, kasteknive og lignende, jf. § 4, stk. 3, nr. 1 og 2.

Denne bemyndigelsesbestemmelse er udnyttet ved § 14, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 66 af 26. januar 2000 om våben og ammunition mv. (våbenbekendtgørelsen). Efter § 14, stk. 1, gælder, at det er forbudt uden tilladelse fra politimesteren (politidirektøren) at erhverve, besidde, bære eller anvende en række nærmere opregnede knive og andre våben. Politiets tilladelse gives kun undtagelsesvist, og hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder, jf. § 12, stk. 2, i cirkulære nr. 8 af 26. januar 2000 (våbencirkulæret).

Dolke eller knive, hvis klinge overstiger 12 cm, kan dog uden tilladelse anvendes i erhverv, til husholdningsbrug eller ved jagt, lystfiskeri eller sportsdykning, hvis de er udformet hertil. Tilsvarende gælder for slagvåben til jagt eller lystfiskeri, jf. våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 3.

2.2. Fremmed ret

Rigsadvokaten har i sin redegørelse af 15. september 2003 om overtrædelser af våbenlovgivningen med hensyn til knive mv. beskrevet retstilstanden vedrørende besiddelse af knive mv. på offentligt tilgængelige steder samt sanktionerne for overtrædelse heraf i Norge, Sverige og Finland. I det følgende beskrives Rigsadvokatens oplysninger herom.

2.2.1. Norge

Ifølge den norske straffelovs § 352 a er det strafbart forsætligt eller groft uagtsomt på offentligt sted at bære kniv eller lignende skarpt redskab, som er egnet til brug ved legemskrænkelser.

Ifølge forarbejderne til den nævnte bestemmelse er bl.a. økser og sakse omfattet af begrebet »lignende skarpt redskab«. Begrebet omfatter også andre genstande, der er så skarpe, at de kan bruges til at skade mennesker, f.eks. et skarpt metalstykke, og det er ikke et krav, at redskabet med hensyn til udseende eller anvendelse kan sidestilles eller sammenlignes med en kniv.

Forbuddet omfatter ikke kniv eller andet redskab, som bruges til arbejde, friluftsliv eller andet anerkendelsesværdigt formål, ligesom det fremgår af forarbejderne, at store dele af udmark og friluftsområder ikke kan anses for offentligt sted i lovens forstand. Det er ligeledes tilladt at bære kniv på markeder, ved udstil-

linger og lignende, hvor knive omsættes eller vises frem, samt ved møder mv. i knivklubber, husflidsklubber eller andre sammenhænge, hvor kniven er et naturligt indslag.

Endvidere straffes den, der under slagsmål griber til kniv eller andet særligt farligt redskab, jf. den norske straffelovs § 385.

Strafferammen for overtrædelse af begge de ovennævnte bestemmelser er bøde eller fængsel indtil 6 måneder eller begge dele.

Denne strafferamme blev indført ved en lovændring i juni 2002 som en forhøjelse af den hidtidige strafferamme på bøde og fængsel indtil 3 måneder. Baggrunden for forhøjelsen var bl.a. en stigning i antallet af trusler med kniv og grov legemsbeskadigelse. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at den øgede strafferamme giver mulighed for at pågribe og eventuelt varetægtsfængsle den, der overtræder et af forbuddene.

Rigsadvokaten i Norge har oplyst, at der i Oslo politidistrikt som udgangspunkt gives en bøde på 6.000 kr. for overtrædelse af forbuddet mod at bære kniv på offentligt sted. Det er endvidere oplyst, at man i Oslo politidistrikt – bl.a. som følge af de skærpede strafferammer – ved en ny overtrædelse af knivforbuddet inden for et år vil rejse tiltale med påstand om frihedsstraf på minimum 45 dages ubetinget fængsel, og at man i disse tilfælde bør søge at få den sigtede varetægtsfængslet. Der er dog efter det oplyste endnu ikke i praksis eksempler på sådanne sager, der alene har omfattet en overtrædelse af forbuddet mod at bære kniv på offentligt sted.

Det er i øvrigt oplyst, at antallet af anmeldelser af legemsbeskadigelse med kniv er faldende i Oslo.

2.2.2. Sverige

I Sverige er besiddelse af kniv mv. reguleret ved en lov om forbud vedrørende knive og andre farlige genstande.

Ifølge lovens § 1, stk. 1, må knive, andre stik- og skærevåben og andre genstande, som er egnede til at anvendes som våben ved forbrydelser mod liv eller helbred, ikke besiddes på almen plads, indenfor skoleområder, hvor der gives grundskole- eller gymnasieundervisning, eller i køretøj på almen plads.

Forbuddet gælder ikke, hvis genstanden i henhold til særlige forskrifter indgår i udrustningen for særlig tjeneste eller opgave, eller hvis besiddelsen i øvrigt med hensyn til genstandens art, besiddernes behov og øvrige omstændigheder må anses for at være beføjet, jf. stk. 2.

Ifølge § 1, stk. 3, må stikvåben og knive, som er konstruerede således, at klingens eller bladet hurtigt kan foldes eller skydes ud af skaftet, ikke besiddes af personer under 21 år.

Ud over knive omfatter stk. 1 andre farlige genstande, herunder bl.a. syle, stemmejern og mejslers samt genstande, der som følge af deres konstruktion er egnede til at anvendes til beskadigelse af andre.

Forbuddet brydes imidlertid af reglen i stk. 2, hvorefter besiddelsen kan være lovlig som følge af knivens/genstandens art, besidderens behov og omstændighederne. Som eksempel nævnes i forarbejderne bl.a., at besiddelse af en forskærerkniv eller lignende kan være berettiget i forbindelse med en picnic, mens besiddelse af en overlevelseskniv ikke er berettiget i en sådan situation. Besiddelse af kniv under en koncert eller teaterforestilling eller en politisk demonstration anses ikke for beføjet, idet dette er fremmed for formålet med deltagelsen i sådanne arrangementer.

Ifølge forarbejderne kan mindre sammenfoldelige lommeknive kun anses for omfattet af forbuddet i stk. 1, hvis der er specielle omstændigheder, der godtgør en nærliggende risiko for, at kniven vil blive anvendt som våben.

Endvidere følger det af lovens § 2, at bl.a. springstiletter og springknive ikke må overlades til personer under 21 år eller sælges.

Den, som forsætligt eller uagtsomt overtræder §§ 1-2, skal idømmes bøde eller fængsel i højst 6 måneder, jf. lovens § 4, stk. 1. Ved mindre strafværdige overtrædelser idømmes ikke straf.

Hvis overtrædelsen er grov, idømmes fængsel i højst 1 år, jf. § 4, stk. 2.

Den forhøjede strafferamme i § 4, stk. 2, der alene har fængsel i strafferammen, blev indført ved en lovændring i 2000. Ifølge forarbejderne omfatter bestemmelsen bl.a. besiddelse af særligt farlige genstande eller besiddelse af farlige genstande i en sammenhæng, hvor der foreligger særlig fare for, at genstanden kommer i anvendelse ved forbrydelser mod liv eller helbred. Også besiddelse af store mængder farlige genstande kan bedømmes som en grov overtrædelse. Det samme gælder overtrædelse af salgsforbuddet, f.eks. ved overladelse i større omfang eller af særligt farlige genstande, eller ved annoncering eller salg til en kreds af yngre personer.

Som det fremgår, sondres der i Sverige mellem grove overtrædelser og normalt tilfælde, mens mindre strafværdige overtrædelser er straffri.

I normalt tilfælde idømmes bøde. Udgangspunktet er her en »penningbøte« på ca. 1.200 kr., når der ikke har

foreligget nogen nærliggende risiko for anvendelse af kniven.

Hvis en kniv besiddes på offentlig plads under omstændigheder, hvor der kan opstå risiko for konfrontation, og hvor der er fare for, at kniven kommer i anvendelse, er udgangspunktet 50 eller 60 dagbøder (størrelsen afhænger af den dømtes indkomst). Dette følger af en dom fra 1997, hvor den svenske højesteret udtalte, at straffen for overtrædelse af forbuddet mod at besidde kniv i situationer, hvor der er særlig risiko for konfrontation mellem forsamlede mennesker og for, at kniven kommer til anvendelse, normalt bør fastsættes til 50 eller 60 dagbøder. I den konkrete sag blev straffen dog under hensyn til, at tiltalte netop var fyldt 15 år, fastsat til 40 dagbøder á 30 kr.

I en anden højesteretssag fra 1998, hvor en ung mand af en bekendt på offentlig plads blev overladt en butterflykniv til besigtigelse i nogle få sekunder, blev straffen fastsat til en »penningböte« på 1.200 kr.

Rigsadvokaten i Sverige har i øvrigt oplyst, at man ikke umiddelbart har kendskab til sager, hvor besiddelse af kniv på offentligt sted er straffet med frihedsstraf.

2.2.3. Finland

I Finland er besiddelse af kniv mv. reguleret ved »lov om eggvapan«.

Loven omfatter »farlige eggvapan«, som er dolk, stilet og bajonet. Sådanne våben må i henhold til lovens § 3 ikke besiddes på offentlig plads, ved offentlig forsamling eller ved andet offentligt arrangement, såfremt besiddelsen ikke er velbegrundet.

Endvidere må »slidkniv« (skedekniv) eller andet »eggvapan«, som er beregnet til arbejdsbrug eller andet acceptabelt formål, men som kan anvendes til forbrydelser mod liv eller helbred, ikke besiddes på offentlig plads, ved offentlig forsamling eller ved andet offentligt arrangement, såfremt besiddelsen ikke er nødvendig for besidderens arbejde, eller hvis anden acceptabel grund til besiddelse ikke foreligger, jf. lovens § 4.

Overtrædelse af lovens § 3 straffes med bøde eller fængsel i højst 1 år, jf. § 6. Normalstraffen er 25 dagbøder, men der er efter oplysninger fra Rigsadvokaten i Finland i tre tilfælde i 2001 idømt frihedsstraf i sager, der alene har omfattet overtrædelse af lovens § 3.

Overtrædelse af lovens § 4 straffes med bøde eller fængsel i højst 6 måneder, jf. § 7. Rigsadvokaten i Finland har oplyst, at normalstraffen for sådanne overtrædelser er 10 dagbøder, og at normalintervallet for straffen er 6-25 dagbøder.

Dagbødernes størrelse fastsættes på grundlag af tiltaltes nettomånedssindkomst. Den mindste dagbøde er 6 euro, dvs. ca. 45 danske kroner.

2.3. Justitsministeriets overvejelser

2.3.1. Generelt forbud mod at bære kniv

På baggrund af flere alvorlige knivoverfald i løbet af sommeren 2003 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om sammen med Politimesterforeningen og Politidirektøren i København at udarbejde en redegørelse for omfanget af sager, hvor personer ulovligt har besiddet eller anvendt knive mv. Justitsministeriet anmodede samtidig om en vurdering af grundlaget for en styrket retshåndhævelse på området, herunder i form af lovændringer eller gennem en øget kontrolindsats. Rigsadvokatens redegørelse af 15. september 2003 er optrykt som bilag 1 til lovforslaget.

Rigsadvokaten har ved en forespørgsel til samtlige landets politikredse indhentet oplysninger om anmeldt voldskriminalitet i første halvår 2003, hvor kniv er anvendt. Det fremgår af Rigsadvokatens redegørelse, at der i første halvår 2003 i samtlige politikredse er anmeldt i alt 750 tilfælde af voldskriminalitet begået ved brug af kniv. Anmeldelserne fordeler sig således på de enkelte former for overtrædelser:

	Antal anmeldelser
Voldtægt og forsøg (straffelovens § 216)	3
Manddrab (straffelovens § 237)	5
Forsøg på manddrab (straffelovens §§ 237, jf. 21)	46
Vold (straffelovens § 245)	162
Vold (straffelovens § 246)	7
Ulovlig tvang (straffelovens § 260)	5
Frihedsberøvelse (straffelovens § 261)	3
Trusler (straffelovens § 266)	168
Røveri og forsøg (straffelovens §§ 288, jf. 21)	351
Anmeldelser i alt første halvår 2003	750

Som det fremgår af disse tal, er der 5 anmeldelser om manddrab og 46 anmeldelser om forsøg på manddrab begået med kniv samt 169 anmeldelser om vold efter straffelovens §§ 245 og 246 begået med kniv. Det er også ofte forekommende, at der indkommer anmeldelser om, at kniv er anvendt i forbindelse med trusler (168 anmeldelser), og den mest hyppige anvendelse af kniv er forekommet i sager om røveri eller røveriforsøg (351 anmeldelser).

Det fremgår endvidere af Rigsadvokatens undersøgelse, at for så vidt angår de anmeldte sager om manddrab og forsøg på manddrab samt vold efter straffelovens §§ 245 og 246 er gerningsstedet i 110 (svarende til ca. 50 pct.) af disse anmeldelser et sted med almindelig adgang (vej, gade, park mv. eller restaurant, di-

skotek, værtshus osv.) Gerningsstedet er i 99 (svarende til ca. 45 pct.) af anmeldelserne en privat bopæl, mens gerningsstedet ved de resterende anmeldelser er et andet sted (f.eks. institution, trappeopgang el.lign.) eller er uoplyst.

De knive, der er anvendt ved anmeldelserne om vold, manddrab og forsøg herpå, er i de fleste tilfælde (107 svarende til ca. 48 pct.) »andre knive«, det vil sige knive, som ikke er omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, - f.eks. køkkenknive, spejderdolke og fiskeknive. 24 (svarende til ca. 11 pct.) af de knive, der er anvendt ved den nævnte voldskriminalitet, er omfattet af bekendtgørelsens § 14, stk. 1. For 61 tilfælde er knivens art uoplyst.

Foldeknive forekommer i alt i 30 af anmeldelserne om vold, manddrab og forsøg herpå. 8 af disse er foldeknive med en klinge, der er længere end 7 cm, mens 22 (svarende til 10 pct.) af knivene er foldeknive med en klinge på højst 7 cm, det vil sige sådanne knive, som i dag kan bæres lovligt på steder med almindelig adgang. For 17 af disse tilfælde er gerningsstedet angivet som et sted med almindelig adgang.

Det fremgår herudover af undersøgelsen, at der er et stort antal gerningsmænd i alle aldersgrupper op til 45 år i de anmeldte sager om vold, manddrab og forsøg herpå. Flest gerningsmænd findes i aldersgrupperne 15-19 år (38 gerningsmænd), 20-24 år (38 gerningsmænd) og 25-29 år (36 gerningsmænd).

I aldersgrupperne op til og med 24 år er gerningsstedet i de fleste tilfælde et sted med almindelig adgang, mens gerningsstederne ved de 25-29-årige fordeles sig ligeligt mellem steder med almindelig adgang og steder uden almindelig adgang, f.eks. privat bopæl. I aldersgruppen fra 30 år og opefter er voldskriminaliteten med kniv i de fleste tilfælde begået på privat bopæl, bortset fra aldersgruppen 35-39 år, hvor 15 gerningssteder er steder med almindelig adgang, og 14 gerningssteder er privat bopæl eller andre steder.

Forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, mod at bære kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, omfatter ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt. Besiddelsen af foldeknive på offentlige steder kan – ligesom besiddelsen af andre knive – indebære risiko for, at kniven anvendes ved voldskriminalitet, og det fremgår som nævnt af Rigsadvokatens undersøgelse, at 22 af anmeldelserne om vold efter straffelovens §§ 245 og 246 og drab og drabsforsøg i første halvår 2003 vedrører foldeknive med en klinge på højst 7 cm. Det fremgår ligeledes af undersøgelsen, at gerningsstedet for så vidt angår 17 af disse anmeldelser er steder med almindelig adgang.

Rigsadvokaten har på den baggrund gennemgået en række mulige modeller for begrænsning af adgangen til at bære disse små foldeknive på steder med almindelig adgang.

Som den første mulighed nævnes, at der kan indføres et *generelt forbud* mod at besidde små foldeknive på offentligt tilgængelige steder på linje med det forbud, som nu gælder for andre knive. Dermed vil også små foldeknive kun lovligt kunne bæres på offentligt tilgængelige steder, hvis det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål. Efter Rigsadvokatens opfattelse kan et sådant forbud betegnes som temmelig vidtgående. Rigsadvokaten anfører, at det på den anden side forekommer i et vist omfang, at almindelige foldeknive anvendes ved voldskriminalitet. Hertil kommer, at et sådant forbud kan være medvirkende til en holdningsændring, således at det at bære kniv i almindelighed vil blive betragtet som uacceptabel adfærd. Endelig bemærker Rigsadvokaten, at et generelt forbud vil være nemmere at håndhæve end en ordning med tilladelser eller anmeldelser.

En anden mulighed er at *begrænse området* for den lovlige besiddelse af små foldeknive, så det bliver ulovligt at bære små foldeknive på steder, hvor der normalt ikke er nogen rimelig grund til at bære kniv. Dette kan f.eks. ske ved, at man som udgangspunkt forbyder små foldeknive på offentlige steder, men laver en særlig bestemmelse om, at man lovligt kan bære små foldeknive i tilfælde, hvor besiddelsen efter besidderens behov og omstændighederne må anses for velbegrundet. Disse tilfælde tænkes at dække et bredere område end de »anerkendelsesværdige formål«, som gælder for andre knive. Man vil dermed få én afgrænsning af lovlige (anerkendelsesværdige) formål for store foldeknive og andre knive og en anden – bredere – afgrænsning af lovlige (velbegrundede) formål for små foldeknive. Der er efter Rigsadvokatens opfattelse flere ulemper ved en ordning som den her skitserede. Der vil således kunne opstå tvivl om afgrænsningen af reglen.

Som en tredje mulighed nævnes indførelse af en *aldersgrænse*, så det f.eks. forbydes personer under 18 eller 25 år at bære små foldeknive på offentligt tilgængelige steder, når der ikke er tale om anerkendelsesværdige formål. En sådan ordning vil kunne medføre en generelt ændret holdning og adfærd hos unge med hensyn til at bære foldeknive.

Herudover nævnes muligheden for at etablere en *tilladelsesordning*, så det kræver tilladelse fra politiet at bære små foldeknive på offentligt tilgængelige ste-

der, når der ikke er tale om anerkendelsesværdige formål. Politiet ville derved kunne forhindre, at personer, der tidligere har begået voldskriminalitet, lovligt kan være i besiddelse af lommeknive på offentlige steder. Ulemperne ved en sådan ordning er efter Rigsadvokatens opfattelse betydelige, dels henset til den ressourcemaessige belastning af politiet, som ordningen vil indebære, dels fordi ordningen ikke omfatter personer, der (endnu) ikke har begået voldskriminalitet.

Som en sidste mulighed nævnes en *anmeldelsesordning*, hvor man i tilfælde, hvor der ikke er tale om anerkendelsesværdige formål, kun kan bære små foldeknive på offentligt tilgængelige steder, hvis man – én gang for alle – har foretaget anmeldelse herom til politiet, og politiet ikke har afvist anmeldelsen. En sådan ordning vil efter Rigsadvokatens opfattelse medføre stort set samme ressourcebelastning af politiet som en tilladelsesordning.

De forskellige modeller kan eventuelt kombineres. F.eks. kan tilladelses- eller anmeldelsesordningen kombineres med en aldersgrænse.

Justitsministeriet har vurderet fordele og ulemper ved de modeller, som Rigsadvokaten har skitseret.

Knive med en knivlængde på 7 cm og derunder kan volde væsentlig skade, herunder livsfare. Det fremgår således af forarbejderne til den nugældende bestemmelse i våbenlovens § 4, stk. 1, at Retsmedicinsk Institut i København havde oplyst, at klingelængden skulle fastsættes til 1-2 henholdsvis 3-4 centimeter, hvis et knivstik i halsregionen henholdsvis brystregionen ikke skulle kunne forårsage en sådan skade.

Som Rigsadvokatens undersøgelse viser, bliver foldeknive med en klinge på under 7 cm brugt til kriminalitet, og den omstændighed, at det i dag er tilladt at bære sådanne knive uden noget anerkendelsesværdigt formål, øger efter Justitsministeriets opfattelse risikoen for voldskriminalitet ved anvendelse af knive. Formålet med lovforslaget er at gribe ind over for den kriminalitet, der begås med knive. I den forbindelse er det vigtigt at tilskynde til en holdningsændring blandt unge, således at det at bære kniv i almindelighed bliver betragtet som en uacceptabel adfærd.

Af de modeller, som Rigsadvokaten har skitseret, kan et generelt forbud mod at bære kniv mv. på offentligt tilgængelige steder samt steder, hvor unge typisk færdes, efter Justitsministeriets opfattelse mest effektivt bidrage til en sådan holdningsændring. Henset til, at det fortsat vil være lovligt at bære kniv mv., hvis man har et anerkendelsesværdigt formål hermed, finder Justitsministeriet ikke, at et sådant forbud vil være for vidtgående i lyset af omfanget af den kriminalitet, der i dag begås ved anvendelse af kniv.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at det gældende forbud mod at bære kniv eller dolk på offentligt sted udvides til at omfatte foldeknive med en klinge på højst 7 cm, medmindre kniven bæres som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål.

Herefter vil det – i lighed med hvad der gælder for andre knive – kun være tilladt at bære foldeknive med en klinge på højst 7 cm på offentligt sted mv., hvis der er et anerkendelsesværdigt formål hermed. For så vidt angår afgrænsningen af anerkendelsesværdige formål foreslår Justitsministeriet ingen ændringer i den gældende retstilstand, jf. bemærkningerne til § 4, stk. 1, som er gengivet under pkt. 2.1. Som beskrevet under dette pkt. er opregningen i lovtæksten ikke udtømmende. »Et andet lignende anerkendelsesværdigt formål« kan f.eks. være spejderaktiviteter eller andre lovlige friluftaktiviteter, herunder skovture, vandreture mv. Der kan også være tale om andet lovligt praktisk gøremål, hvor anvendelse af kniv er nødvendig. Hævder sigtede/tiltalte, at kniven skal bruges til et anerkendelsesværdigt formål, skal der foretages en samlet vurdering af sagens omstændigheder f.eks. med hensyn til påklædning, tid og sted, måden kniven bæres på, knivens art mv. Denne samlede bedømmelse vil medføre, at der forekommer en række situationer, hvor personer normalt aldrig lovligt vil kunne bære kniv, f.eks. på diskoteker og værtshuse, og forslaget vil medføre, at dette også vil gælde foldeknive.

2.3.2. Kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande

Forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, omfatter »kniv eller dolk« og dermed ikke andre genstande, der vil kunne være farlige, såfremt de anvendes som stikvåben, f.eks. skruetrækkere, syle mv. Som yderligere eksempler kan nævnes et skarptslæbet stykke metal, et stort glasskår eller lignende.

Sådanne skarpe eller spidse genstande vil efter omstændighederne kunne sidestilles med visse våben omfattet af våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 1.

For at fjerne enhver tvivl om, i hvilket omfang sådanne skarpe eller spidse genstande er omfattet af de gældende regler, har Rigsadvokaten i redegørelsen anbefalet, at våbenlovens § 4, stk. 1, ændres, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af bestemmelsen, at det tillige er strafbart at besidde andre skarpe genstande, der er egnede til at anvendes til legemsbeskadigelse, i de tilfælde, hvor sådanne genstande ikke besiddes med et anerkendelsesværdigt formål.

Justitsministeriet foreslår på denne baggrund, at det indføjes i våbenlovens § 4, stk. 1, at det er forbudt at bære kniv, dolk »eller lignende skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse«, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål.

Håndværkeres besiddelse af værktøj som led i erhvervsudøvelse, eller på vej til eller fra det arbejde, hvor værktøjet skal anvendes, vil herefter ikke være omfattet af forbuddet. Der vil i lignende tilfælde skulle foretages en samlet vurdering af sagens omstændigheder, jf. pkt. 2.3.1. En håndværkers opbevaring af knive eller andre skarpe eller spidse redskaber i en værktøjskasse i bilen i dagtimerne vil – uanset at dette ikke sker i forbindelse med direkte transport til eller fra en arbejdsopgave – typisk være udtryk for, at der er et anerkendelsesværdigt formål hermed. Tilsvarende vil der også uden for erhverv kunne være situationer, hvor medbringelse af skarpe eller spidse genstande efter en samlet vurdering må antages at have et anerkendelsesværdigt formål. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved besiddelse af skarpe eller spidse genstande i en værktøjs- eller forbindingskasse i bilen. En samlet vurdering af omstændighederne vil på den anden side kunne medføre, at opbevaring af eksempelvis en syl i handskerummet i en bil parkeret uden for et diskotek om natten ikke vil være lovlig.

Det vil normalt aldrig kunne have et anerkendelsesværdigt formål at medbringe eksempelvis en spids saks på et diskotek eller i almindelighed at gå rundt på gaden med skarpe metalstykker eller glasskår.

2.3.3. Offentligt tilgængelige steder og steder, hvor unge typisk færdes

Det gældende forbud i våbenlovens § 4, stk. 1, mod at bære kniv eller dolk finder anvendelse på steder, hvortil der er almindelig adgang.

Efter retspraksis gælder dette forbud ikke besiddelse af knive i private biler. Som led i Rigsadvokatens undersøgelse har flere politimestre særligt påpeget, at der ofte medbringes kniv i køretøjer. Rigsadvokaten har i den forbindelse anført, at knive, der bæres eller besiddes i personbiler, kan udgøre en risiko for, at kniven anvendes ved vold eller anden kriminalitet, ligesom der ikke er den store forskel på, om en kniv medbringes i en bil eller bæres af en person, der går eller cykler på offentlig vej. En kniv, der opbevares i en parkeret bil, kan også hurtigt hentes af personer, der ønsker at anvende kniven til voldshandlinger mv. Rigsadvokaten har endvidere henvist til, at også reg-

lerne i Sverige og Norge indeholder forbud mod besiddelse af knive i køretøjer.

Rigsadvokaten har i lighed med, hvad der gælder i Sverige, endvidere foreslået at supplere de nugældende regler med et forbud mod besiddelse af kniv på skoleområder, hvor der foregår grundskole- eller gymnasieundervisning, således at det ikke blot er strafbart at bringe en kniv til og fra skolen, men at det også bliver strafbart at besidde kniven på skolens område. Efter de gældende regler vil sådanne skoleområder være omfattet af forbuddet mod at bære knive i det omfang, der er tale om frit tilgængelige områder. Der er imidlertid ikke almindelig adgang til klasselokaler og andre indendørsområder på skoler, hvilket formentlig tilsvarende gør sig gældende for private skoler og gymnasiers områder.

Rigsadvokaten har endelig anført, at et forbud mod at bære kniv mv. også bør omfatte ungdomsklubber mv.

Justitsministeriet er enig i, at forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, også bør gælde besiddelse af knive i køretøjer, der befinder sig på offentligt tilgængelige steder.

Justitsministeriet er endvidere enig med Rigsadvokaten i, at der er anledning til at udvide det stedlige anvendelsesområde for forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, således at det også bliver strafbart at bære eller besidde knive på en række steder, hvor unge færdes, men som typisk ikke vil kunne karakteriseres som steder med almindelig adgang. Her tænkes på uddannelsessteder og ungdomsklubber, fritidsordninger mv.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det heller ikke på disse steder bør være tilladt at bære knive, dolke eller andre lignende skarpe eller spidse genstande, medmindre der er et anerkendelsesværdigt formål hermed. En udvidelse af det stedlige anvendelsesområde område for våbenlovens § 4, stk. 1, til også at omfatte de nævnte steder, hvor unge typisk færdes, vil efter Justitsministeriets opfattelse modvirke den tendens, der er til, at unge tager knive og andre lignende våben med, når de færdes blandt andre.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund en ændret affattelse af bestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 1, således at forbuddet mod at bære eller besidde kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse, kommer til at gælde

- 1) offentligt tilgængelige steder,
- 2) uddannelsessteder og
- 3) ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.

Ved *offentligt tilgængelige steder* forstås steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder veje, par-

ker, offentlige transportmidler, restaurationer (herunder diskoteker og værtshuse og lignende), butikker og butikcentre i åbningstiden, forlystelsessteder og offentlige kontorer. Også besiddelse af knive mv. i et køretøj, som befinder sig på et offentligt tilgængeligt sted, vil være omfattet af bestemmelsen.

Forbuddet mod at besidde knive mv. i køretøjer gælder, selv om kniven opbevares i et parkeret køretøj, hvor hverken fører eller passagerer er til stede, og uanset om køretøjet er låst eller ulåst. Afgørende er, at køretøjet befinder sig på et offentligt tilgængeligt sted.

Ved *uddannelsessteder* forstås steder, hvor der foregår undervisning, såsom folkeskoler, gymnasier, universiteter, tekniske skoler, produktionsskoler mv., uanset om der er tale om private uddannelsessteder. Uddannelsessteder dækker såvel undervisningslokaler som andre områder på disse steder (f.eks. et sportsområde eller en fællessal), som ikke kan anses for offentligt tilgængelige steder og dermed ikke vil være omfattet af § 4, stk. 1, nr. 1.

Ved *ungdomsklubber og lignende* forstås klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge, jf. lov om social service, men også andre klubordninger og lignende fritidstilbud til større børn og unge er omfattede af bestemmelsen, uanset om ordningerne drives i kommunalt, amtskommunalt eller privat regi, eller som selvejende institutioner. Ved *fritidsordninger og lignende* forstås dagtilbud til større børn og unge, jf. lov om social service.

2.3.2. »Besiddelse« af kniv mv.

Efter ordlyden af den gældende bestemmelse i våbenlovens § 4, stk. 1, er det forbudt at bære kniv eller dolk. Som i våbenlovgivningen i øvrigt omfatter ordet »bære« også det tilfælde, hvor kniven mv. medbringes i en taske eller anden håndbagage.

Justitsministeriet foreslår, at forbuddet kommer til at omfatte *besiddelse* af kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande. Ordet »bære« omfatter efter en naturlig sproglig forståelse som nævnt tilfælde, hvor kniven mv. medbringes på personen eller i en taske eller anden håndbagage. Idet det foreslås at lade bestemmelsens anvendelsesområde omfatte køretøjer, findes det – rent sprogligt – mest naturligt at ændre bestemmelsen, så forbuddet fremover omfatter »besiddelse« af knive mv.

3. Skærpselse af straffen for ulovlig besiddelse af knive mv.

3.1. Gældende ret

Strafbestemmelsen vedrørende overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, det vil sige besiddelse af knive og dolke på offentlige steder uden anerkendelsesværdigt formål, findes i våbenlovens § 10, stk. 3. Efter bestemmelsen straffes overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, med bøde. Er den pågældende tidligere mere end én gang dømt for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, er straffen fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.

§ 10, stk. 3, blev indsat i våbenloven ved lov nr. 350 af 23. maj 1997, jf. Folketingstidende 1996-1997, forhandlingerne sp. 3598-3622; 6669-6671, 7192-7200, tillæg A, sp. 3197-3222, samt tillæg B, sp. 762-781. Formålet med lovforslaget var at forhøje bøden for besiddelse af ulovlige knive og slagvåben og at indføre frihedsstraf i 3. gangstilfælde.

Bødetakterne fremgår af bemærkningerne til lovforslaget og af Rigsadvokatmeddelelse nr. 5/1997.

Strafbestemmelsen vedrørende overtrædelse af våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 1, det vil sige f.eks. besiddelse på bopælen af særligt farlige knive som springknive, enhåndsbetjente foldeknive og knive med en klinge over 12 cm, findes i våbenbekendtgørelsens § 43, stk. 4. Efter bestemmelsen straffes overtrædelse af § 14, stk. 1, med bøde. Er den pågældende tidligere mere end én gang dømt for overtrædelse af § 14, stk. 1, er straffen fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde.

Ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af våbenlovgivningen for så vidt angår besiddelse af knive skal det dels fastslås, om kniven er blevet båret på et sted med almindelig adgang, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, dels om der er tale om en særlig farlig kniv, som det efter våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, er forbudt at erhverve, besidde, bære eller anvende (også på bopælen og andre steder, hvortil der ikke er almindelig adgang) uden politimesterens (politidirektørens) tilladelse.

Bæres en særlig farlig kniv på et sted med almindelig adgang, foreligger en overtrædelse af både våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1. I disse tilfælde fastsættes en bøde i 1. og 2. gangstilfælde til 5.000 kr. Straffen i 3. gangstilfælde og derover er som udgangspunkt fængsel i mindst 14 dage.

Bæres en kniv eller en dolk, som ikke er omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, f.eks. en kniv

med en klinge under 12 cm, på et sted med almindelig adgang, foreligger alene en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1. I disse tilfælde fastsættes en bøde i 1. og 2. gangstilfælde til 3.000 kr. Straffen i 3. gangstilfælde og derover er som udgangspunkt fængsel i mindst 14 dage.

Besiddelse af en særlig farlig kniv, som er omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, på et sted, hvortil der ikke er almindelig adgang, f.eks. på bopælen, udgør alene en overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1. Normalbødetaksterne for 1. og 2. gangstilfælde af overtrædelse af § 14, stk. 1, med hensyn til ulovlig besiddelse mv. af knive/dolke over 12 cm, bajonetter, sabler, stiletter, kårdestokke mv. (§ 14, stk. 1, nr. 1-2 og 6), er 600 kr., og 1.000 kr. med hensyn til ulovlig besiddelse mv. af springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv. (§ 14, stk. 1, nr. 3-5). Disse takster var ikke omfattet af strafs-kærpeiserne i 1997. Straffen i 3. gangstilfælde og derover er frihedsstraf, jf. våbenbekendtgørelsen § 43, stk. 4.

Efter våbenlovens § 4, stk. 2, er det forbudt uden tilladelse fra justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, at erhverve, besidde, bære eller anvende slag- eller stødvåben, herunder knojern, toten-schlægere, gummiknipler og lignende – uanset om dette sker på et sted med almindelig adgang eller på bopælen mv. Overtrædelse af bestemmelsen straffes – ligesom besiddelse af kniv mv. på steder, hvortil der er almindelig adgang – efter våbenlovens § 10, stk. 3.

Slag- eller stødvåben er endvidere omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 7.

En overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 2, straffes med en bøde på 3.000 kr., når de pågældende slag- eller stødvåben er båret på steder med almindelig adgang, mens besiddelse af slag- og stødvåben på bopælen anses som en særligt formildende omstændighed, der alene udløser en bøde på 600 kr. Straffen i 3. gangstilfælde og derover er som udgangspunkt fængsel i mindst 14 dage.

Af § 10, stk. 3, sidste pkt., følger, at straffelovens § 81, stk. 1, ikke finder anvendelse. Dette indebærer, at en overtrædelse også betragtes som et 3. gangstilfælde, selv om den pågældende var under 18 år, da vedkommende begik den ene eller begge de to forudgående lovovertrædelser.

Hvis overtrædelser består i samtidig besiddelse af flere ulovlige våben, eller der foreligger flere tilfælde af ulovlig våbenbesiddelse til samtidig pådømmelse, finder straffelovens § 88 anvendelse, og der skal således fastsættes en samlet straf for samtlige forhold. Hvis der er tale om et 1. eller 2. gangstilfælde, forud-

sættes der at blive idømt bødestraf. Der er ikke indbyrdes gentagelsesvirkning mellem forhold, der pådømmes samtidig. Det vil bero på en konkret vurdering, om bøden skal fastsættes ved en sammenlægning af normalbøderne for de enkelte overtrædelser (absolut kumulation) eller til et mindre beløb (modereret kumulation). Det forudsættes i lovens forarbejder, at der sædvanligvis anvendes modereret kumulation.

For personer med særlig lav indkomst, herunder unge under 18 år, studerende, kontanthjælpsmodtagere og folkepensionister, fastsættes bødestraffen normalt til halvdelen af den bøde, der ellers ville være blevet idømt. For andre med dårlig betalingsevne, som f.eks. efterlønsmodtagere og førtidspensionister, kan bøden nedsættes til 2/3 af normaltaksten.

3.2. Justitsministeriets overvejelser

Som beskrevet i afsnit 2.3.1. fremgår det af Rigsadvokatens redegørelse, at der i første halvår 2003 i samtlige politikredse er anmeldt i alt 750 tilfælde af volds-kriminalitet begået ved anvendelse af kniv. Der er 5 anmeldelser om manddrab og 46 anmeldelser om forsøg på manddrab begået med kniv samt 169 anmeldelser om vold efter straffelovens §§ 245 og 246 begået med kniv. Endvidere er der 168 anmeldelser om, at kniv er anvendt i forbindelse med trusler, og den mest hyppige anvendelse af kniv er forekommet i sager om røveri eller røveriforsøg, hvor der er 351 anmeldelser. Det fremgår endvidere, at gerningsstedet i 110 (svarende til ca. 50 pct.) af anmeldelserne om vold, manddrab og forsøg herpå er et sted med almindelig adgang, mens gerningsstedet i 99 (svarende til 45 pct.) af anmeldelserne er privat bopæl. Gerningsstedet ved de resterende anmeldelser er et andet sted eller er uoplyst.

Rigsadvokaten har peget på flere punkter, hvor strengere sanktioner for besiddelse af kniv kan overvejes. Rigsadvokaten har således anført, at det kan overvejes at indføre frihedsstraf i 2. gangstilfælde af overtrædelse af forbudet mod at besidde kniv på offentlige steder. Dette vil efter Rigsadvokatens opfattelse kunne medvirke til at begrænse antallet af overtrædelser af § 4, stk. 1, navnlig hvis der samtidig gennemføres en udvidet adgang til visitation.

Bortset fra de bøder, der fastsættes for overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, og som ikke var omfattet af strafs-kærpeiserne i 1997, finder Rigsadvokaten ikke, at det vil have nogen særlig betydning at hæve bødernes størrelse. Rigsadvokaten har i den forbindelse anført, at der allerede er tale om bøder af en følelig størrelse, og at en forhøjelse af bøderne snarere vil kunne medføre vanskeligheder i forbindelse

med inddrivelsen af bøden frem for at have en præventiv effekt.

For at bekæmpe den omfattende personfarlige kriminalitet, der begås med knive, som tallene fra Rigsadvokatens undersøgelse er udtryk for, findes der efter Justitsministeriets opfattelse at være behov for en skærpelse af straffene. Justitsministeriet kan tiltræde Rigsadvokatens vurdering af, at bødetaksterne for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, om besiddelse af kniv mv. på steder med almindelig adgang, i dag har en passende størrelse. Justitsministeriet er også enig med Rigsadvokaten i, at der er grundlag for at skærpe straffen til frihedsstraf i 2. gangstilfælde af overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1. Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at frihedsstraf allerede i 2. gangstilfælde må antages at have en præventiv effekt. Efter Justitsministeriets opfattelse gør de samme betragtninger sig gældende for så vidt angår besiddelse af slag- og stødvåben, og straffskærpelsen bør derfor ligeledes have virkning for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 2.

Det foreslås på den baggrund, at våbenlovens § 10, stk. 3, affattes således, at overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, straffes med bøde. Straffen kan stige til fængsel i 2 år, når den pågældende tidligere er straffet for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.

Som beskrevet under pkt. 3.1. skal det ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af våbenlovgivningen for så vidt angår besiddelse af knive dels fastslås, om kniven er blevet båret på et sted med almindelig adgang, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, dels om der er tale om en særlig farlig kniv, som det efter våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, er forbudt at erhverve, besidde, bære eller anvende uden politimesterens (politidirektørens) tilladelse.

Bæres en særlig farlig kniv på et sted med almindelig adgang, foreligger en overtrædelse af både våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1. Bøden for samtidig overtrædelse af § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, forudsættes fortsat at være 5.000 kr.

Bæres en kniv eller en dolk, som ikke efter våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, er en særlig farlig kniv, på et sted med almindelig adgang, foreligger alene en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1. Det nugældende bødeniveau for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, foreslås opretholdt uændret. 1. gangstilfælde af overtrædelse af § 4, stk. 1, forudsættes således fortsat straffet med en bøde på 3.000 kr.

En 1. gangsovertrædelse af våbenlovens § 4, stk. 2, der består i besiddelse af slag- eller stødvåben på of-

fentligt tilgængelige steder, uddannelsessteder, ungdomsskoler, fritidsordninger og lignende, forudsættes ligeledes som hidtil at udløse en bøde på 3.000 kr. Bødetaksten for besiddelse af slag- eller stødvåben på bopælen mv. forudsættes forhøjet fra 600 kr. til 1.000 kr.

I 2. gangstilfælde af overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, forudsættes der fastsat en kort frihedsstraf på 7 dages fængsel. Er betingelserne herfor opfyldt, kan straffen gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Foreligger særligt formildende omstændigheder kan der idømmes bøde. Der kan således forekomme tilfælde, hvor en ubetinget frihedsstraf i 2. gangstilfældet vil forekomme urimelig henset til de omstændigheder, hvorunder kniven mv. har været medbragt.

Der foreslås ingen ændring i strafpositionen i 3. gangstilfælde. Der forudsættes fortsat i disse tilfælde idømt en straf af fængsel i 14 dage.

Efter den gældende formulering af § 10, stk. 3, sidste pkt., finder straffelovens § 81, stk. 1, ikke anvendelse. Konsekvensen heraf er, at en overtrædelse også betragtes som et 3. gangstilfælde, selv om den pågældende var under 18 år, da han begik de to forudgående lovovertrædelser.

Det bemærkes i den forbindelse, at regeringen har fremsat forslag til lov om ændring af straffeloven (revision af lovens strafferammer og straffastsættelse, straffskærpelser mv.), der blandt andet indebærer, at kriminalitet begået inden det fyldte 18 år også skal medregnes i gentagelsestilfælde. Hvis dette forslag vedtages, vil henvisningen til § 81 blive overflødig, og ministeriet vil i så fald stille forslag om en ændring af våbenlovens § 10, stk. 3, således at henvisningen udgår.

For så vidt angår besiddelse af knive mv. omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, på bopælen eller andre steder, hvortil der ikke er almindelig adgang, har Rigsadvokaten anført, at det kunne overvejes at forhøje de nugældende bødetakster på 600 kr. og 1.000 kr. Disse bødetakster blev ikke ændret i 1997, da straffene for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, blev skærpet. Forhøjelse af bøden bør efter Rigsadvokatens opfattelse overvejes med hensyn til besiddelsen af springknive, faldknive, butterflyknive mv., der nu medfører en bøde på 1.000 kr. Baggrunden er, at sådanne knive let kan tages med og skjules, når man bevæger sig ud på offentligt område. Besiddelsen af sådanne knive kan således lettere føre til en overtrædelse også af våbenlovens § 4, stk. 1.

For så vidt angår knivvåben, som det er vanskeligt at medbringe på offentlige steder, f.eks. bajonetter, sabler, kårdestokke mv., og hvor bøden i dag er 600 kr., er der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke samme

F. t. l. vedr. våbenloven

grundlag for at skærpe bøden, men Rigsadvokaten har dog anført, at en forhøjelse af hensyn til prisudviklingen bør overvejes.

Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at det for at bekæmpe den meget personfarlige kriminalitet, der begås med knive, er nødvendigt også at skærpe straffen for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 1, nr. 3-5, dvs. ulovlig besiddelse mv. af springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv. Justitsministeriet har herved lagt vægt på, at disse farlige knive, der som udgangspunkt ikke har en anerkendelsesværdig funktion, let kan medbringes uden for bopælen, ligesom besiddelsen af disse knive i sig selv indebærer en risiko for, at kniven anvendes ved voldskriminalitet – også på bopælen. Det fremgår således af Rigsadvokatens undersøgelse, at gerningsstedet i 99 (svarende til ca. 45 pct.) af anmeldelserne om vold, manddrag og forsøg herpå er en privat bopæl.

Det forudsættes på den baggrund, at bødetaksten for overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3-5, det vil sige for ulovlig besiddelse mv. af springknive, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv., forhøjes fra 1.000 kr. til 3.000 kr.

Bødetaksten for overtrædelse af § 14, stk. 1, nr. 1-2 og 6, det vil sige for ulovlig besiddelse mv. af knive/dolke over 12 cm, bajonetter, sabler, stiletter, kårdestokke mv. (§ 14, nr. 1-2 og 6), forudsættes forhøjet fra 600 kr. til 1.000 kr.

Efter den foreslåede bestemmelse indtræder gentagelsesvirkning, når den pågældende tidligere er *straffet* for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2. Ifølge den gældende bestemmelse indtræder gentagelsesvirkningen, når den pågældende tidligere er *dømt* for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2. Hensigten med den foreslåede ændring er at understrege, at der indtræder gentagelsesvirkning, selv om den pågældendes første eller anden overtrædelse af henholdsvis § 4, stk. 1 eller stk. 2, er afgjort ved vedtagelse af et bødeforlæg.

I tilknytning til de foreslåede strafskærpelser skal det generelt bemærkes, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne strafpositioner vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

4. Bemyndigelse til at udstede regler om forbud mod knive mv.

Som beskrevet ovenfor under pkt. 2.1. kan justitsministeren i medfør af de gældende bestemmelser i våbenlovens § 4, stk. 3, nr. 1 og 2, udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af skarpe våben, hvis klinger overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive og springstiletter, faldknive, faldstiletter og lignende, kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben samt kastestjerner, kasteknive og lignende. Bemyndigelsesbestemmelserne er udnyttet ved § 14 i våbenbekendtgørelsen. Efter bestemmelsen gælder, at det er forbudt uden tilladelse fra politimesteren (politidirektøren) at erhverve, besidde, bære eller anvende en række nærmere opregnede knive og andre våben.

For så vidt angår enhandsbetjente foldeknive (hurtigræksknive), jf. våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 5, har Rigsadvokaten i sin redegørelse foreslået en præcisering af bestemmelsen, således at bestemmelsen kommer til at omfatte enhandsbetjente foldeknive, der er konstrueret, således at de i normal stand kan foldes ud med én hånd (hurtigræksknive). Det bør alene være knivens konstruktion, der er afgørende for, om en kniv kan anses for at være en enhandsbetjent foldekniv. Med den nuværende formulering kan det eksempelvis give anledning til tvivl, om en foldekniv med et hul i klingens til isættelse af en tåp, er en enhandsbetjent foldekniv, hvis tappen ikke permanent er placeret i knivklingen.

Justitsministeriet vil præcisere våbenloven og bekendtgørelsen i overensstemmelse med Rigsadvokatens forslag.

Herudover har Rigsadvokaten påpeget, at der i dag findes andre knive, der har de samme egenskaber, men som ikke kan anses for omfattet af forbuddet i § 14, stk. 1. Disse knive bæres rundt om halsen, f.eks. i en kæde under en t-shirt, sådan at besidderen hurtigt og skjult og med én hånd kan trække kniven.

Det fremgår af redegørelsen, at Københavns politi har oplyst, at disse knive for tiden er meget populære, og at der begås en del overtrædelser af forbuddet mod besiddelse på offentligt sted, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, med hensyn til sådanne knive. Knivene kan være svære at opdage under en hurtig visitation, og det er forekommet, at anholdte, der er blevet visiteret, senere under anholdelsen har vist at have en sådan kniv på sig. Knive af denne type kan efter Rigsadvokatens opfattelse ikke tænkes at have nogen anerkendelsesværdig funktion. Rigsadvokaten finder derfor, at det

bør overvejes at ændre våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, således at bestemmelsen også forbyder besiddelse mv. på ikke-offentlige steder af sådanne knive.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at bemyndigelsesbestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 3, nr. 1, bør ændres; således at knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, og som fra denne placering kan trækkes ved brug af én hånd, kan blive omfattet af forbuddet mod erhvervelse mv. i våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1. Det forudsættes, at den ovenfor foreslåede strafsikerpåbuds for overtrædelse af § 14, stk. 1, ligeledes kommer til at gælde denne knivtype.

Rigsadvokaten har endvidere oplyst, at det forekommer, at politiet finder knive, der er konstrueret, så de fremtræder som en ufarlig genstand, f.eks. som en lighter, en fyldepen eller kuglepen. Knive, der er skjult på denne måde, kan lettere passere en eventuel politikontrol end andre knive, og der er derfor mindre risiko for opdagelse og for straf for personer, der bærer sådanne knive på offentligt sted. Hertil kommer, at der næppe kan være noget anerkendelsesværdigt formål med at besidde sådanne knive. Rigsadvokaten foreslår på den baggrund, at det i våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, tydeliggøres, at det ikke er tilladt at være i besiddelse mv. af knive, der er konstrueret sådan, at de fremtræder som en anden genstand.

Efter Justitsministeriets opfattelse er sådanne knive allerede omfattet af det gældende forbud mod at erhverve, besidde, bære eller anvende *kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben*, jf. våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 1, nr. 6. Justitsministeriet vil dog ændre bemyndigelsesbestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 3, nr. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 6, således at det tydeliggøres, at forbuddet gælder knive, der fremtræder som en anden genstand.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at § 4, stk. 3, nr. 1, bliver udvidet til også at omfatte enhandsbetjente foldeknive, der er konstrueret således, at de i normal stand kan foldes ud ved brug af én hånd, foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af én hånd, knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, og som fra denne placering kan trækkes ved brug af én hånd, kastestjerner, kasteknive samt kårdestokke og andre tilsvarende våben, der fremtræder som en anden genstand.

Der foreslås ingen indskrænkning af anvendelsesområdet i forhold til den gældende bestemmelse. De våbentyper, der er opregnet i den gældende bestemmelse, er således fortsat omfattet af bemyndigelsen. Således er kastestjerner, kasteknive og lignende, som

er opregnet i § 4, stk. 3, nr. 2, i den gældende bestemmelse, nu omfattet af § 4, stk. 3, nr. 1.

Bemyndigelsesbestemmelsen i den gældende § 4, stk. 3, nr. 1 og 2, er udformet således, at den indeholder en opregning af de specifikke våbentyper, herunder typer af knive, der kan forbydes. Dette indebærer, at der skal foretages en lovændring, hver gang en ny type kniv ønskes omfattet af forbuddet mod erhvervelse mv. i § 14, stk. 1, i våbenbekendtgørelsen, når det vurderes, at den pågældende type kniv ikke kan besiddes med et anerkendelsesværdigt formål.

Med henblik på at gøre det muligt hurtigt at skride ind med forbud mod nye knive af denne karakter foreslår Justitsministeriet, at der indsættes et nyt nr. i § 4, stk. 3, nr. 2, således at justitsministeren bemyndiges til at udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af andre skarpe eller spidse våben, som ikke kan antages at have noget anerkendelsesværdigt formål.

Lovændringen vedrører således udelukkende § 4, stk. 3, nr. 1 og 2. De øvrige våbentyper, der er nævnt i § 4, stk. 3, nr. 3-6 (3) genstande, der uden at fremtræde som våben eller ammunition er egnede til at anvendes på lignende måde som de i § 1, nr. 4, nævnte genstande, (4) stoffer, der kan anvendes til fremstilling af de eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1, eller til indfyldning i de i § 1, stk. 1, nr. 4, nævnte genstande, (5) våben, der er beregnet til at virke lammende, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm, og (6) laservåben, der er særligt beregnet til som eneste eller som en af flere våben-virkninger at forårsage permanent blindhed på ubeskyttede øjne) berøres ikke af lovforslaget.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Lovforslaget indebærer bl.a. en udvidelse af knivforbuddets anvendelsesområde i våbenlovens § 4, stk. 1, og fængselsstraf i 2. gangstilfælde for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2.

Udvidelsen af knivforbuddets anvendelsesområde og strafsikerpåbuds vil medføre en forøgelse af straffmassen og vil således – alt andet lige – betyde et øget behov for pladser i kriminalforsorgens institutioner.

Det forventede behov for yderligere fængselspladser som følge af lovforslaget vil være i størrelsesordenen 10 pladser. De fængselspladser, som er nødvendige til at håndtere den øgede straffmasse, vil blive etableret som led i opfølgningen på finanslovsaftalerne for 2004.

Lovforslaget forventes at medføre beskedne merindtægter for staten i form af bødeindtægter.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne.

Forbuddet mod foldeknive kan medføre faldende indtægter for producenter og forhandlere af foldeknive.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for staten.	Beskedne bødeindtægter	Udgifter til i størrelsesordenen 10 fængselspladser.
Økonomiske konsekvenser for kommuner og amtskommuner.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet og borgerne	Ingen	Eventuelt faldende indtægter for producenter og forhandlere af foldeknive. Eventuelt stigende udgifter for borgerne til bøder.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet og borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	

6. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for retten i Århus, Præsidenten for retten i Odense, Præsidenten for retten i Ålborg, Præsidenten for retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, KL, Amtsrådsforeningen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder, Dansk Retspolitisk Forening, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Danmarks Jægerforbund, Dansk Land- og Strandjagt, Danske Våbenhandlere, Dansk Bøsemager- & Vaabenhandler Forening, Danmarks Idræts-Forbund og Dansk Handel & Service.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilag 2 til lovforslaget er lovforslagets enkelte bestemmelser sammenholdt med de gældende bestemmelser.

Til § 1

Til § 1, nr. 1. (våbenlovens § 4, stk. 1)

Efter den gældende bestemmelse i våbenlovens § 4, stk. 1, er der forbud mod at bære kniv eller dolk på steder, hvortil der er almindelig adgang, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål. Forbuddet omfatter dog ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm.

Efter den foreslåede bestemmelse må kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse, ikke bæres eller besiddes på følgende steder, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål:

- 1) Offentligt tilgængelige steder.
- 2) Uddannelsessteder.
- 3) Ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.

Ændringen indebærer for det første, at foldeknive med en klinge på højst 7 cm ikke længere er undtaget fra det gældende forbud mod at bære kniv. Herefter er det kun tilladt at bære disse små foldeknive på offentligt tilgængelige steder mv., hvis der er et anerkendelsesværdigt formål hermed.

For så vidt angår afgrænsningen af anerkendelsesværdige formål foreslås ingen ændringer i den gæl-

dende retstilstand. Efter bestemmelsen er det således forbudt at bære kniv, hvis den bæres blot til pynt eller lignende, eller den ikke skal bruges til noget bestemt. Det er heller ikke tilladt at bære kniv f.eks. med henblik på at skulle forsvare sig selv eller andre, hvis der eventuelt skulle opstå en truende situation.

Skal kniven derimod anvendes som værktøj i (lovligt) erhverv eller bruges i forbindelse med jagt, lystfiskeri og sportsudøvelse, er det tilladt at bære den på offentligt sted mv. Det gælder også, når kniven bæres, mens den pågældende person er på vej direkte til eller fra den pågældende aktivitet. Opregningen i lovteksten er ikke udtømmende, jf. ordene »eller andet lignende anerkendelsesværdigt formål«. Således vil kniv også kunne bæres som led i anden lovlig fritidsaktivitet. Dette gælder f.eks. for spejdere og andre, der dyrker friluftsvirksomhed (vandreture, skovture mv.) og i den forbindelse anvender kniv.

Herudover er der en række andre tilfælde, hvor det ud fra formålet med bestemmelsen er tilladt at bære kniv på offentligt sted. Her tænkes navnlig på situationer, hvor det i forbindelse med transport af kniv fra ét sted til et andet ikke kan undgås, at kniven medbringes på (passerer) offentligt område. Kniven er f.eks. købt i en forretning og skal bringes hjem til bopælen. Der kan også være tale om situationer, hvor kniven medbringes til et lovligt praktisk gøremål, hvortil anvendelse af kniv er nødvendig.

Med hensyn til beviset for, om bestemmelsen er overtrådt, tages udgangspunkt i den almindelige processuelle grundsætning, at anklagemyndigheden har bevisbyrden. Det er således ikke tiltalte, der selv skal bevise, at kniven bæres som led i erhverv mv. Noget andet er, at sigtede/tiltalte for at kunne unddrage sig strafansvar i praksis i almindelighed ikke vil kunne nøjes med at hævde, at kniven skal bruges til et af de formål, der fritager for straf, hvis der ikke samtidig foreligger omstændigheder f.eks. med hensyn til påklædning, tid og sted, måden kniven bæres på, knivens art mv., der underbygger denne påstand. Denne samlede bedømmelse vil medføre, at der forekommer en række situationer, hvor personer normalt aldrig lovligt vil kunne bære kniv. Det vil f.eks. gælde tilskuere til sportsskammer, gæster på værtshuse og personer, der går i byen for at more sig.

Ændringen indebærer endvidere, at forbuddet kommer til at omfatte »kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande, der er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse.«

Der kan være tale om skruetrækkere, syle, skarpslebne stykker metal, glasskår eller lignende. Disse genstande vil dog fortsat kunne besiddes på offentligt

tilgængelige steder mv., hvis det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål.

Håndværkeres besiddelse af værktøj som led i erhvervsudøvelse, eller på vej til eller fra det arbejde, hvor værktøjet skal anvendes, vil herefter ikke være omfattet af forbuddet. Der vil i lignende tilfælde skulle foretages en samlet vurdering af sagens omstændigheder. En håndværkers opbevaring af knive eller andre skarpe eller spidse redskaber i en værktøjskasse i bilen i dagtimerne vil – uanset at dette ikke sker i forbindelse med direkte transport til eller fra en arbejdsopgave – typisk være udtryk for, at der er et anerkendelsesværdigt formål hermed. Tilsvarende vil der også uden for erhverv kunne være situationer, hvor medbringelse af skarpe eller spidse genstande efter en samlet vurdering må antages at have et anerkendelsesværdigt formål. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved besiddelse af skarpe eller spidse genstande i en værktøjs- eller forbindingskasse i en bil. En samlet vurdering af omstændighederne vil på den anden side kunne medføre, at opbevaring af eksempelvis en syl i handskerummet i en bil parkeret uden for et diskotek om natten ikke vil være lovlig.

Det vil normalt aldrig kunne have et anerkendelsesværdigt formål at medbringe eksempelvis en spids saks på et diskotek eller i almindelighed at gå rundt på gaden med skarpe metalstykker eller glasskår.

Forbuddet er ikke til hinder for besiddelse af skarpe eller spidse genstande på uddannelsessteder, i ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende, hvis besiddelsen sker som led i undervisningen eller de øvrige aktiviteter, der naturligt hører hjemme i disse sammenhænge.

Herudover indebærer ændringen en udvidelse af det stedlige anvendelsesområde for forbuddet, således at forbuddet gælder offentligt tilgængelige steder, uddannelsessteder og ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.

Ved *offentligt tilgængelige steder* forstås steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder veje, parker, offentlige transportmidler, restaurationer (herunder diskoteker og værtshuse og lignende), butikker og butikcentre i åbningstiden, forlystelsessteder og offentlige kontorer. Også besiddelsen af knive mv. i et køretøj, som befinder sig på et offentligt tilgængeligt sted, vil være omfattet af bestemmelsen.

Forbuddet mod at besidde knive mv. i køretøjer gælder, selv om kniven opbevares i et parkeret køretøj, hvor hverken fører eller passagerer er til stede, og uan-

set om køretøjet er låst eller ulåst. Afgørende er, at køretøjet befinder sig på et offentligt tilgængeligt sted.

Ved *uddannelsessteder* forstås steder, hvor der foregår undervisning, såsom folkeskoler, gymnasier, universiteter, tekniske skoler, produktionsskoler mv., uanset om der er tale om private uddannelsessteder. Uddannelsessteder dækker såvel undervisningslokaler samt andre områder på disse steder, f.eks. er et sportsområde eller en fællessal omfattet i det omfang, sådanne steder ikke kan anses for offentligt tilgængelige steder og dermed ikke vil være omfattet af § 4, stk. 1, nr. 1.

Ved *ungdomsklubber og lignende* forstås klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge, jf. lov om social service, men også andre klubordninger og lignende fritidstilbud til større børn og unge er omfattede af bestemmelsen, uanset om ordningerne drives i kommunalt, amtskommunalt eller privat regi, eller som selvejende institutioner. Ved *fritidsordninger og lignende* forstås dagtilbud til større børn og unge, jf. lov om social service.

Endelig indebærer lovforslaget, at forbuddet også omfatter *besiddelsen* af knive. Efter ordlyden af den gældende bestemmelse i våbenlovens § 4, stk. 1, er det forbudt at bære kniv eller dolk. Ordet »bære« omfatter efter en naturlig sproglig forståelse tilfælde, hvor kniven mv. medbringes på personen eller i en taske eller anden håndbagage. Idet det foreslås at lade bestemmelsens anvendelsesområde omfatte køretøjer, findes det – rent sprogligt – mest naturligt at ændre bestemmelsen, så forbuddet fremover omfatter »besiddelse« af knive mv.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til § 1, nr. 2 (våbenlovens § 4, stk. 3)

Efter den gældende affattelse af våbenlovens § 4, stk. 3, nr. 1 og 2, kan justitsministeren udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af skarpe våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive og springstiletter, faldknive og faldstiletter, kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben, kastestjerner, kasteknive og lignende.

Bemyndigelsesbestemmelserne er udnyttet ved § 14 i våbenbekendtgørelsen.

Det foreslås, at § 4, stk. 3, nr. 1, affattes således, at bemyndigelsen kommer til at omfatte skarpe eller spidse våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive, springs-

tiletter, faldknive, faldstiletter, enhandsbetjente foldeknive, der er konstrueret således, at de i normal stand kan foldes ud ved brug af én hånd, foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af én hånd, knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, og som fra denne placering kan trækkes ved brug af én hånd, kastestjerner, kasteknive samt kårdestokke og andre tilsvarende våben, der fremtræder som en anden genstand.

Ændringen indebærer en udvidelse af den gældende retstilstand, idet knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, omfattes af bemyndigelsen, således at disse knive kan blive omfattet af forbuddet mod erhvervelse mv. i våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 1.

For så vidt angår enhandsbetjente foldeknive (hurtigræksknive), foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af én hånd (butterflyknive) samt kårdestokke og andre tilsvarende våben, der fremtræder som en anden genstand, er der tale om en præcisering i forhold til den gældende retstilstand, jf. våbenbekendtgørelsen § 14, stk. 1, nr. 5 og 6.

Der foreslås ingen indskrænkning af anvendelsesområdet i forhold til den gældende retstilstand. De våbentyper, der er opregnet i den gældende bestemmelse, er fortsat omfattet af bemyndigelsen. Således er kastestjerner, kasteknive og lignende, jf. § 4, stk. 3, nr. 2, i den gældende bestemmelse, nu nævnt i nr. 1.

Med henblik på at gøre det muligt hurtigt at skride ind med forbud mod nye knive af denne karakter foreslår Justitsministeriet endvidere, at der indsættes et nyt nr. i § 4, stk. 3, nr. 2, således at justitsministeren bemyndiges til at udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af *andre skarpe eller spidse våben, som ikke kan antages at have noget anerkendelsesværdigt formål*.

Lovændringen vedrører udelukkende § 4, stk. 3, nr. 1 og 2. De øvrige våbentyper, der er nævnt i § 4, stk. 3, nr. 3-6 ((3) genstande, der uden at fremtræde som våben eller ammunition er egnede til at anvendes på lignende måde som de i § 1, nr. 4, nævnte genstande, (4) stoffer, der kan anvendes til fremstilling af de eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1, eller til indfyldning i de i § 1, stk. 1, nr. 4, nævnte genstande, (5) våben, der er beregnet til at virke lammen- de, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm, og (6) laservåben, der er særligt beregnet til som eneste eller som en af flere våbenvirkninger at forårsage permanent blindhed på ubeskyttede øjne) berøres således ikke af lovforslaget.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 1, nr. 3 (våbenlovens § 10, stk. 3)

Efter den gældende strafbestemmelse i våbenlovens § 10, stk. 3, straffes overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, med bøde. Er den pågældende tidligere mere end én gang dømt for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, er straffen fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.

Ved den foreslåede ændring af bestemmelsen tilsigtes en skærpelse, således at der forudsættes fastsat en kort straf på 7 dages fængsel ved 2. gangstilfælde af overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 eller 2. Hvis betingelserne herfor er opfyldt, kan straffen gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Der kan forekomme tilfælde, hvor en ubetinget frihedsstraf i 2. gangstilfældet vil forekomme urimelig henset til de omstændigheder, hvorunder kniven mv. har været medbragt, og i sådanne tilfælde er der mulighed for at idømme bøde.

Bæres en særlig farlig kniv på et sted med almindelig adgang, foreligger en overtrædelse af både våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1. Bøden for samtidig overtrædelse af § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, forudsættes fortsat at være 5.000 kr.

Bæres en kniv eller en dolk, som ikke er omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, på et sted med almindelig adgang, foreligger alene en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1. Det nugældende bødeniveau for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, foreslås opretholdt uændret. 1. gangstilfælde af overtrædelse af § 4, stk. 1, forudsættes således fortsat straffet med en bøde på 3.000 kr.

En 1. gangsovertrædelse af våbenlovens § 4, stk. 2, det vil sige besiddelse af slag- eller stødvåben på offentligt tilgængelige steder, uddannelsessteder, ungdomsskoler og lignende, forudsættes at udløse en bøde på 3.000 kr.

I 2. gangstilfælde af overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, forudsættes der fastsat en kort frihedsstraf på 7 dages fængsel. Er betingelserne herfor opfyldt, kan straffen gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Der foreslås ingen ændring i strafpositionen i 3. gangstilfælde. Der forudsættes fortsat i disse tilfælde idømt en straf af fængsel i 14 dage.

Det forudsættes endvidere, at bødetaksten for overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3-5, det vil sige ulovlig besiddelse mv. af springknive, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv., forhøjes fra 1.000 kr. til 3.000 kr.

Bødetaksten for overtrædelse af § 14, stk. 1, nr. 1-2 og 6, det vil sige for ulovlig besiddelse mv. af knive/dolke over 12 cm, bajonetter, sabler, stiletter, kårdestokke mv. (§ 14, nr. 1-2 og 6), forudsættes forhøjet fra 600 kr. til 1.000 kr.

Tilsvarende forudsættes bødetaksten på 600 kr. for besiddelse af slag- og stødvåben på bopælen forhøjet til 1.000 kr.

Efter den foreslåede bestemmelse indtræder gentagelsesvirkning, når den pågældende tidligere er *straffet* for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2. Ifølge den gældende bestemmelse indtræder gentagelsesvirkningen, når den pågældende tidligere er *dømt* for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2. Hensigten med den foreslåede ændring er at understrege, at der indtræder gentagelsesvirkning, selv om den pågældendes første eller anden overtrædelse af henholdsvis § 4, stk. 1, og § 4, stk. 2, er afgjort ved vedtagelse af bødeforlæg.

Det bemærkes, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne strafpositioner vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at lovændringen træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Straffudmåling efter de nye bestemmelser skal ske for lovovertrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden, jf. herved straffelovens § 3, stk. 1. Der tillægges i den forbindelse gentagelsesvirkning i forhold til tidligere overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2, begået før ikrafttrædelsen af de nye regler, når blot den nye lovovertrædelse (2. gangsovertrædelsen) er begået efter ikrafttrædelsen.

Bilag 1**Rigsadvokatens redegørelse om overtrædelser af våbenlovgivningen med hensyn til knive mv.****1. Indledning**

Ved skrivelse af 12. august 2003 har Justitsministeriet anmodet Rigsadvokaten om sammen med Politimesterforeningen og Politidirektøren i København at udarbejde en redegørelse for omfanget af sager, hvor personer ulovligt har besiddet eller anvendt knive mv. I redegørelsen bedes det vurderet, om der er grundlag for en styrket retshåndhævelse på området, herunder i form af lovændringer eller gennem en øget kontrolindsats.

Justitsministeriet har anmodet om, at redegørelsen foreligger senest den 15. september 2003.

Endvidere har regeringen i slutningen af august tilkendegivet at ville fremsætte forslag om forbud mod at bære kniv på offentlige steder og har oplyst, at der i sammenhæng hermed vil blive foreslået styrket kontrol og skærpet straf på området.

Redegørelsen nedenfor er resultatet af drøftelserne mellem Politimesterforeningen, Politidirektøren i København og Rigsadvokaten i anledning af Justitsministeriets anmodning og under hensyn til tilkendegivelserne fra regeringen. I afsnit 5 findes en oversigt over overvejelserne og forslagene i redegørelsen.

2. Våbenlovgivningens regler om knive og sanktionerne for overtrædelser

De to centrale regler om knive i våbenlovgivningen er våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14.

Våbenlovens § 4, stk. 1, indeholder et forbud mod at bære kniv og dolk på steder, hvortil der er almindelig adgang. Forbuddet gælder dog ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm. Forbuddet gælder heller ikke knive, der bæres som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri og sportsudøvelse eller har et lignende anerkendelsesværdigt formål.

Våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, indeholder forbud mod at erhverve, besidde, bære eller anvende en række nærmere beskrevne knive mv., der som udgangspunkt ikke har en anerkendelsesværdig funktion, f.eks. springknive, hur-

tigræksknive og butterflyknive. Disse knive kan dog besiddes lovligt med en tilladelse fra politimesteren, men en sådan tilladelse meddeles kun undtagelsesvist, og hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder, jf. våbencirkulæret § 12, stk. 2.

Straffene, der normalt er bøder, er højst for de tilfælde, hvor en kniv mv. omfattet af bekendtgørelsens § 14, f.eks. en springkniv, er båret på et sted med almindelig adgang i strid med lovens § 4, stk. 1. Bøden er her 5.000 kr. i 1. og 2. gangstilfælde.

I tilfælde, hvor overtrædelse af forbuddet i § 4, stk. 1, mod at bære kniv på offentligt sted er begået med hensyn til en kniv, der ikke er omfattet af § 14 (f.eks. en foldekniv (lommekniv) med en klinge, der er længere end 7 cm), er bøden 3.000 kr. i 1. og 2. gangstilfælde.

Hvis en person tidligere i to tilfælde eller mere er straffet for overtrædelse af § 4, stk. 1 (eller § 4, stk. 2, om stødvåben) forudsættes straffen som udgangspunkt at være fængsel i mindst 14 dage.

Foreligger der alene en overtrædelse af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, f.eks. besiddelse af en ulovlig kniv på bopælen, er bøden i 1. og 2. gangstilfælde 1.000 kr. for f.eks. en butterflykniv eller en springkniv, mens bøden er 600 kr. for sabler, bajonetter mv.

En nærmere beskrivelse af reglerne i våbenlovgivningen om knive mv., af retningslinierne vedrørende anklagemyndighedens strafpåstande og af praksis findes i bilag 1 til redegørelsen.

Bilag 6 indeholder en kort beskrivelse af lovgivningen vedrørende knive i Norge, Sverige og Finland.

3. Omfanget af sager, hvor personer ulovligt har besiddet eller anvendt knive**3.1. Ulovlig besiddelse af knive**

Oplysninger om omfanget af sager, hvor personer ulovligt har besiddet knive, er søgt tilvejebragt på to måder.

For det første er samtlige politimestre anmodet om en vurdering af, om det i kredsen er ofte forekommende, at der bæres kniv på steder,

hvortil der er almindelig adgang, eller at ulovlig kniv medbringes eller bæres i køretøjer, og om dette problem er forøget inden for de seneste år. Udtalelserne fra politimestrene herom er gengivet i bilag 2 til redegørelsen.

For det andet er oplysninger om antallet af overtrædelser af våbenlovgivningen med hensyn til knive mv. belyst ved en gennemgang af udtræk fra Kriminalregisteret, der er foretaget af Rigspolitiets dataafdeling. Resultatet af denne undersøgelse er beskrevet i bilag 3, hvor også de eksisterende statistiske oplysninger om overtrædelser af våbenlovgivningen er gengivet.

Som det fremgår af bilag 2, er det i størsteparten af politikredsene (31) opfattelsen, at der inden for de seneste år ikke er sket en stigning i antallet af sager, hvor kniv bæres på steder med almindelig adgang eller i køretøjer.

16 politimestre (Gladsaxe, Glostrup, Holbæk, Slagelse, Odense, Sønderborg, Tønder, Haderslev, Ribe, Fredericia, Vejle, Horsens, Århus, Thisted, Løgstør og Ålborg) har oplyst, at problemet med besiddelse af kniv på steder med almindelig adgang er stigende eller stærkt stigende, mens 3 politimestre (Frederiksberg, Vordingborg og Gråsten) har udtalt, at der ses en lille stigning i antallet af sager. Om udtalelserne fra de sidste 4 politikredse henvises til bilaget.

8 politimestre har særligt nævnt, at det forekommer i stigende omfang, at knive bæres eller medbringes i køretøjer.

Undersøgelsen foretaget ved udtræk af Kriminalregisteret (bilag 3) viser, at antallet af afgørelser, hvor personer er anset for skyldige i overtrædelse af våbenlovgivningens bestemmelser om knive, i de sidste tre år (2000-2002) har ligget i et niveau på mellem minimum 1.523 og maksimum 2.242 afgørelser, jf. tabel B. Disse tal må dog formentlig på grund af fremgangsmåden ved journalisering i politikredse antages at være lidt mindre end det faktiske antal sager.

Som det fremgår af bilag 3, kan det endvidere efter en usikkerhedsberegning med rimelig sikkerhed antages, at det absolutte antal afgørelser, hvor personer er fundet skyldige i overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og/eller våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1-6, er steget i årene 2000-2002. Stigningen kan dog ikke angives præcist, men ligger i et niveau mellem ca. 50 og 700 afgørelser.

Sammenfattende giver de nævnte undersøgelser grundlag for at antage, at der er sket en vis

stigning i antallet af overtrædelser vedrørende våbenlovgivningens regler om knive i de senere år, uden at det dog kan angives mere præcist, hvor stor en stigning, der er tale om. Det må samtidig på grundlag af udtalelserne fra politimestrene antages, at stigningen - i hvert fald med hensyn til besiddelse af kniv på steder med offentlig adgang og i køretøjer - fordeler sig ujævnt på politikredse, idet lidt under to tredjedele af politimestrene ikke vurderer, at der er sket en stigning i antallet af sager, mens lidt over en tredjedel anser problemet for forøget.

I øvrigt giver gennemgangen af stikprøverne fra Kriminalregisteret det billede, at de fleste overtrædelser (omkring 70 pct.) med hensyn til knive omfatter besiddelse af kniv på steder med almindelig adgang, og at mere end halvdelen (i niveauet omkring 60 pct.) af afgørelserne - udover en overtrædelse af våbenlovgivningens bestemmelser om knive - også omfatter anden kriminalitet.

3.2. Ulovlig anvendelse af knive

Ulovlig anvendelse af kniv vil typisk forekomme i sager om vold efter straffelovens §§ 245-246, voldtægt efter straffelovens § 216, drab efter § 237, trusler efter § 266 eller røveri efter § 288 samt naturligvis ved forsøg herpå. Knive kan også tænkes anvendt f.eks. i sager om frihedsberøvelse, ulovlig tvang mv.

Er en kniv anvendt i forbindelse med volds-kriminalitet, kan der foreligge en samtidig overtrædelse af våbenlovgivningen, hvis den anvendte kniv i sig selv er ulovlig, eller hvis kniven er båret på et sted, hvortil der er almindelig adgang, men volds-kriminalitet forekommer også ofte ved anvendelse af kniv uden en samtidig overtrædelse af våbenlovgivningen, f.eks. hvor en køkkenkniv anvendes til vold i et privat hjem.

Det er ikke muligt ved eksisterende nyere statistiske oplysninger at belyse, i hvilket omfang kniv er anvendt til volds-kriminalitet.

Dog fremgår det af en undersøgelse foretaget af Københavns Politi vedrørende anmeldt volds-kriminalitet i år 2002, at der i 6 pct. af samtlige anmeldte sager om overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246 (i alt 1.033 sager) blev anvendt stikvåben. Undersøgelsen viser også, at der ved drabsforsøg det pågældende år blev anvendt stikvåben i 62 pct. af de anmeldte sager (33 sager).

Vi har ved en forespørgsel til samtlige landets politikredse indhentet oplysninger om anmeldt voldskriminalitet i første halvår 2003, hvor kniv er anvendt.

De indkomne oplysninger fremgår af bilag 4 om antallet af anmeldelser i samtlige politikredse i første halvår 2003 om voldskriminalitet, hvor der har været anvendt kniv, og af bilag 5, der indeholder nærmere oplysninger om ger-

ningssted, den anvendte kniv og gerningsmandens alder i anmeldte sager om vold, manddrab og forsøg herpå i første halvår 2003.

Det fremgår af bilag 4, at der i første halvår 2003 i samtlige politikredse er anmeldt i alt 750 tilfælde af voldskriminalitet begået ved brug af kniv. Anmeldelserne fordeler sig således på de enkelte former for overtrædelser:

	Antal anmeldelser
Voldtægt og forsøg (straffelovens § 216)	3
Manddrab (straffelovens § 237)	5
Forsøg på manddrab (straffelovens §§ 237, jf. 21)	46
Vold (straffelovens § 245)	162
Vold (straffelovens § 246)	7
Ulovlig tvang (straffelovens § 260)	5
Frihedsberøvelse (straffelovens § 261)	3
Trusler (straffelovens § 266)	168
Røveri og forsøg (straffelovens §§ 288, jf. 21)	351
Anmeldelser i alt første halvår 2003	750

Som det fremgår af disse tal, er der 45 anmeldelser om forsøg på manddrab begået med kniv og 169 anmeldelser om vold efter straffelovens §§ 245 og 246 begået med kniv. Det er også ofte forekommende, at der indkommer anmeldelser om, at kniv er anvendt i forbindelse med trusler (168 anmeldelser), og den mest hyppige anvendelse af kniv er forekommet i sager om røverier eller røveriforsøg, hvor der er et meget højt antal anmeldelser på 351.

Bilag 5 indeholder som nævnt nærmere oplysninger om gerningssted, den anvendte kniv og gerningsmandens alder i anmeldte sager om vold efter straffelovens §§ 245 og 246, manddrab og forsøg herpå i den samme periode.

Som det fremgår af bilag 5.A., er gerningsstedet i 110 (svarende til ca. 50 pct.) af disse anmeldelser et sted med almindelig adgang (vej, gade, park mv. eller restaurant, diskotek, værtshus osv.) Gerningsstedet er i 99 (svarende til ca. 45 pct.) af anmeldelserne en privat bopæl, mens gerningsstedet ved de resterende anmeldelser er et andet sted (f.eks. institution, trappeopgang el. lign.) eller uoplyst.

De knive, der er anvendt, er i de fleste tilfælde (107 svarende til ca. 48 pct.) "andre knive", dvs. knive, som ikke er omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, som f.eks. køkkenknive,

spejderdolke og fiskeknive. 24 (svarende til ca. 11 pct.) af de knive, der er anvendt ved den nævnte voldskriminalitet er omfattet af bekendtgørelsens § 14, stk. 1. For 61 tilfælde er knivens art uoplyst.

Foldeknive forekommer i alt 30 gange i anmeldelserne. 8 af disse er foldeknive med en klinge, der er længere end 7 cm, mens 22 (svarende til ca. 10 pct.) af knivene er foldeknive med en klinge på højst 7 cm, dvs. sådanne knive, som i dag kan bæres lovligt på steder med almindelig adgang. For 17 af disse tilfælde er gerningsstedet angivet som et sted med almindelig adgang.

Bilag 5.B. og de fire underbilag til dette bilag belyser gerningsmændenes alder sammenholdt med gerningsstedet.

Som det fremgår af bilag 5.B., er der et forholdsvist stort antal gerningsmænd i alle aldersgrupper op til 45 år. Det største antal gerningsmænd findes dog i aldersgrupperne 15 - 19 år (38 gerningsmænd), 20 - 24 år (38 gerningsmænd) og 25 - 29 år (36 gerningsmænd).

I aldersgrupperne op til og med 24 år er gerningsstedet i de fleste tilfælde et sted med almindelig adgang, mens gerningsstederne ved de 25 - 29-årige fordeler sig ligeligt mellem steder med almindelig adgang på den ene side og privat bo-

pæl og andet sted på den anden side. I aldersgruppen fra 30 år og opefter er voldskriminaliteten med kniv i de fleste tilfælde begået på privat bopæl, bortset dog fra i aldersgruppen 35 - 39 år, hvor 15 gerningssteder er steder med almindelig adgang, mens 14 gerningssteder er privat bopæl eller andre steder.

I øvrigt henvises til bilagene, der nærmere belyser de pågældende forhold også for så vidt angår de fire former for voldskriminalitet - nemlig vold efter straffelovens § 245, vold efter straffelovens § 246, forsøg på manddrab og manddrab - der er indhentet oplysninger om.

4. Styrket retshåndhævelse

4.1. Ændringer med hensyn til anvendelsesområdet for våbenlovgivningens bestemmelser om knive

4.1.1. Adgangen til at bære foldeknive med en klinge på højst 7 cm, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt.

Som nævnt under afsnit 2 omfatter forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, mod at bære kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt.

Besiddelsen af foldeknive på offentlige steder kan - ligesom besiddelsen af andre knive - indebære risiko for, at kniven anvendes ved voldskriminalitet.

Den tilladte klingelængde på 7 cm kan også volde meget væsentlige skader eller dødsfald. Det fremgår således af forarbejderne til den nu gældende bestemmelse, at Retsmedicinsk Institut i København har oplyst, at klingelængden skulle være højst 1-2 cm eller 3-4 cm, hvis et knivstik i henholdsvis halsregionen eller brystregionen ikke skulle kunne forårsage livsfare.

Vi har på den baggrund overvejet fordele og ulemper ved at forbyde besiddelsen af sådanne foldeknive på steder med almindelig adgang, ligesom vi har overvejet mulighederne for at fastsætte andre begrænsninger for besiddelsen.

Begrundelsen for at undtage foldeknive fra forbuddet i § 4, stk. 1, var ved indførelsen af denne bestemmelse i 1987 ifølge forarbejderne, at disse knive bruges af et stort antal mennesker til helt dagligdags og fredelige, praktiske gøremål, og at et forbud ville gøre et indgreb i mange borgers almindelige vaner.

Det er stadig almindeligt for mange mennesker at gå med en mindre foldekniv, som benyttes til praktiske formål, f.eks. at skære frugt, skære grene på en skovtur, kradse en pibe ud eller lignende. Et generelt forbud mod at besidde foldeknive med en klinge på 7 cm eller derunder vil således formentlig omfatte en temmelig stor gruppe i befolkningen.

Det må endvidere antages, at den gruppe af personer, der bærer lommekniv med de nævnte helt legale og fornuftige formål, kun meget sjældent kommer i situationer, hvor der opstår optræk til ballade eller vold, og at de fleste almindelige mennesker i sådanne situationer ikke vil anvende kniven til angreb eller forsvar.

Et generelt forbud mod at besidde sædvanlige lommeknive på offentlige steder er derfor efter vores opfattelse temmelig vidtgående, selv om sådanne knive fortsat ville kunne besiddes til brug ved erhvervsudøvelse, jagt, lystfiskeri, sportsudøvelse eller andet anerkendelsesværdigt formål, jf. § 4, stk. 1, 1. pkt. Det bemærkes i den forbindelse, at adgangen til at bære kniv med henblik på et anerkendelsesværdigt formål kun giver mulighed for at besidde kniven direkte på vej til eller fra den aktivitet, hvor kniven anvendes, jf. beskrivelsen i bilag 1 af gældende ret.

På den anden side forekommer det i et vist omfang, at almindelige foldeknive anvendes ved voldskriminalitet. Der henvises herved til oplysningerne i bilag 5.A., hvoraf det fremgår, at 22 af anmeldelserne om vold efter straffelovens §§ 245-246 og drab og drabsforsøg i første halvår 2003 vedrører foldeknive med en klinge på højst 7 cm. Det fremgår ligeledes af dette bilag, at gerningsstedet for så vidt angår 17 af disse anmeldelser er steder med almindelig adgang (vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted eller restaurant, diskotek, værtshus, café eller lignende).

Det kan derfor ikke afvises, at der er et vist grundlag for et generelt forbud mod at besidde foldeknive med en klinge på højst 7 cm på steder med almindelig adgang.

Et forbud mod at bære lommeknive på steder med almindelig adgang kan også være medvirkende til en holdningsændring, sådan at det at bære kniv i almindelighed vil blive betragtet som uacceptabel adfærd. Endelig bemærkes, at et generelt forbud formentlig vil være nemmere at håndhæve end en ordning med tilladelser eller anmeldelser, jf. nærmere nedenfor.

Vi har også overvejet, om man i stedet kunne begrænse besiddelsen af foldeknive, sådan at kniven ikke må medbringes på steder, hvor der erfaringsmæssigt kan opstå slagsmål mv. med fare for, at kniven kommer til anvendelse, f.eks. på værtshuse, i diskoteker og på restauranter, på gader og veje i byen om aftenen, ved festarrangementer og ved friluftskoncerter mv., hvor der normalt ikke er nogen rimelig grund til at bære en foldekniv.

Ved denne model forudsættes bestemmelsen i § 4, stk. 1, 1. pkt., bevaret i den nugældende affattelse, mens bestemmelsen i § 4, stk. 1, 2. pkt., om foldeknive ændres.

Dette kunne f.eks. ske ved at formulere våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt. således, at forbuddet i stk. 1 ikke omfatter foldeknive med en kling på højst 7 cm, der bæres i forbindelse med friluftsliv eller lignende eller med formål som nævnt i § 4, stk. 1, 1. pkt. dvs. i tilfælde hvor besiddelsen efter besidderens behov og omstændighederne må anses for velbegrundet.

En sådan bestemmelse vil medføre, at der ikke længere vil være mulighed for permanent at bære en mindre lommekniv i lommen eller tasken, sådan som det i dag formentlig er en vane for en større persongruppe, men kniven kan stadig medbringes i en række af de situationer, hvor der er et praktisk og fornuftigt behov for at anvende kniven.

Bestemmelsen vil dog kunne ramme i tilfælde, som ikke forekommer strafværdige, f.eks. hvor personer, der kommer fra en skovtur ved en forglemmelse medbringer kniven ved et umiddelbart efterfølgende besøg f.eks. på et værtshus eller ved en udendørskoncert.

Der kan endvidere opstå tvivl om afgrænsningen af reglen. På den anden side er også den nugældende regel i § 4, stk. 1, 1. pkt., der anvender begrebet "andet lignende anerkendelsesværdigt formål" ikke helt klar i sit anvendelsesområde, uden at dette dog har givet anledning til væsentlig tvivl i forbindelse med håndhævelse af bestemmelsen.

Der er således flere ulemper ved en ordning som den skitserede. Omvendt er den mindre vidtgående end et generelt forbud og tilgodeser til en vis grad behovet for at kunne medbringe lommekniv i en række almindelige dagligdags situationer.

Vi har også overvejet en begrænsning af adgangen til at besidde foldeknive med en kling

på 7 cm eller derunder ved indførelse af en aldersgrænse, der kan forhindre, at unge mennesker medbringer sådanne knive, når de går i byen og opholder sig på steder, hvor der kan opstå ballade eller slagsmål.

Et sådant forbud kunne gennemføres ved at formulere våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt., sådan, at forbuddet ikke omfatter foldeknive med en kling på højst 7 cm, der bæres af personer, der er fyldt f.eks. 18 år eller 25 år.

En aldersgrænse på 18 år ville svare til den aldersgrænse, der gælder i en række andre sammenhænge. Også våbenlovgivningen indeholder i flere bestemmelser en aldersgrænse på 18 år. Hertil kommer, at det formentlig i et vist omfang forekommer, at unge i alderen under 18 år anser det for "smart" at gå med lommekniv, også selv om de ikke har til hensigt at bruge kniven på nogen ulovlig måde.

Et forbud mod at besidde foldeknive før det fyldte 18. år kunne formentlig medføre en ændret holdning hos unge med hensyn til at bære kniv, som også fik betydning for de unges indstilling til at bære kniv, efter de var fyldt 18 år. Det kan således tænkes, at et sådant forbud ville medføre en generelt ændret adfærd med hensyn til foldeknive, sådan at disse knive af de mere modne unge på 18 år og derover ville blive båret i mindre omfang.

Med hensyn til en eventuel aldersgrænse bemærkes dog også, at knap 31 pct. af anmeldelserne om vold efter straffelovens §§ 245 - 246 og drab og drabsforsøg vedrører gerningsmænd i aldersgruppen under 25 år, jf. bilag 5.B. Ser man kun på de anmeldelser, der vedrører forhold begået på steder med almindelig adgang, vedrører knap 37 pct. gerningsmænd under 25 år, jf. også herved tallene i bilag 5.B. Det bemærkes dog i den forbindelse, at der tillige er en forholdsvis stor gruppe af gerningsmænd i aldersgruppen 25 - 29 år (godt 14 pct. af samtlige gerningsmænd).

Endvidere fremgår det af en undersøgelse foretaget af Københavns Politi vedrørende anmeldt voldskriminalitet i år 2002, at den største gruppe gerningspersoner (23 pct.) er mellem 20 og 24 år, og at gruppen af gerningspersoner under denne alder udgør 19 pct. (under 15 år 2 pct., 15-17 år 9 pct. og 18-19 år 8 pct.). Denne aldersgruppe udgør således samlet set 42 pct. af kendte gerningsmænd med hensyn til anmeldt vold efter straffelovens §§ 244-246. Det kan i øvrigt oplyses, at den samme undersøgelse viser, at 17

pct. af de kendte gerningsmænd til anmeldt vold i København er 25-29 år, 13 pct. er 30-34 år og 11 pct. er 30-34 år, mens gruppen af kendte gerningsmænd på 40 år eller derover udgør i alt 16 pct.

Det skal dog samtidig bemærkes, at anmeldelserne om voldskriminalitet begået ved anvendelse af foldeknive med en kling på 7 cm eller derunder, jf. bilag 5.A., hovedsagelig vedrører ældre gerningsmænd. Gerningsmændenes aldersfordeling er med hensyn til disse sager således: 15 - 17 år 3, 18 - 19 år 2, 20 - 24 år 0, 25 - 29 år 5, 30 - 34 år 2, 35 - 39 år 5 og 40 - 44 år 5 samt 1, hvor alder er uoplyst. (En af anmeldelserne omfatter to gerningsmænd, hvilket er forklaringen på, at der her omtales 23 gerningsmænd, mens der kun er 22 anmeldelser i bilag 5.A.)

Disse oplysninger om, hvilke aldersgrupper der hovedsagelig begår voldskriminalitet under anvendelse af kniv, taler for at fastsætte en højere aldersgrænse end 18 år. Det er dog vores opfattelse, at en aldersgrænse, der er højere end 25 år, næppe vil forekomme rimelig.

En aldersgrænse på 25 år ville medføre, at en stor del af den gruppe af personer, som oftest bliver involveret i voldskriminalitet, herunder også almindelig vold uden våben, ikke lovligt kan bære kniv, når de går i byen for at more sig. Dette vil muligvis kunne medvirke til at nedbringe risikoen for, at der opstår voldskriminalitet med knive.

En aldersgrænse på 25 år ville i øvrigt - ligesom en aldersgrænse på 18 år - kunne medvirke til at påvirke holdningen til at bære kniv.

Uanset hvilken aldersgrænse, der vælges, ville foldeknive fortsat lovligt kunne besiddes af unge under aldersgrænsen på bopælen. Unge under aldersgrænsen vil også stadig kunne medbringe foldeknive eller andre knive på steder, hvortil der er almindelig adgang, hvis det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et lignende anerkendelsesværdigt formål, jf. den nugældende bestemmelse i våbenlovens § 4, stk. 1, 1. pkt.

Endelig har en aldersgrænse med hensyn til besiddelsen af foldeknive med en længde på 7 cm eller derunder den fordel, at den er let at forstå og håndhæve.

Vi har også overvejet, om adgangen til at bære foldeknive med en kling på 7 cm eller derunder på steder med offentlig adgang kan udformes som en tilladelsesordning.

En tilladelsesordning ville kunne udformes sådan, at man skal søge politimesteren om tilladelse til at bære foldeknive med en klingelængde på 7 cm eller derunder, og sådan, at en tilladelse hertil kun gives til personer, der ikke tidligere er straffet for voldskriminalitet. Ordningen kunne suppleres med et krav om, at man skulle have en vis alder, f.eks. 18 eller 25 år, for at kunne opnå tilladelse til at bære lommekniv.

En sådan ordning ville indebære den fordel, at politiet kunne forhindre, at personer, der tidligere havde begået voldskriminalitet, lovligt var i besiddelse af lommeknive på offentligt sted.

På den anden side ville enhver (dog bortset fra en eventuel aldersgrænse), der ikke havde tilførsler til Kriminalregisteret om voldskriminalitet, kunne opnå en sådan tilladelse. Ordningen vil derfor ikke medføre sikkerhed for, at kniven ikke vil blive båret med henblik på en uacceptabel anvendelse.

Ordningen vil også medføre en ikke uvæsentlig ressourcemæssig belastning af politiet, idet det må forventes, at antallet af ansøgninger om en "lommeknivstilladelse" vil være stort.

Ordningen vil endvidere næppe få virkning, hvis den ikke kombineres enten med et krav om, at indehaveren af en tilladelse skal være i besiddelse af bevis for tilladelsen, når kniven bæres på offentligt sted, eller med en ordning, hvor politiet - f.eks. via et centralt register - kan konstatere, om en bestemt person har tilladelse til at bære lommekniv. I modsat fald vil det være vanskeligt at håndhæve reglen, især hvis der gennemføres en regel om visitation som foreslået nedenfor under afsnit 4.3.

Endelig ville det efter vores opfattelse også være nødvendigt at tage højde for, under hvilke omstændigheder - f.eks. ved ny kriminalitet - tilladelsen skulle kunne tilbagekaldes, ligesom det vil medføre en yderligere ressourcemæssig belastning at administrere sådanne regler.

Ulemperne ved en tilladelsesordning vil derfor efter vores opfattelse være betydelige.

Endelig har vi overvejet en anmeldelsesordning, sådan at man blot meddeler politimesteren, at man vil bære lommekniv. Også denne ordning ville kunne kombineres med en aldersgrænse.

For borgerne, der ønskede at bære foldekniv, ville en sådan ordning være enklere end en tilladelsesordning, idet man ikke ville skulle afvente en tilladelse fra politiet.

En sådan ordning ville imidlertid ikke indebære den fordel, der er nævnt ovenfor - nemlig en kontrol med, hvem der lovligt kan besidde lommekniv på steder med almindelig adgang - medmindre politiet i hvert enkelt tilfælde kunne afvise en anmeldelse. Ordningen ville derfor efter vores opfattelse skulle kombineres med en adgang for politiet til at nægte enkeltpersoner, der indgav anmeldelse, at kunne gå med lommekniv.

Ordningen ville således medføre stort set samme ressourcebelastning af politiet som en tilladelsesordning, ligesom det også ved en anmeldelsesordning ville være nødvendigt med en central registrering eller lignende af anmeldelserne og en stillingtagen til, hvad der skulle ske med en anmeldelse ved eventuel senere begået kriminalitet.

Sammenfattende er der - som beskrevet ovenfor - forskellige muligheder for at begrænse besiddelsen af foldekniive på offentlige steder, ligesom der til en vis grad er mulighed for at kombinere flere ordninger. Spørgsmålet om, hvilke ændringer af bestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt., der eventuelt bør gennemføres, er efter vores opfattelse af retspolitisk karakter, men vi foretrækker en ordning, der er let at forstå for borgerne, og som er enkel at håndhæve for politiet.

Hvis bestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt., udformes sådan, at der fortsat bliver en særregel for foldekniive med en klinge på 7 cm eller derunder, foreslår vi, at begrebet foldekniive præciseres, jf. afsnit 4.1.3.2. nedenfor.

4.1.2. Steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. våbenlovens § 4, stk. 1

Som nævnt ovenfor under afsnit 2, omfatter forbuddet mod at bære kniv og dolk i våbenlovens § 4, stk. 1, steder, hvortil der er almindelig adgang. Området afgrænses på samme måde som i normalpolitivedtægten, dvs. således at det omfatter f.eks. veje, parker, jernbanestationer, offentlige befordringsmidler, hyrevogne, forlystelsessteder samt i åbningstiden butikcentre og offentlige kontorer.

Besiddelse af knive i private køretøjer anses ifølge to nyere landsretsdomme (nævnt i bilag 1 til redegørelsen) ikke for at være omfattet af bestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 1, selv om køretøjet befinder sig på offentlig vej eller lignende, og selv om kniven bæres f.eks. i lommen af føreren eller en passagerer i bilen,

Knive, der bæres eller besiddes i personbiler, kan efter vores opfattelse også udgøre en risiko for, at kniven anvendes ved vold eller anden kriminalitet. Der er ikke den store forskel på, om en kniv medbringes i en bil eller på en motorcykel eller bæres af en person, der går eller cykler på offentlig vej. En kniv, der opbevares i en parkeret bil, kan også hurtigt hentes af personer, der befinder sig på veje, pladser eller lignende eller i værtshuse og diskoteker mv.

I øvrigt har flere politimestre (politimestrene i Gladsaxe, Holbæk, Slagelse, Sønderborg, Ribe, Esbjerg, Vejle og Århus) særligt peget på, at der ofte medbringes kniv i køretøjer, jf. nærmere herom bilag 2 til redegørelsen.

Det er derfor vores opfattelse, at våbenlovens § 4, stk. 1, bør ændres, således at besiddelse af knive i motorkøretøjer på offentligt område forbydes. Forbuddet bør efter vores opfattelse gælde, uanset om kniven bæres på en person eller medbringes i en taske, i handskerummet på en bil eller i en sidetaske på en motorcykel, når blot køretøjet befinder sig på offentligt tilgængeligt sted. Forbuddet bør også gælde, selv om kniven opbevares i et parkeret køretøj, hvor hverken fører eller passagerer er til stede.

Det bemærkes, at også reglerne i Sverige og Norge indeholder forbud mod besiddelse af knive i køretøjer, jf. nærmere herom bilag 6.

I den svenske lovgivning er det endvidere udtrykkeligt forbudt at bære kniv på skoleområder, hvor der foregår grundskole- eller gymnasieundervisning.

Sådanne områder må antages også at være omfattet af det danske forbud mod at bære knive i det omfang, der er tale om offentligt tilgængelige områder på skoler. Der er imidlertid ikke almindelig adgang til klasselokaler og andre indendørsområder på skoler, ligesom private skoler og gymnasiers områder formentlig ikke er omfattet af det geografiske område for forbuddet mod at bære kniv i våbenlovens § 4, stk. 1.

Der er ikke i de oplysninger, som er fremkommet i vores undersøgelse vedrørende omfanget af besiddelse og anvendelse af kniv grundlag for at antage, at knive bæres eller anvendes i videre omfang på skoler. Der er således kun indkommet oplysning om, at kniv har været anvendt på en skole i et tilfælde i en sag om vold efter straffelovens § 245, jf. bilag 5.2.A. Det må i øvrigt antages, at besiddelse af kniv ikke accepteres på danske skoler.

Alligevel mener vi, at det vil være rigtigt at supplere de nugældende regler med et forbud mod besiddelse af kniv på skoler, sådan at det ikke blot er strafbart at bringe en kniv til og fra skolen, men også bliver strafbart at besidde kniven på skolens område.

Et sådant forbud bør - hvis det er muligt at udforme en klar regel - efter vores opfattelse også omfatte ungdomsklubber, samt medbringelse af kniv ved fester i ungdomsklubber, gymnasiefester mv.

4.1.3. De knive mv., der er omfattet af våbenloven og våbenbekendtgørelsen

4.1.3.1. Knive og dolke, jf. våbenlovens § 4 stk. 1

Forbuddet i § 4, stk. 1, omfatter "kniv eller dolk".

Af forarbejderne fremgår, at forbuddet mod knive og dolke ikke udelukker, at der på offentlige steder bæres andre genstande, der vil kunne være farlige, såfremt de anvendes som stikvåben, f.eks. skruetrækkere og andet håndværktøj. Man fandt dog ikke at burde udstrække forbuddet til disse genstande, der hidtil ikke havde givet anledning til problemer, idet et forbud ville kunne lægge hindringer i vejen for den sædvanlige og naturlige brug af disse genstande.

Forbuddet i de øvrige nordiske lande mod at bære kniv på offentlige steder omfatter udover knive også "lignende skarpt redskab, som er egnet til brug ved legemskrænkelser" (Norge), "andre stik- og skærevåben og andre genstande, som er egnede til at anvendes som våben ved forbrydelser mod liv eller helbred" (Sverige) og "andet eggvapan, som er beregnet til arbejdsbrug eller andet acceptabelt formål, men som kan anvendes til forbrydelse mod liv eller helbred" (Finland), jf. nærmere bilag 6.

Vi har ikke oplysninger om, at der generelt er problemer med, at personer bærer andre skarpe genstande, f.eks. et skarpslebent stykke metal, et stort glasskår, en syl eller lignende på offentlige steder.

Det må også formodes at sådanne genstande, der bliver båret under omstændigheder, hvor de kan tænkes anvendt til trusler eller voldskriminalitet, af domstolene i et vist omfang ville blive sidestillet med et våben omfattet enten af "kniv eller dolk" i våbenlovens § 4, stk. 1, 1. pkt., af "stødvåben, herunder knojern, totenschlægere,

gummiknipler og lignende" i § 4, stk. 2, eller af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1, om "skarpe våben, hvis klinger overstiger 12 cm".

På den anden side bør der efter vores opfattelse ikke kunne opstå tvivl om, at det ikke er legalt at medbringe en syl lørdag aften på et diskotek, eller uden noget rimeligt formål at gå rundt på gaden med skarpe metalstykker eller glasskår i lommen.

Derfor bør det efter vores opfattelse overvejes at ændre våbenlovens § 4, stk. 1, 1. pkt., så det udtrykkeligt fremgår, at det også er forbudt at besidde andre skarpe genstande, der er egnede til at anvendes til legemsbeskadigelse, i de tilfælde, hvor sådanne genstande ikke besiddes med et anerkendelsesværdigt formål. Besiddelse med et anerkendelsesværdigt formål, f.eks. håndværkeres besiddelse af skruetrækkere, hobbyknive eller sakse, vil fortsat ikke være omfattet af bestemmelsen.

4.1.3.2. Begrebet foldeknive, jf. våbenlovens § 4 stk. 1, 2. pkt.

Afhængig af udformningen af eventuelle nye regler om foldeknive, jf. afsnit 4.1.1., kan det blive aktuelt at overveje at præcisere, hvad der forstås ved en foldekniv.

Begrebet "foldeknive" er i forarbejderne til bestemmelsen i lovens § 4, stk. 1, 2. pkt., ikke nærmere beskrevet, idet det blot er nævnt, at der er tale om lommeknive.

Der skal imidlertid være tale om en kniv, der foldes ud, og det følger af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 5, der forbyder besiddelse af hurtigræksknive og butterflyknive, at kniven ikke må være enhandsbetjent. De fleste foldeknive er i øvrigt konstrueret med en neglerille i klingens, sådan at kniven kun kan åbnes med to hænder.

Afgrænsningen af tilladte foldeknive (våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt.), over for enhandsbetjente foldeknive, der ikke lovligt kan besiddes uden tilladelse (våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 5), har i flere sager givet anledning til problemer.

Eksempler på foldeknive, der kan give anledning til tvivl, ses på foto 1-16 i vedlagte fotomappe. Disse knive kan som følge af konstruktionen ved et fingergreb i en fordybning, et hul eller en tap foldes ud med en hånd, medmindre knivbladet sidder for stramt, f.eks. fordi kniven

er ny, eller medmindre tappen til udfoldning er fjernet.

For at undgå tvivl om begrebet foldeknive i § 4, stk. 1, 2. pkt., foreslår vi, at det føjes til definitionen, at kniven kun må kunne foldes ud under anvendelse af to hænder. En anden mulighed er at kræve, at klingens ikke må være eller kunne forsynes med en tap til åbning, og at den udragende del af klingens kun må være f.eks. 3 mm ud over skaftet, når kniven er foldet sammen, eller at kræve, at kniven kun må kunne åbnes ved hjælp af en neglerille.

Vi foreslår samtidig en præcisering vedrørende enhandsbetjente foldeknive, jf. nedenfor.

4.1.3.3. Enhandsbetjente foldeknive, jf. våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 5

Som nævnt ovenfor har der i nogle sager været tvivl om afgrænsningen mellem enhandsbetjente foldeknive og foldeknive, som lovligt kan bæres på offentlige steder. F.eks. kan det give anledning til tvivl, om en foldekniv med et hul i klingens til isættelse af en tap, er en enhandsbetjent foldekniv, hvis tappen ikke aktuelt er placeret i knivklingen, jf. foto 1 - 3 i den vedlagte fotomappe.

Da det er muligt i sådanne tilfælde at opbevare kniv og tap separat med henblik på at samle delene, når kniven skal bruges, foreslås en præcisering af § 14, stk. 1, nr. 5, i bekendtgørelsen, sådan at det ikke afhænger af brugerens fingerfærdighed eller fingerkræfter, eller af, om kniven er slidt, om en kniv kan anses for at være en enhandsbetjent foldekniv, men alene af knivens konstruktion.

Det kan f.eks. ske ved at formulere våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 5, første led, sådan, at bestemmelsen omfatter enhandsbetjente foldeknive; der er konstrueret, så de i normal stand kan foldes ud med en hånd (hurtigtræksknive).

4.1.3.4. Andre knive der kan trækkes med én hånd

Forbuddet i våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3 - 5, mod springknive, faldknive, enhandsbetjente foldeknive og butterflyknive skyldes bl.a., at knivklingen meget hurtigt kan fås frem, sådan at en modstander overraskes af knivangrebet, og at kniven kan foldes ud med en hånd i lommen eller bag ryggen, mens den anden arm bruges f.eks. til at fastholde modstanderen.

Der findes i dag andre knive, der har de samme ubehagelige egenskaber, men som ikke kan anses for omfattet af forbuddet i våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1. Eksempler findes på foto 19 - 20 og 24 - 28 i vedlagte fotomappe. Disse knive bæres rundt om halsen, f.eks. i en kæde inden for en t-shirt, sådan at besidderen hurtigt og skjult og med én hånd kan trække kniven.

Københavns Politi har oplyst, at disse knive for tiden er meget populære, og at der begås en del overtrædelser af forbuddet mod besiddelse på offentligt sted, jf. lovens § 4, stk. 1, med hensyn til sådanne knive. Knivene kan også være svære at opdage under en hurtig visitation, og det er forekommet, at anholdte, der er blevet visiteret, senere under anholdelsen har vist sig at have en sådan kniv på sig.

Knive af denne type kan efter vores opfattelse ikke tænkes at have nogen anerkendelsesværdig funktion. Vi finder derfor, at det bør overvejes at ændre bekendtgørelsens § 14, stk. 1, sådan, at bestemmelsen også forbyder besiddelse mv. på ikke offentlige steder af sådanne knive, og sådan, at knive af denne art ikke kan sælges.

Dette kunne ske ved i bekendtgørelsens § 14, stk. 1, at indsætte et nyt nummer, hvorefter det er forbudt uden tilladelse fra politimesteren at besidde knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, og som fra denne placering kan trækkes ved brug af én hånd.

Man kunne overveje at udstrække forbuddet til knive, der er konstrueret til at spænde fast til arme eller ben. Der kan dog formentlig opstå afgrænsningsproblemer i forhold til dolke og lignende knive, der har anerkendelsesværdige formål, f.eks. i forbindelse med jagt og lystfiskeri. Vi er heller ikke bekendt med, at sådanne knive i dag udgør et reelt problem.

4.1.3.5. Knive, der er konstrueret som kampvåben

Politiet støder også på andre knive, der er udformet sådan, at de særligt må tænkes at skulle anvendes som våben. Kniven på foto 18 i den vedlagte fotomappe er et eksempel. Kniven kan holdes på to måder med fingre i huller i kniven, sådan at den kan anvendes til snit eller stik. Kniven er forholdsvis lille (ca. 6,5 cm x 4 cm) og flad og er let at have skjult i en lomme eller lignende.

Kniven kan ikke lovligt besiddes på offentligt sted, jf. våbenlovens § 4, stk. 1, men kniven kan

lovligt besiddes på bopælen og andre ikke-offentlige steder, da den ikke er omfattet af bekendtgørelsens § 14, stk. 1. Det er således også tilladt at sælge kniven.

En kniv af denne type kan efter vores opfattelse ikke tænkes at have nogen anerkendelsesværdig funktion. Vi finder derfor, at det bør overvejes at ændre § 14, stk. 1, sådan, at besiddelse mv. på ikke offentlige steder af sådanne knive forbydes, selv om vi er klar over, at det er vanskeligt at beskrive sådanne knive, så de afgrænses klart over for knive, der er lovlige.

Reglen kunne dog eventuelt udformes som et forbud mod uden tilladelse at besidde knive, der er konstrueret på en sådan særlig måde, så de fortrinsvis er egnede til kampvåben. En anden mulighed er i et bilag til bekendtgørelsen at vise den pågældende knivkonstruktion og i § 14, stk. 1, at henviser til bilaget.

4.1.3.6. Knive, der er skjulte i andre genstande

Det forekommer også, at politiet støder på knive, der er konstrueret, så de fremtræder som en ufarlig genstand.

I våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 6, er der forbud mod at besidde kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben. Hvis en skjult kniv ikke er omfattet af dette forbud, afhænger det af knivens konstruktion i øvrigt, om kniven er omfattet af bekendtgørelsens § 14, og om det er lovligt at bære den på offentligt sted.

Eksempler på skjulte knive findes i billedmappen foto 22 og 30 -32 (springknive udformet som lightere), foto 29 (springkniv udformet som fyldepen) og foto 34 (kuglepen med knivklinge). Disse knive er alle anset omfattet af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, men var de i stedet forsynede med en skjult foldekniv, ville de ikke være omfattet af forbuddet i § 14, stk. 1, og foldeknive med en klinge under 7 cm ville i dag kunne bæres på offentligt sted.

Det bemærkes i den forbindelse, at Københavns Politi for nylig også har modtaget en foldekniv, der var skjult i en lighter. Endvidere henvises til foto 35, en kniv skjult i et kreditkortlignende plasticomslag.

Knive, der er skjult på denne måde, kan lettere passere en eventuel politikontrol end andre knive, og der er derfor mindre risiko for opdagelse og for straf for personer, der bærer sådanne knive på offentligt sted. Hertil kommer, at der næp-

pe kan foreligge et anerkendelsesværdigt behov for at besidde knive, der er kamoufleret på denne måde.

Vi foreslår derfor, at der i våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, indsættes en bestemmelse, der forbyder besiddelse mv. af knive, der er konstrueret sådan, at de fremtræder som en anden genstand.

4.2. Sanktionerne for overtrædelse af våbenlovgivningen med hensyn til knive

Sanktionerne for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, er beskrevet ovenfor i afsnit 2 og mere udføreligt i bilag 1 til redegørelsen.

Som det fremgår af bilag 1, har politimestrene oplyst, at de vejledende bødetakster i rigsadvokatmeddelelse 5/1997 følges i praksis, idet der dog i en enkelt kreds har vist sig vanskeligheder med hensyn til sager, der afgøres i retten, og i en enkelt anden kreds anvendes en højere bøde i tilfælde, hvor knive omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, findes i køretøjer.

Som det også fremgår af bilag 1, afgøres stort set alle 3. gangstilsfælde vedrørende overtrædelse af § 4, stk. 1, der ikke omfatter anden kriminalitet, med frihedsstraf i 14 dage. Sanktionerne er således i praksis sådan, som det blev forudsat i forarbejderne til den ændring af våbenloven, der blev vedtaget i 1997.

Efter vores opfattelse kan spørgsmålet om strengere sanktioner især overvejes på tre punkter.

For det første kan det overvejes at skærpe straffene for overtrædelse af § 4, stk. 1, som er bøde i 1. og 2. gangstilsfælde og frihedsstraf i 3. gangstilsfælde.

Bødernes størrelse er som nævnt i afsnit 2 og i bilag 1 3.000 kr. for knive, der ikke er omfattet af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, og 5.000 kr. for knive, der er omfattet af § 14, stk. 1.

Efter vores opfattelse vil det næppe have nogen særlig betydning at hæve bødernes størrelse. Der er allerede tale om bøder af en følelig størrelse, og en forhøjelse vil snarere kunne medføre vanskeligheder i forbindelse med inddrivelsen af bøden frem for at have en præventiv effekt.

Derimod må det antages, at frihedsstraf allerede i 2. gangstilsfælde vil kunne medvirke til at begrænse antallet af overtrædelser af § 4, stk. 1 - herunder især, hvis der samtidig gennemføres en

Bilag til f. t. l. vedr. våbenloven

ændring vedrørende politiets adgang til visitation som foreslået under afsnit 4.3.

Straffen kunne i givet fald være den kortest mulige frihedsstraf, nemlig fængsel i 7 dage. Det kunne samtidig forudsættes, at betinget dom kun kunne anvendes i særlige tilfælde, og i givet fald kun i kombination med en følelig tillægsbøde.

En anden mulighed ville være at anvende betingede domme med vilkår om samfundstjeneste samt en tillægsbøde. En sådan ordning kunne eventuelt udformes i tråd med ordningen med samfundstjeneste ved spirituskørsel.

For det andet kan det overvejes, om der er grundlag for at ændre bestemmelsen i våbenlovens § 10, stk. 3, sådan at der ved overtrædelse af § 4, stk. 1, indtræder gentagelsesvirkning i videre omfang af tidligere overtrædelser af våbenlovgivningen. I den nævnte bestemmelse er det udtrykkeligt angivet, at der skal idømmes frihedsstraf ved overtrædelse af § 4, stk. 1, og stk. 2, når den pågældende tidligere mere end én gang har overtrådt de samme to bestemmelser.

Bestemmelsen kunne eventuelt udformes sådan, at enhver tidligere overtrædelse af våbenlovgivningen, der havde indebåret besiddelse af visse farligere våben (f.eks. skydevåben, håndgranater o.lign.) på offentlige steder, skulle tillægges betydning i relation til afgørelsen af, om der foreligger gentagelse, der skal medføre frihedsstraf.

For det trede kunne det overvejes at forhøje de nugældende bødetakster på 600 kr. og 1.000 kr. for besiddelse af knive mv. omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, på privat bopæl og på andre steder, hvortil der ikke er offentlig adgang. Disse bødetakster blev ikke ændret i 1997, da straffene for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, blev skærpet.

Forhøjelse af bøden bør efter vores opfattelse overvejes med hensyn til besiddelsen af springknive, faldknive, butterflyknive mv., der nu medfører en bøde på 1.000 kr. Baggrunden er, at sådanne knive let kan tages med og skjules, når man bevæger sig ud på offentligt område. Besiddelsen af sådanne knive kan således lettere føre til en overtrædelse også af våbenlovens § 4, stk. 1. Forhøjelsen bør efter vores opfattelse i givet fald også omfatte de knive, som er beskrevet i afsnit 4.1.3.4. - 4.1.3.6. ovenfor.

For så vidt angår knivvåben, som det er vanskeligt at medbringe på offentlige steder, f.eks. bajonetter, sabler, kårdestokke mv., og hvor bø-

den i dag er 600 kr., er der efter vores opfattelse ikke samme grundlag for at skærpe bøden, men en forhøjelse af hensyn til prisudviklingen bør dog nok overvejes.

Vi har ikke fundet grundlag for at foreslå frihedsstraf for 2. gangsovertrædelser af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, når knive ikke besiddes på steder med almindelig adgang, men det kan overvejes at forhøje bødestørrelsen i 2. gangstilfælde, sådan at den bliver større end i 1. gangstilfælde.

Endelig bemærkes, at det afhængig af den fremtidige udformning af bestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 1, 2. pkt., om foldeknive med en kling på 7 cm eller derunder, bør overvejes, hvilken straf der i givet fald bør fastsættes for besiddelse af sådanne knive på offentlige steder.

4.3. Øget kontrol

En øget politimæssig indsats med henblik på kontrol ned overholdelse af våbenlovgivningen forudsætter, at politiet har mulighed for at undersøge, om personer er i besiddelse af knive.

Visitation med henblik på at undersøge, om en person er i besiddelse af våben, sker efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 72 om legemsindgreb.

Hvis en person med rimelig grund er mistænkt for at være i besiddelse af våben, der indebærer en overtrædelse af våbenloven, kan politiet foretage visitation, hvis indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, jf. retsplejelovens § 792 a, stk. 1.

Endvidere findes i § 792 d, stk. 4, en bestemmelse, hvorefter politiet under efterforskning på gerningsstedet i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en alvorlig voldsforbrydelse eller fremsættelse af trussel herom samt i andre efterforskningssituationer, hvor der er begrundet mistanke om, at nogen tilstedeværende person skjuler våben, kan foretage visitation af tøjet hos alle personer, der træffes på stedet, med henblik på at finde våben.

Undersøgelse af køretøjer med henblik på at finde våben er reguleret i retsplejelovens kapitel 73 om ransagning.

Her kræves, at der foreligger en rimelig grund til mistanken, og at ransagningen må anses for at være af væsentlig betydning for efterforskningen, jf. § 794, stk. 1. Er der tale om et aflåst køretøj kræves enten tillige, at sagen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fri-

hedsstraf, eller at der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. § 792, stk. 2.

Som det fremgår af de nævnte bestemmelser, kræves i alle tilfælde, at der skal foreligge en konkret mistanke om overtrædelse af våbenloven, før politiet kan foretage visitation af personer med henblik på at finde våben eller undersøge køretøjer med dette formål.

En sådan mistanke kan f.eks. foreligge, hvis den pågældende har udtalt trusler om at anvende kniv eller har oplyst, at han har våben, eller hvis en kniv bæres sådan, at den er (delvis) synlig.

Det er derimod efter de gældende regler ikke muligt at visitere personer med henblik på at undersøge, om de er i besiddelse af våben, blot fordi de befinder sig på et sted, hvor der erfaringsmæssigt ofte foregår slagsmål, f.eks. lørdag aften i et uroligt restaurationsområde. Der kan heller ikke foretages visitation af en person med henblik på at finde våben alene som følge af, at den pågældende tidligere har båret ulovlige våben på offentlige steder, eller som følge af, at den pågældende ofte har været i deltager i slagsmål eller lignende.

I forslaget til en politilov i Politikkommissionens betænkning nr. 1410/2002 findes i § 5, stk. 2 (betænkningen side 141) en bestemmelse, hvorefter politiet med henblik på at afværge fare for den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed kan besigtige en persons legeme og undersøge tøj og genstande i den pågældendes besiddelse og fratage personen genstande. Efter § 5, stk. 3, kan politiet med henblik på at afværge faren endvidere uden retskendelse skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen i betænkningen side 168f. forudsætter politiets indgreb en konstateret konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoner eller den offentlige sikkerhed. Alene det forhold, at en person er kendt som uromager, kan ikke i sig selv danne grundlag for et indgreb. Tidligere erfaringer med en person - eller en gruppe af personer - kan dog sammen med de konkrete omstændigheder indgå i vurderingen af, om der er en konkret og nærliggende fare.

Anvendelse af de nævnte indgreb er betinget af, at politiet formoder, at vedkommende er i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den

offentlige orden eller udgøre en fare for enkeltpersoner eller den offentlige sikkerhed. Formodningen skal endvidere være velbegrundet, og indgreb efter bestemmelsen vil således navnlig komme på tale, når politiet observerer, at en person forsøger at gemme de omhandlede genstande på kroppen eller i en medbragt taske, eller modtager troværdige oplysninger om, at en person er i besiddelse af farlige genstande.

Som det fremgår ovenfor, skal der både efter reglerne i retsplejeloven og efter den nævnte bestemmelse i Politikkommissionens forslag til en politilov foreligge konkrete holdepunkter for en antagelse om besiddelse af våben, før politiet kan foretage visitation af personer. Besiddelse af våben vil således i dag kun blive opdaget, hvis der foreligger en konkret mistanke om overtrædelse af våbenloven, der kan begrunde en visitation eller ransagning med henblik på at finde våben, eller hvis der som led i efterforskningen af anden kriminalitet eller en anholdelse foretages legemsbesigtigelse eller ransagninger, hvor det mere tilfældigt viser sig, at en person er i besiddelse af våben.

Det er på den baggrund vores opfattelse, at det på grundlag af de nugældende regler i retsplejeloven næppe er muligt at øge politiets kontrol, sådan at der i videre omfang end hidtil foretages visitation af personer med henblik på at finde våben. Heller ikke vedtagelse af en politilov med en bestemmelse som § 5 i forslaget i betænkningen vil give mulighed for at gennemføre kontrol vedrørende besiddelse af våben i videre omfang.

En mulighed for, at politiet kunne foretage stikprøvevis kontrol af våbenbesiddelse, ville efter vores opfattelse indebære en meget væsentlig forbedret mulighed for håndhævelse af våbenlovgivningen, idet risikoen for opdagelse ville blive markant øget.

Hvis politiet f.eks. fik adgang til at visitere personer, der opholder sig i eller foran et værts-hus, hvor der ofte var slagsmål, eller personer, der om aftenen færdes i et byområde, hvor der for nylig har været adskillige tilfælde af knivstikkeri, ville det efter vores opfattelse kunne få en meget stærk præventiv effekt med hensyn både til omfanget af ulovlig besiddelse af knive og anvendelse af knive til trusler og vold mv.

Vi foreslår derfor, at det overvejes, om der i våbenloven eller - hvis der i den næste folketings-samling fremsættes lovforslag - i en kommende politilov indsættes en bestemmelse i tråd med

bestemmelsen i den norske politilovs § 7 a. Denne bestemmelse er nærmere beskrevet i bilag 6 til denne redegørelse.

Som det fremgår af beskrivelsen i bilaget, giver den norske politilovs § 7 a adgang til at undersøge personer eller køretøjer for at finde våben dels i situationer eller på steder, hvor strafbare handlinger mod liv, helbred eller frihed finder sted (stikprøvevisitation), dels i situationer eller på steder, hvor der er grund til at antage, at nogen planlægger eller forbereder sådanne strafbare handlinger (konkret forebyggende visitation).

Det er vores opfattelse, at en sådan mulighed for en konkret og målrettet indsats mod våbenbesiddelse vil indebære en meget væsentlig styrkelse af muligheden for at håndhæve reglerne i våbenloven både med hensyn til knive og andre våben, og at den vil kunne være med til at mindske omfanget af voldskriminalitet, hvor der benyttes våben.

Kompetencen til at træffe bestemmelse om gennemførelse af sådanne undersøgelser er i Norge henlagt til politimesteren eller den, politimesteren bemyndiger, for at sikre, at beslutningen ikke træffes på for lavt et niveau.

Endvidere skal beslutningen være skriftlig og begrundes skriftligt så vidt muligt før, visitationen sker, ligesom beslutningen skal gælde for et nærmere angivet tidsrum.

Der er således ikke efter de norske regler mulighed for at foretage visitation på alle steder eller tider, men kun efter bestemmelse i den enkelte politikreds og for et begrænset tidsrum.

Vi finder også denne del af den norske ordning hensigtsmæssig for en eventuel tilsvarende dansk ordning.

Det bør efter vores opfattelse i tilknytning hertil fastsættes, at visitation af personer eller undersøgelse af køretøjer, som gennemføres efter en sådan bestemmelse, ikke kan medføre, at der skal udbetales erstatning, selv om der ikke findes våben ved undersøgelsen.

Det bemærkes i den forbindelse, at undersøgelse af en person - eventuelt ved anvendelse af en metaldetektor - og dennes tasker mv. er et meget kortvarigt og ubetydeligt indgreb, som også foretages helt rutinemæssigt f.eks. i lufthavne. Tilsvarende kan undersøgelse af en bil ikke anses for at være et så væsentligt indgreb, at der bør betales erstatning.

I øvrigt bemærkes, at der som udgangspunkt heller ikke ved visitationer indenfor strafferetsplejen i medfør af retsplejelovens regler om legemsbesigtigelse betales erstatning for kortvarige, resultatløse visitationer og ransagning i tilknytning hertil, jf. Rigsadvokatmeddelelse 1/2003. Udgangspunktet gælder også, selv om mistankegrundlaget ikke har været tilstede, og fraviges kun i særlige tilfælde.

5. Oversigt over overvejelserne og forslagene ovenfor

I afsnit 4 ovenfor har vi overvejet forskellige muligheder for en styrket håndhævelse af våbenlovgivningens bestemmelser om knive. Nedenfor findes en oversigt over overvejelserne og forslagene:

- Forskellige muligheder for at begrænse adgangen til at bære foldekniive med en klinge på højst 7 cm på steder med almindelig adgang beskrives (afsnit 4.1.1.)
- Det foreslås, at forbuddet mod at bære kniv på steder med almindelig adgang udvides til også at omfatte besiddelse af kniv i køretøjer på sådanne steder. Endvidere foreslås det, at forbuddet også skal gælde på skoler, hvor unge undervises, samt i ungdomsklubber (afsnit 4.1.2.)
- Det foreslås, at forbuddet mod besiddelse af kniv og dolk på steder med almindelig adgang udvides med et forbud mod at besidde andre skarpe genstande, der er egnede til at anvendes til legemsbeskadigelse (afsnit 4.1.3.1.)
- Der foreslås en præcisering af begrebet foldekniive (afsnit 4.1.3.2.) og en præcisering vedrørende enhåndsbetjente foldekniive (afsnit 4.1.3.3.).
- Det foreslås, at enhåndsbetjente knive til at hænge om hals og skulder, visse knive, der er konstrueret som kampvåben, samt knive skjult i andre genstande bliver omfattet af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1 (afsnit 4.1.3.4. - 4.1.3.6.).
- Der peges på tre punkter, hvor strengere sanktioner for besiddelse af kniv kan overvejes (afsnit 4.2.):
 - For det første med hensyn til straffen i 2. gangstilfælde af overtrædelse af forbuddet mod at besidde kniv på steder med almindelig adgang, hvor det kan overvejes at idømme frihedsstraf.

- For det andet med hensyn til bestemmelsen i våbenlovens § 10, stk. 3, sådan at der indføres gentagelsesvirkning af tidligere overtrædelser af våbenlovgivningen med hensyn til visse farligere våben for senere overtrædelser af forbuddet mod kniv på steder på almindelig adgang.
- For det tredje med hensyn til de bøder, der fastsættes for overtrædelse af bekendtgørelsens § 14, stk. 1.
- Der foreslås indført en øget adgang for politiet til at foretage visitation af personer og undersøgelse af køretøjer med henblik på at finde våben i tråd med en bestemmelse i den norske politilov (afsnit 4.3.).

Underbilag 1

Våbenlovgivningens regler om knive og sanktionerne for overtrædelser

1. Indledning

Reglerne om erhvervelse, besiddelse og anvendelse af knive mv. findes i lovebekendtgørelse nr. 67 af 26. januar 2000 om våben og eksplosivstoffer (våbenloven) samt i bekendtgørelse nr. 66 af 26. januar 2000 om våben og ammunition mv. (våbenbekendtgørelsen). Disse regler suppleres af bestemmelserne i cirkulære nr. 8 af 26. januar 2000 om våben og ammunition mv.

De centrale bestemmelser om knive findes i våbenlovens § 4 og i våbenbekendtgørelsens § 14. Nedenfor redegøres for hver af de nævnte bestemmelser, først for reglernes indhold, dernæst for retningslinier og praksis vedrørende sanktionerne.

2. Våbenlovens § 4 og straffene for overtrædelse af denne bestemmelse

2.1. Anvendelsesområdet for § 4

Våbenlovens § 4 er affattet således:

§ 4. På steder, hvortil der er almindelig adgang, er det forbudt at bære kniv eller dolk, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål. Forbuddet omfatter dog ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm.

Stk. 2. Det er forbudt uden tilladelse fra justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, at erhverve, besidde, bære eller anvende slag- eller stødvåben, herunder knojern, toten-schlægere, gummiknipler og lignende.

Stk. 3. Justitsministeren kan udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, at besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af:

- 1) Skarpe våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter og lignende samt kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben,
- 2) kastestjerner, kasteknive og lignende,
- 3) genstande, der uden at fremtræde som våben eller ammunition er egnede til at anvendes

på lignende måde som de i § 1, nr. 4, nævnte genstande,

- 4) stoffer, der kan anvendes til fremstilling af de eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1, eller til indfyldning i de i § 1, stk. 1, nr. 4, nævnte genstande,
- 5) våben, der er beregnet til at virke lammende, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm,
- 6) laservåben, der er særligt beregnet til som eneste eller som en af flere våbenvirkninger at forårsage permanent blindhed på ubeskyttede øjne.

Bestemmelsen i våbenlovens § 4, stk. 1, blev indført ved lov nr. 861 af 23. december 1987. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget var formålet at skærpe våbenlovgivningen ved at indføre betydelige begrænsninger i adgangen til at bære kniv på offentligt sted.

Efter våbenlovens § 4, stk. 1, 1. pkt., er det forbudt at bære kniv eller dolk på steder, hvortil der er almindelig adgang.

Forbuddet gælder dog ikke, hvis det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet anerkendelsesværdigt formål.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at der bag denne undtagelse fra forbuddet ligger, at det kun skal være tilladt at bære kniv på offentligt sted, såfremt der er en særlig acceptabel grund til det. Det anføres endvidere i bemærkningerne til lovforslaget:

"Efter bestemmelsen vil det således være forbudt at gå med kniv, hvis den blot bæres til pynt eller lignende, eller den ikke skal bruges til noget bestemt. Det vil heller ikke være tilladt at bære kniv f.eks. med henblik på at kunne forsvare sig eller andre, hvis der eventuelt skulle opstå en truende situation.

...

Skal kniven derimod anvendes som værktøj i (lovligt) erhverv eller bruges i forbindelse med jagt, lystfiskeri og sportsudøvelse, er det tilladt at bære den på offentligt sted. Det gælder også, når kniven bæres, mens den pågældende person er på vej direkte til eller fra

den pågældende aktivitet. Opregningen i lovteksten er ikke udtømmende, jf. ordene "eller andet lignende anerkendelsesværdigt formål". Således vil kniv også kunne bæres som led i anden lovlig fritidsaktivitet. Dette vil f.eks. gælde for spejdere og andre, der dyrker friluftsvirksomhed og i den forbindelse anvender kniv.

Herudover vil der være en række tilfælde, hvor det ud fra formålet med bestemmelsen vil være tilladt at bære kniv på offentligt sted. Her tænkes navnlig på situationer, hvor det i forbindelse med transport af kniv fra ét sted til et andet ikke kan undgås, at kniven medbringes på (passerer) offentligt område. Kniven er f.eks. købt i en forretning og skal bringes hjem til bopælen.

Med hensyn til beviset for, om bestemmelsen er overtrådt, må udgangspunktet tages i den almindelige processuelle grundsætning om, at anklagemyndigheden har bevisbyrden. Det er således ikke tiltalte, der selv skal bevise, at kniven bæres som led i enhver mv. Noget andet er, at sigtede/tiltalte for at kunne unddrage sig strafansvar i praksis i almindelighed ikke vil kunne nøjes med at hævde, at kniven skal bruges til et af de formål, der fritager for straf, hvis der ikke samtidig foreligger omstændigheder f.eks. med hensyn til påklædning, tid og sted, måden kniven bæres på, knivens art mv., der underbygger denne påstand. Denne samlede bedømmelse vil medføre, at der forekommer en række situationer, hvor personer normalt aldrig lovligt vil kunne bære kniv. Det vil f.eks. gælde tilskuere til sportsskammer, gæster på værtshuse og personer, der "går i byen for at more sig".

Afgrænsningen af "steder, hvortil der er almindelig adgang," svarer ifølge bemærkningerne i samme lovforslag til det område, der er omfattet af normalpolitivedtægtens § 3, dvs. veje, parker og f.eks. jernbanestationer, offentlige befordringsmidler, herunder hyrevogne, forlystelsessteder samt i åbningstiden butikker, butikcentre og offentlige kontorer.

En privat bil kan derimod ikke anses for omfattet af våbenlovens § 4, stk. 1, jf. nedennævnte afgørelser fra Østre Landsret og Vestre Landsret:

Østre Landsrets dom af 8. marts 2001: T var tiltalt for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, ved under kørsel i en varebil at være i

besiddelse af bl.a. en kniv med en klingelængde på 11,5 cm (bøfkniv), som lå i bilen i et papskæfte. Byretten frifandt tiltalte, da kniven lå i tiltaltes bil, som ikke er et sted, hvortil der er almindelig adgang. Østre Landsret stadfæstede dommen under henvisning til motiverne til våbenloven, hvoraf det fremgår, at anvendelsesområdet for § 4, stk. 1, svarer til det område, der er omfattet af normalpolitivedtægtens § 3.

Vestre Landsrets dom af 19. juni 2001 (Ufr 2001.2128V): S var under kørsel i bil i besiddelse af en foldekniv med en 9 cm lang klinge, som han havde i lommen. S blev sigtet for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og kniven blev beslaglagt. Byretten fandt betingelserne for beslaglæggelse opfyldt. Vestre Landsret ophævede derimod beslaglæggelsen og anførte, at anvendelsesområdet for § 4, stk. 1, er steder, hvortil der er almindelig adgang, og i overensstemmelse med motiverne til loven svarer dette til det område, der er omfattet af normalpolitivedtægtens § 3. En privat bil kan derfor ikke antages at være omfattet.

Anvendelsesområdet for våbenlovens § 4, stk. 1, 1. pkt., er således snævrere end anvendelsesområdet for våbenlovens § 10, stk. 2, om skærpet straf ved besiddelse af skydevåben på offentligt tilgængelige steder, idet det i forarbejderne til § 10, stk. 2, der blev indføjet i 1997, er anført, at besiddelse af skydevåben i en bil er omfattet.

Ordet "bære" i § 4, stk. 1, omfatter også det tilfælde, hvor kniven medbringes i en taske eller anden håndbagage.

Forbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, 1. pkt., gælder heller ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt.

2.2. Regler og retningslinier vedrørende sanktionerne

Straffebestemmelsen vedrørende overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, findes i våbenlovens § 10, stk. 3:

Stk. 3. Overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, straffes med bøde. Er den pågældende tidligere mere end én gang dømt for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, er straffen fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.

Denne bestemmelse blev indføjet i våbenloven ved lov nr. 350 af 23. maj 1997, hvor Folketinget vedtog en række ændringer af bl.a. våbenloven, der indebar, at bøden for ulovlig besiddelse af knive samt slag- og stødvåben på offentlige steder blev forhøjet i forhold til den hidtil gældende praksis, ligesom det var forudsat, at der i 3. gangstiltfælde idømmes frihedsstraf.

På baggrund af bemærkningerne til lovforslaget har Rigsadvokaten udsendt Rigsadvokatmeddelelse nr. 5/1997 om strafniveauet. Det fremgår heraf, at udgangspunktet for straffastsettelsen i 1. og 2. gangstiltfælde er en bødestraf både for de tilfælde, hvor der straffes for samtidig overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, og hvor der alene straffes for overtrædelse af § 4, stk. 1:

Ulovlig besiddelse på offentligt sted af knive, som det er forbudt at bære på steder, hvortil der er almindelig adgang, men som lovligt må besiddes på ikke-offentlige steder (overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, alene)

3.000 kr.

Ulovlig besiddelse på offentligt sted af knive/dolke over 12 cm, bajonetter, sabler, stiletter, kårdestokke, gurkhaknive, macheder, springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv. (overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1-6)

5.000 kr.

Hvis overtrædelsen består i samtidig besiddelse af flere ulovlige våben, eller er flere tilfælde af ulovlig våbenbesiddelse til samtidig pådømmelse, finder straffelovens § 88 anvendelse, og der skal således fastsættes en samlet straf for samtlige forhold. Hvis der er tale om et 1. eller 2. gangstiltfælde, forudsættes der at blive idømt bødestraf. Det vil bero på en konkret vurdering, om bøden skal fastsættes ved en sammenlægning af normalbøderne for de enkelte overtrædelser (absolut kumulation) eller til et mindre beløb (modereret kumulation). Af hensyn til den dømtes mulighed for at betale bøden, forudsættes det i lovens forarbejder, at der sædvanligvis vil blive anvendt modereret kumulation.

For personer med særlig lav indkomst, herunder unge under 18 år, studerende, kontanthjælps-

modtagere og folkepensionister, fastsættes bødestrafen normalt til halvdelen af den bøde, der ellers ville være blevet idømt. For andre med dårlig betalingsevne, som f.eks. efterlønsmodtagere og førtidspensionister, kan bøden nedsættes til 2/3 af normaltaksten.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at straffen i 3. gangstiltfælde og derover forudsættes at være hæfte (nu fængsel) i mindst 14 dage.

Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse. Dette indebærer, at en overtrædelse også betragtes som et 3. gangstiltfælde, selv om den pågældende var under 18 år, da den pågældende begik de to forudgående lovovertrædelser. Bortset fra 18-års reglen forudsættes afgørelsen af, om der er tale om et 2. gangs- henholdsvis 3. gangstiltfælde, at ske i overensstemmelse med princippet i § 81, stk. 1. Der er således kun tale om et 2. gangstiltfælde, hvis den pågældende, inden han begik overtrædelsen, tidligere er fundet skyldig ved endelig dom eller har vedtaget en bøde for den lovovertrædelse, der skal betragtes som 1. gangstiltfældet, og tilsvarende skal den pågældende være dømt mv. for et 2. gangstiltfælde, før han begik 3. gangstiltfældet.

Der skal være tale om et 3. gangstiltfælde af overtrædelse af enten våbenlovens § 4, stk. 1, eller § 4, stk. 2. Hvis en person f.eks. 2 gange tidligere er straffet for besiddelse af en kniv på et offentligt sted og nu findes i besiddelse af en springkniv eller et knøjern på en restaurant, er der tale om et 3. gangstiltfælde.

Særligt formildende omstændigheder kan medføre bødestraf også i 3. gangstiltfælde. Dette kan ifølge forarbejderne ske i tilfælde af besiddelse af slag- og stødvåben på bopælen, således at der ikke i disse tilfælde - dvs. hvor kun § 4, stk. 2, er overtrådt - vil ske nogen skærpelse af straffen i forhold til den gældende praksis. Bortset herfra vil der kun sjældent kunne tænkes at være tale om sådanne særligt formildende omstændigheder, at udgangspunktet om frihedsstraf i 3. gangstiltfælde og derover kan fraviges.

2.3. Praksis

Til brug for redegørelsen er samtlige politirekredse anmodet om en udtalelse om, hvorvidt de vejledende sanktioner i Rigsadvokatmeddelelse 5/1997 følges i praksis ved udstedelse af bødeforelæg og i domme i sager vedrørende overtræ-

delse af våbenlovens bestemmelser om ulovlig besiddelse af knive.

Samtlige politimestre har oplyst, at man følger de vejledende bødetakster i rigsadvokatmeddelelse 5/1997, og det er også opfattelsen, at taksterne følges af domstolene. En enkelt politimester har dog bemærket, at det har vist sig vanskeligt at få retten til undtagelsesfrit at følge taksterne i rigsadvokatmeddelelsen i sager, der indbringes for retten.

Politimestrene er også anmodet om at oplyse, om de er bekendt med domme om overtrædelse af våbenloven ved ulovlig besiddelse af kniv i 3. gangstiltfælde, og om der i disse tiltfælde er idømt frihedsstraf.

Fire politikredse (København, Lyngby, Gladsaxe og Esbjerg) har indsendt domme vedrørende ulovlig besiddelse af kniv på steder med offentlig adgang i 3. gangstiltfælde. En gennemgang af dommene viser, at alle sager er afgjort med frihedsstraf på 14 dages fængsel.

Øvrige politikredse med erfaringer vedrørende 3. gangstiltfælde af ulovlig besiddelse af kniv har tilkendegivet, at der udmåles frihedsstraf i 3. gangstiltfælde, men at det ikke har været muligt at identificere de enkelte domme.

Flere politikredse har oplyst, at 3. gangstiltfælde af ulovlig besiddelse af kniv oftest pådømmes samtidig med en række andre strafbare forhold, hvorfor man ikke kan udtale sig om den konkrete straf for våbenlovsovertrædelsen.

Endelig kan henvises til dommen trykt i UfR 1999.193Ø, hvor tiltalte, der tidligere var straffet to gange for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, blev idømt hæfte i 14 dage for at have båret to foldeknive, hvis klinger oversteg 7 cm, på gaden.

Endvidere har Politimesteren på Frederiksberg indsendt en dom, hvor der for et 4. gangstiltfælde blev idømt en frihedsstraf på 20 dages fængsel.

For så vidt angår straffen i 5. gangstiltfælde henvises til den trykte dom i TfK 2003, side 189, hvor tiltalte, der tidligere var straffet 4 gange for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, blev idømt fængsel i 30 dage for at have overtrådt den samme bestemmelse samt våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 5, ved at have båret en enhåndsbetjent foldekniv med en klingelængde på 7,2 cm på gaden.

Et eksempel på en nedsat straf findes i Østre Landsrets dom i TfK 2002, side 125. Tiltalte havde medbragt en foldekniv, en dolk og et dob-

beltløbet haglgevær med isatte patroner (sidstnævnte medfører som udgangspunkt frihedsstraf også første gang) i forbindelse med, at han og hans kæreste skulle afgive vidneforklaring i en nævnings sag i Østre Landsret. Straffen, der af byretten var fastsat til bøde på 4.000 kr., blev i landsretten nedsat til 1.000 kr. Landsretten bemærkede, at straffen var nedsat til bøde under hensyn til den fuldt forståelige frygt, som tiltalte og hans kæreste måtte føle efter et meget alvorligt overfald, de havde været udsat for i deres hjem, hvor to maskerede mænd angreb dem og slog dem med jernstænger.

3. Våbenbekendtgørelsens § 14 og straffene for overtrædelse af denne bestemmelse

3.1. Anvendelsesområdet for § 14

Våbenbekendtgørelsens § 14 er affattet således:

§ 14. Det er forbudt uden tilladelse fra politimesteren (politidirektøren) at erhverve, besidde, bære eller anvende:

- 1) skarpe våben eller stikvåben, hvis klinge overstiger 12 cm,
- 2) knive med tværstillet greb beregnet til stød (push daggers),
- 3) springknive og springstiletter,
- 4) faldknive og faldstiletter,
- 5) enhåndsbetjente foldeknive (hurtigtræksknive) og foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af en hånd (butterflyknive),
- 6) kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben,
- 7) slag- eller stødvåben, herunder knojern, to-tenschlægere, gummiknipler og lignende,
- 8) våben, der er beregnet til at virke lammende, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm,
- 9) kastestjerner, kasteknive og lignende og
- 10) spraydåser til selvforsvarsbrug, herunder tåregasampuller, -spraydåser og -patroner.

Stk. 2. De våben mv., der er nævnt i stk. 1, må kun overdrages til andre eller overlades til andre, hvis erhververen eller modtageren foreviser fornøden tilladelse fra politimesteren (politidirektøren).

Stk. 3. Dolke og knive, hvis klinge overstiger 12 cm, kan uanset stk. 1, nr. 1, uden tilladelse anvendes i erhverv, til husholdningsbrug eller ved jagt, lystfiskeri eller sportsdykning, hvis de er

udformet hertil. Tilsvarende gælder uanset stk. 1, nr. 7, for slagvåben til jagt eller lystfiskeri. De nævnte våben kan erhverves, besiddes og bæres til den nævnte brug. De kan endvidere overdrages eller overlades til andre, hvis det må antages, at erhververen eller modtageren kun vil anvende dem som anført.

Efter våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1-5, er det således ulovligt uden tilladelse fra politiet at erhverve, besidde, bære eller anvende, de knive mv., der er nævnt nedenfor:

- Skarpe våben eller stikvåben, hvis klingelængde overstiger 12 cm (nr. 1). Dolke og knive, hvis klingelængde overstiger 12 cm, kan dog uden tilladelse anvendes i erhverv, til husholdningsbrug eller ved jagt, lystfiskeri eller sportsdykning, hvis de er udformet hertil, jf. § 14, stk. 3, 1. pkt., og de kan ligeledes erhverves og besiddes og bæres til det nævnte brug.
- Knive med tværstillet greb beregnet til stød (push daggers) (nr. 2).
- Springknive og springstiletter (nr. 3).
- Faldknive og faldstiletter (nr. 4).
- Enhåndsbetjente foldeknive (hurtigræksknive) og foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af én hånd (butterflyknive) (nr. 5).
- Kårdestokke og tilsvarende skjulte våben (nr. 6).
- Kastestjerner, kasteknive og lignende (nr. 9).

Forbuddet gælder både på offentlige steder og på områder, hvor der ikke er almindelig adgang, herunder i boliger mv.

De nævnte våben må kun overdrages eller overlades til andre, hvis erhververen eller modtageren foreviser fornøden tilladelse fra politiet, jf. § 14, stk. 2. Dog kan dolke og knive, hvis klinge overstiger 12 cm, uanset stk. 1, nr. 1, overdrages eller overlades til andre, hvis det må antages, at erhververen eller modtageren kun vil anvende dem til erhverv, husholdningsbrug eller ved jagt, lystfiskeri eller sportsdykning, og hvis knivene er udformet hertil, jf. § 14, stk. 3, 3. pkt.

De knive mv., der er omfattet af § 14, stk. 1, kan således ikke sælges lovligt i Danmark, medmindre køberen er i besiddelse af en tilladelse fra politiet, eller der er tale om knive omfattet af stk. 1, nr. 1, til erhverv, husholdningsbrug osv., og

som må antages at skulle anvendes til dette formål.

Våbentilladelse efter våbenloven og bekendtgørelsen kan kun gives til personer, om hvis personlige forhold og hidtidige vandel, der ikke foreligger oplysninger, som gør det betænkeligt at imødekomme ansøgningen, jf. bekendtgørelsens § 36, stk. 1.

Tilladelse til de våben, der er omfattet af § 14, stk. 1, nr. 2-10, herunder bl.a. springknive, faldknive, enhåndsbetjente foldeknive, butterflyknive, kårdestokke, kan kun gives undtagelsesvist, og hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder, jf. våbencirkulæret § 12, stk. 2.

Samtidig er det dog i våbencirkulærets § 13, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 6, fastsat, at der kan gives tilladelse til at erhverve og besidde blankvåben til dekorativt formål.

3.2. Regler og retningslinier vedrørende sanktionerne

Straffebestemmelsen vedrørende overtrædelse af våbenlovens § 14 findes i bekendtgørelsens § 43, stk. 4, der har følgende ordlyd:

Stk. 4. Overtrædelse af § 14, stk. 1, straffes med bøde. Er den pågældende tidligere mere end en gang dømt for overtrædelse af § 14, stk. 1, er straffen hæfte eller fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.

Denne bestemmelse blev indsat i våbenbekendtgørelsen ved den ny affattelse af bekendtgørelsen i januar 2000, der trådte i kraft den 10. februar 2000. Forud herfor var straffebestemmelsen udformet sådan, at overtrædelse af bekendtgørelsens § 10 (der svarer til § 14 i den nugældende bekendtgørelse) straffedes med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år, jf. § 26, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 712 af 29. august 1995 om våben og ammunition mv.

Retningslinier for straffen ved overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, i 1. og 2. gangstilfælde findes i rigsadvokatmeddelelse 5/1997, hvoraf der fremgår følgende retningsli-

nier vedrørende bøden for overtrædelse af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, alene:

Ulovlig besiddelse på ikke-offentligt sted af knive/dolke over 12 cm, bajonetter, sabler, stiletter, kårdestokke, gurkhaknive, macheter mv. (overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, nr. 1-2 og 6)

600 kr.

Ulovlig besiddelse på ikke-offentligt sted af springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv. (overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3-5)

1.000 kr.

Bødetakster for ulovlig besiddelse af kaste-stjerner, kasteknive og lignende (overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 9) er ikke direkte nævnt i meddelelsen. Sådanne overtrædelser må dog sidestilles med ulovlig besiddelse af knivene nævnt i våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3-5.

Nedsættelse af bøderne til personer med særlig lav indkomst mv. sker efter samme principper som nævnt i afsnit 2.2.

Det fremgår i øvrigt af forarbejderne til ændringen af våbenlovens § 10, stk. 3, i 1997, at ulovlig besiddelse af knive mv. på ikke offentlige steder ikke var omfattet af den skærpelse, der blev gennemført ved lov nr. 350 af 27. maj 1997. De ovennævnte bødetakster vedrørende overtrædelse alene af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, er således uændrede siden udsendelsen af Rigsadvokatens Bødetakster i 1991.

Er der tale om besiddelse af de nævnte knive mv. på steder med almindelig adgang, foreligger tillige en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1. Som det fremgår ovenfor under afsnit 2.2. vedrørende straffene for overtrædelse af § 4, stk. 1, er udgangspunktet for bødefastsættelsen i disse tilfælde 5.000 kr. i 1. og 2. gangstilfælde.

Der er ikke i rigsadvokatmeddelelsen retningslinier om straffen ved 3. gangsovertrædelser af bestemmelsen i § 14, stk. 1, når der i en aktuel sag og i tidligere sager er tale om besiddelse

på steder, hvor der ikke er almindelig adgang, men som det fremgår ovenfor vedrørende bekendtgørelsens § 43, stk. 4, har det siden februar 2000 været forudsat, at der også i disse tilfælde idømmes frihedsstraf.

Er overtrædelsen begået ved besiddelse på et sted med almindelig adgang, og er den pågældende tidligere mere end én gang straffet efter lovens § 4, stk. 1, gælder retningslinierne i afsnit 2.2. ovenfor.

De nugældende regler indebærer således, at der som udgangspunkt ikke er indbyrdes gentagelsesvirkning med hensyn til overtrædelser af lovens § 4, stk. 1, og bekendtgørelsens § 14, stk. 1.

3.3. Praksis

Som også nævnt ovenfor under afsnit 2.3. har politimestrene oplyst, at man i kredsene og ved domstolene følger de vejledende bødetakster i Rigsadvokatmeddelelse 5/1997.

Politimesteren i Kalundborg har dog oplyst, at man i politikredsen for ulovlig besiddelse af kniv i bil udsteder bøder på 1.200 kr. og ikke på 600 kr., som anført i rigsadvokatmeddelelsen.

Flere politikredse har oplyst, at 3. gangstilfælde af besiddelse af ulovlig kniv oftest pådømmes sammen med andre strafbare forhold, hvorfor sådanne sager ikke belyser den konkrete straf for våbenlovsovertrædelsen. Der er således ved høringsen af politimestrene kun indkommet én sag, hvor der er tale om et 3. gangstilfælde med hensyn til overtrædelse af bekendtgørelsens § 14, stk. 1.

Denne sag, der er indsendt af Politimesteren i Gentofte, og som er en byretsafgørelse, vedrørte en person, der tidligere mere end én gang var straffet for overtrædelse af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, og som nu havde overtrådt § 14, stk. 1, nr. 5, ved i sin personbil at have besiddet en enhåndsbetjent foldekniv (hurtigstrækskniv). Den tiltalte var i forbindelse med politiets sigtelse af ham gjort bekendt med, at sagen ville blive afgjort med en bøde. Sagen blev på denne baggrund afgjort med en bøde på 8.000 kr.

Underbilag 2

Udtalelser fra politikredsene om besiddelse af kniv

Samtlige politimestre er blevet anmodet om en vurdering af, om det i kredsen er ofte forekommende, at der bæres kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, eller at ulovlig kniv medbringes eller bæres i køretøjer, og om dette problem er forøget inden for de seneste år.

Udtalelserne fra politikredsene er gengivet nedenfor.

Som det fremgår, er det i størsteparten af politikredsene (nemlig 31 af 54) opfattelsen, at der inden for de seneste år ikke er sket en stigning i antallet af sager, hvor der bæres kniv på steder med almindelig adgang eller i køretøjer. Heraf har Lyngby og Bornholm dog konstateret en mindre stigning, der ikke skønnes at være udtryk for en tendens. Disse politikredse er angivet med kursiv i venstre spalte.

Københavns Politi har oplyst, at sager af denne art er ofte forekommende, dog uden, at det umiddelbart kan siges, om problemet er forøget inden for de seneste år. Herudover har politimesteren i Hvidovre oplyst, at der er forekommet en stigning i antallet af sager om vold og røveri,

hvor der anvendes knive, og Politimesteren i Esbjerg har oplyst, at det skønnes, at der bæres kniv på steder med almindelig adgang i samme omfang som i foregående år, men at problemet med kniv i køretøjer er stigende, jf. nærmere nedenfor. Politimesteren i Hobro har oplyst, at der ses et fald i antallet af sager, men at det er politiets fornemmelse, at de unge bærer kniv i videre omfang, end politiet er klar over.

16 politimestre (Gladsaxe, Glostrup, Holbæk, Slagelse, Odense, Sønderborg, Tønder, Haderslev, Ribe, Fredericia, Vejle, Horsens, Århus, Thisted, Løgstør og Ålborg) har oplyst, at problemet med besiddelse af kniv på steder med almindelig adgang er stigende eller stærkt stigende, mens 3 politimestre (Frederiksberg, Vordingborg og Gråsten) har udtalt, at der ses en lille stigning i antallet af sager.

8 politimestre (Gladsaxe, Holbæk, Slagelse, Sønderborg, Ribe, Esbjerg, Vejle og Århus) har særligt nævnt, at det forekommer i stigende omfang, at knive bæres eller medbringes i køretøjer.

Politikreds 1-54	Udtalelse
København	Det er vurderingen, at det er ofte forekommende, at der bæres ulovlig kniv både på steder med almindelig adgang og i køretøjer, dog uden at det umiddelbart kan siges, om problemet er forøget inden for de seneste år.
Frederiksberg	Vi har ikke statistisk belæg for at udtale os om, hvorvidt der er sket en forøgelse af omfanget af de nævnte overtrædelser. Et udokumenteret gæt er, at der nok er en lille stigning i antallet af personer, der i forbindelse med anholdelser findes i besiddelse af ulovlige knive.
<i>Gentofte</i>	Det er ikke ofte forekommende i kredsen, ligesom det ikke umiddelbart er vurderingen, at problemet er øget inden for de seneste år.
<i>Lyngby</i>	Registreringer i POLSAS viser, at antallet af sager i første halvår 2002 var 17 sager, andet halvår 2002 17 sager og 1. halvår 2003 21 sager. Der er således tale om en meget lille stigning i første halvår 2003, som efter mit øvrige indtryk af forekomsten af knive ikke er udtryk for en tendens.

Politikreds 1-54	Udtalelse
Gladsaxe	Der ses en stigning i antallet af våbenlovsovertrædelser vedrørende knive og dolke således: 1999: 41 sigtelser, 2000: 72 sigtelser, 2001: 67 sigtelser og 2002: 98 sigtelser. Den generelle vurdering er, at hovedparten af disse overtrædelser hidrører fra forhold begået på steder med almindelig adgang. Våbenlovsovertrædelser i køretøjer er en særskilt problematik, idet der ofte findes dolke omfattet af våbenlovens § 4, stk. 1, men ikke af § 14, i køretøjer tilhørende visse persongrupper, som der ikke kan rejses sigtelse for.
Hvidovre	Det er ikke almindeligt forekommende, at der bæres kniv på steder med almindelig adgang eller i køretøjer. Det er en kendsgerning, at der gennem de senere år er forekommet en stigning i antallet af røverier, hvorunder der anvendes våben, herunder knive, og det er min vurdering, at der i stadigt flere tilfælde af vold anvendes kniv.
Glostrup	Det er mit generelle indtryk, at der inden for den sidste halve snes år har været en foruroligende udvikling med hensyn til knivstikssager og med hensyn til ulovlig besiddelse af kniv på offentlige steder.
Tårnby	Problemet er ikke ofte forekommende. Antallet af overtrædelser hænger nøje sammen med antallet af anholdte, hvor politiet finder ulovlige knive ved visitationer, ransagninger mv., og jeg finder ikke, at dette problem er forøget inden for de seneste år.
Helsingør	Det er ikke kredsens opfattelse, at besiddelse af kniv forekommer oftere nu end tilfældet har været gennem de senere år, og det kan næppe betegnes som ofte forekommende, at ulovlig kniv bæres på steder, hvortil der er offentlig adgang.
Hillerød	Det er min vurdering, at der kun sjældent bæres kniv på steder med almindelig adgang eller medbringes kniv i køretøjer. Der er et tæt samarbejde med dørmænd på diskoteker, hvor man er meget opmærksom på personer, der medbringer knive. Fra disse dørmænd er vurderingen af, at knive sjældent bæres, bekræftet. Situationen vurderes at være uændret inden for de seneste år.
Frederikssund	Ifølge oplysninger fra kredsens fællespatrulje er det i forbindelse med sagsbehandling, herunder visitering mv., ikke ofte konstateret, at der bæres kniv på steder med almindelig adgang. Tilsvarende gælder ulovlige knive i køretøjer. Der er ikke konstateret nogen forøgelse heraf inden for de seneste år.
Roskilde	Det er ikke min opfattelse, at det er ofte forekommende, at der bæres ulovlig kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, at ulovlige knive medbringes eller bæres i køretøjer. Der ses en svagt faldende tendens i kredsens sager vedrørende knive i perioden fra 2001 til 2003, idet der i 2001 var 78 sager, i 2002 var 62 sager og i de første 8 måneder af 2003 var 35 sager.
Køge	Ulovlig besiddelse af kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, eller i køretøjer forekommer ikke ofte i kredsen. Problemet er ikke forøget inden for de seneste år.

Politikreds 1-54	Udtalelse
Holbæk	Der har i tiden fra 1999 til og med 2002 været en stigning i antallet af sager, hvor ulovlig kniv bæres på steder, hvortil der er almindelig adgang, eller i køretøjer. Sagsantallet er steget fra 43 sager til 51 sager, hvilket udgør en stigning på 18,6 pct. I første halvår 2003 har der været 24 sager.
Kalundborg	I 2002 havde vi 8 sager om ulovlig kniv på offentlige steder/biler, og i første halvår 2003 har vi haft 4 sager. Det er mit indtryk, at det samme billede tegner sig også for de foregående 5 år.
Ringsted	Det er ikke min umiddelbare fornemmelse, at der i videre omfang end tidligere bæres ulovlig kniv på steder med almindelig adgang eller i køretøjer.
Slagelse	Det er min klare opfattelse, at problemet med ulovlig anvendelse af kniv på offentligt sted er stærkt stigende. Det er mere reglen end undtagelsen, at personer, der træffes i en brugsstjålet bil, er i besiddelse af kniv.
Næstved	Det er ordens-/nærpolitiets vurdering, at der ikke er tale om en stigning i kredsen.
Vordingborg	I 1. halvår 2003 har der været 8 sager om overtrædelse af våbenloven i forbindelse med besiddelse af knive. Dette er lidt mere end i 2002, hvor der var 12 sager hele året. Da antallet af sager er beskedent, kan den lille stigning skyldes statistisk usikkerhed mv.
Nykøbing F.	Der er i 2003 indtil nu registreret 17 sager om overtrædelse af våbenloven, der vedrører knive. I langt de fleste tilfælde har knivene været medbragt på steder med almindelig adgang. I enkelte tilfælde har knivene været medbragt i køretøj. Antallet af våbenlovsovertrædelser har ikke været stigende gennem de senere år.
Nakskov	Det er ikke min opfattelse, at problemet omkring besiddelse af ulovlige knive er forøget de senere år. I de 18 sager i det seneste halvår har der i de fleste tilfælde været tale om kendte kriminelle, som gentagne gange tages med knive og retsforfølges, men som på ny anskaffer knive. Det synes ikke tilfredsstillende, at knive i biler ikke anses for omfattet af våbenlovens § 4, stk. 1.
Bornholm	Der har i den seneste tid været et stigende antal sager vedrørende ulovlige knive, men flere af disse sager er kun kommet til politiets kendskab i forbindelse med skærpede sikkerhedsforanstaltninger i lufthavnen. Derudover vurderes det ikke, at det i kredsen er ofte forekommende, at der bæres ulovlig kniv på steder med almindelig adgang, ligesom problemet ikke vurderes forøget.
Odense	Der var i 1999 173 sager om ulovlig besiddelse af kniv, i 2000 162 sager, i 2001 168 sager, og i 2002 192 sager. I 2003 var indtil 26. august 103 sager. Efter en markant stigning fra 2001 til 2002 i antallet af sager ser det altså for tiden ud til, at tallet vil falde fra 2002 til 2003.

Politikreds 1-54	Udtalelse
<i>Svendborg</i>	I kredsen har der i 2001 været 21 sager om overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, 22 sager i 2002 og 12 sager i første halvår 2003. Antallet af sager om ulovlig besiddelse af knive hjemme udgør for samme perioder henholdsvis 12, 13 og 11 sager. Det er selvfølgelig et problem, at der bæres eller besiddes våben i et omfang som nævnt, og der ligger heri et potentiale for alvorlig personfarlig kriminalitet. Imidlertid har politikredsen ikke opfattet dette som et selvstændigt problem af tiltagende eller aktuel akut karakter, men hilser dog ethvert initiativ velkommen, som kan forhindre potentialet i at udvikle sig.
<i>Nyborg</i>	Det nævnte problem er ikke øget inden for de seneste år.
<i>Assens</i>	Problemet er ikke ofte forekommende, og der er ikke sket nogen forøgelse inden for de seneste år.
<i>Middelfart</i>	Det forekommer yderst sjældent, at der i kredsen antræffes personer i restauration eller på offentlig gade, der besidder en ulovlig kniv. Enkeltstående episoder med teenagedrenge med indvandrerbaggrund er dog forekommet uden alvorlige skader på person til følge. Som oftest findes de ulovlige knive i biler uden et formål hermed kan påpeges, ligesom problemet ikke synes egentlig forøget på det seneste.
<i>Sønderborg</i>	Det er opfattelsen, at der de seneste par år har været en tendens til stigning i antallet af tilfælde, hvor der bæres ulovlig kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, eller at ulovlige knive medbringes i køretøjer. Alt overvejende er det unge mennesker i alderen 15 - 30 år, som oplyser, at kniven er rar at have med, hvis de bliver truet, eller at de har haft bøvvl med eller er bange for andre, der færdes i nattelivet.
<i>Gråsten</i>	Våbenlovsovertrædelser, som omhandler knive, der er besiddet båret på offentligt sted, må siges at være jævnlige forekommende, ligesom problemet ses at være let stigende inden for de seneste år.
<i>Tønder</i>	Det er patruljernes opfattelse, at det er blevet mere almindeligt, at der bliver båret kniv, hvilket også ses af antallet af beslaglæggelser (15 i første halvår 2003), der i stort omfang er foretaget uden forudgående anmeldelser. Der er endvidere konstateret en stigning i sager, hvor dørmænd på restauranter har frataget gæsterne knive.
<i>Haderslev</i>	I 1. halvår 2001 var der 8 sager om ulovlig besiddelse af kniv, i 1. halvår 2002 var der 7 sager og i 1. halvår 2003 var der 13 sager. Det er min vurdering, at besiddelse af ulovlig kniv nok er et alvorligt problem, men dog her i kredsen af et forholdsvis begrænset omfang. Jeg må derimod konstatere, at problemet tilsyneladende er i markant stigning, jf. nævnte tal.
<i>Ribe</i>	Der er konstateret en stigende tendens til at medbringe knive på steder, hvortil der er almindelig adgang, f.eks. i restaurationer og på gaden samt i køretøjer.

Politikreds 1-54	Udtalelse
Esbjerg	Det skønnes, at der bæres kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang i samme omfang som i forudgående år. Endvidere skønnes det, at ulovlig kniv medbringes eller bæres i køretøj i større omfang end tidligere.
Varde	Antallet af optagne rapporter er på samme niveau som i 2002.
Fredericia	Det er den samstemmende opfattelse hos ordenspolitiets medarbejdere og Fredericia Kommunes opsøgende medarbejdere, at der navnlig hos unge fremmede, ned til en aldersgruppe på 12 - 13 år, i øget omfang bæres kniv. Denne udvikling har ikke kunnet spores i antallet af beslag af våben i kredsen, idet der er beslaglagt væsentligt færre våben i 2003 end i 2002, hvilket dog muligvis kan skyldes, at der i 2002 var enkelte sager med større beslag af våben, ligesom indsatsen på området har været påvirket af den almindelige ressourcemæssige situation.
Kolding	Der er hverken flere eller færre anmeldelser.
Vejle	Det er min vurdering, at der i et stort og stadigt stigende omfang bæres knive på steder med almindelig adgang, og at der medbringes ulovlige knive i køretøjer. Det er endvidere min opfattelse, at det i kriminelle kredse er almindeligt kendt, at det forhold, at kniven opbevares og medbringes i et køretøj, indebærer begrænsninger i politiets muligheder for at fratage dem en eventuel kniv.
Horsens	Det er vores erfaring, at unge og yngre mennesker ofte bærer kniv på steder med almindelig adgang. Det er også indtrykket, at problemet har været stigende de seneste år, men der foreligger ikke nogen analyse af problemets omfang.
Herning	Det er min opfattelse, at antallet af sager har ligget på nogenlunde samme niveau i de senere år. Det er ikke muligt at udskille disse overtrædelser af våbenloven, men der er skønsmæssigt 25 - 30 sager årligt af den nævnte kategori i kredsen.
Ringkøbing	Det er mit indtryk, at problemet ikke er forøget inden for de seneste år.
Holstebro	Det er ikke ofte, at politiet støder på personer, der medbringer en ulovlig kniv, og der er ikke sket særlige ændringer de seneste år.
Århus	Det er kredsens vurdering, at der ikke er sket en stigning i antallet af tilfælde, hvor der bæres ulovlig kniv på steder med almindelig adgang. Det er derimod vurderingen, at der er sket en stigning i antallet af tilfælde, hvor der bæres lovlige knive på steder med almindelig adgang, og det vurderes også, at det oftere i dag end i de foregående år konstateres, at der medbringes eller bæres ulovlige knive i køretøjer.
Odder	Det er ikke min vurdering, at det i politikredsen ofte forekommer, at der bæres ulovlig kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, eller at ulovlig kniv medbringes eller bæres i køretøjer. Fænomenet synes ikke forøget de seneste år.

Politikreds 1-54	Udtalelse
<i>Silkeborg</i>	Det er min opfattelse, at det ikke er ofte forekommende, at der bæres ulovlige knive, og at problemet er faldende ikke mindst efter den seneste bødeskærpelse.
<i>Randers</i>	Det kan ikke siges at være ofte forekommende, at der bæres ulovlige knive i Randers politikreds, og det ses ikke at være et stigende problem. En kriminalassistent, der tidligere har gjort tjeneste i København, har oplyst, at der i København næsten altid blev konstateret ulovlige knive hos anholdte personer, mens det her i kredsen næsten aldrig er tilfældet. Det tilføjes, at indtrykket er det samme for så vidt angår knive, der i dag lovligt kan bæres på steder med almindelig adgang eller i køretøjer.
<i>Grenå</i>	I 2003 er der skrevet 2 rapporter for at bære kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang. Der er ikke optaget rapport, hvor kniv har været båret eller har været medbragt i køretøj.
<i>Viborg</i>	Det er ikke ofte forekommende, at der bæres ulovlig kniv på steder med almindelig adgang eller i køretøjer. Det er heller ikke vurderingen, at problemet i kredsen har været voksende de seneste år, men det bemærkes, at jeg i samarbejde med gymnasier, handelsskoler mv., som indgår i SSP-samarbejdet, har taget skridt til at forbyde enhver medbringelse af kniv til fester på institutionerne.
<i>Skive</i>	Det er ikke vores opfattelse, at problemet med ulovlige knive er forøget inden for de seneste år.
<i>Thisted</i>	I 1. halvår 2001 var der 7 våbenlovssager om knive, i 1. halvår 2002 5 sager og i samme periode i 2003 var der 13 sager. Det hyppigst forekommende gerningssted er i tilknytning til restaurationer. Antallet af sager er stigende fra 2002 til 2003, men udgør ikke et væsentligt problem i Thisted politikreds.
<i>Løgstør</i>	I 2000 var der 7 overtrædelser af våbenloven ved besiddelse af kniv på steder med almindelig adgang. I 2001 var tallet 9 og i 2002 tillige 9, mens der i 2003 frem til 31. juli har været 7 tilfælde. Der er således tale om en vis stigning gennem perioden.
<i>Ålborg</i>	Det er generelt indtrykket, at antallet af sager er stigende, hvilket også bekræftes af en gennemgang af kosterlister, der viser 45 og 56 destruerede knive i 2001 og 2002, mens der allerede i første halvår 2003 er destrueret 44 knive.
<i>Hobro</i>	Antallet af sigtelser for overtrædelse af våbenloven for 1. halvår 2003 er faldet med 50 pct. i forhold til den tilsvarende periode i 2002, men det er politiets subjektive fornemmelse, at de unge bærer ulovlige knive i større omfang, end politiet er klar over.
<i>Frederikshavn</i>	En opgørelse vedrørende antallet af sager viser, at problemet med medbringelse af ulovlig kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, eller medbringelse i køretøjer, ikke er forøget.
<i>Hjørring</i>	I 1. halvår 2002 var der 13 våbenlovssager vedrørende knive, mens tallet i 2003 i samme periode var 12 sager.

Antallet af sager, hvor personer ulovligt har besiddet knive

1. Indledning

Der føres ikke statistikker vedrørende antallet af sager, hvor personer findes skyldige i overtrædelse af bestemmelser i våbenloven og våbenbekendtgørelsen med hensyn til knive mv.

De eksisterende statistikker viser anmeldelser og afgørelser vedrørende våbenlovgivningen som helhed uden hensyntagen til, hvilke våben overtrædelsen omfatter. Disse eksisterende statistiske oplysninger fra politikredsene om anmeldelser og fra Danmarks Statistik om afgørelser er beskrevet nærmere nedenfor under afsnit 3.

Til brug for redegørelsen har Rigspolitiets dataafdeling derfor foretaget en gennemgang af udskrifter fra Kriminalregisteret af afgørelser vedrørende våbenloven i de seneste 3 år. Resultatet af denne undersøgelse er beskrevet nærmere i afsnit 2.

2. De tilvejebragte oplysninger fra Kriminalregisteret om ulovlig besiddelse af knive

Rigspolitiets dataafdeling har for årene 2000-2002 foretaget udtræk af Kriminalregisteret med henblik på at belyse antallet af sager, hvor personer er fundet skyldige i overtrædelse af våbenlovgivningens regler om knive mv.

Af tids- og ressourcemæssige grunde har udtrækket ikke omfattet alle afgørelser vedrørende våbenloven de pågældende år, men en stikprøve, hvor udskriften for mindst 10 pct. af samtlige afgørelser vedrørende overtrædelse af våbenlovgivningen, er gennemgået. Resultatet af denne gennemgang er beskrevet nærmere nedenfor i tabel B og i kommentarerne til denne tabel.

Samtidig har Rigspolitiets afdeling D givet oplysninger om antallet af afgørelser om overtrædelse af våbenlovgivningen som helhed, dvs. overtrædelser af loven og/eller bekendtgørelsen og både med hensyn til knive og andre våben mv. Disse oplysninger findes i tabel A.

Både tabel A og tabel B omfatter kun afgørelser, hvor en person er fundet skyldig. Påtaleoplysninger og frifindende domme er derfor ikke omfattet.

Endvidere bemærkes, at det angivne antal sager i både tabel A og B formentlig er noget mindre end det faktiske antal sager, hvor der er rejst tiltale for overtrædelse af våbenloven. Dette skyldes, at det alene har været muligt at søge sagerne på journalkoder, og at en overtrædelse af våbenloven ikke i alle tilfælde registreres med en journalkode vedrørende våbenlovsovertrædelsen, hvis sagen samtidig omfatter anden kriminalitet.

Tabel A - sager om overtrædelse af våbenlovgivningen

	2000	2001	2002
Samlet antal afgørelser*	3.166	3.428	3.593
Dom m. frihedsstraf mv.**	899	982	1.146
Bødedom/bødevedtagelse***	2.148	2.321	2.312
Tiltalefrafald****	119	125	135

* Afgørelser omfatter gerningskode 84170. En afgørelse kan omfatte flere forhold. En dom, der omfatter tre overtrædelser af våbenlovgivningen, tælles således med som en afgørelse.

** Dom m. frihedsstraf omfatter ubetinget frihedsstraf og betinget eller delvis betinget dom samt foranstaltninger. Mv. dækker over, at denne kategori tillige omfatter bødedomme med førerretsfrakendelse samt domme, hvor der ikke er idømt tillægsstraf, jf. straffelovens § 89.

*** Bødedom/bødevedtagelse omfatter udeblivelsesdom og almindelig dom til bøde samt udenretlig og indenretlig bødevedtagelse

**** Tiltalefrafald omfatter alle afgørelser efter retsplejelovens § 722, herunder både udenretlige og indenretlige tiltalefrafald.

Disse tal viser en stigning i antallet af afgørelser, hvor personer er fundet skyldige i overtrædelse af våbenlovgivningen, på knap 430 afgørelser fra 2000 - 2002.

Tabel B - sager om overtrædelse af våbenlovgivningen vedrørende knive

	2000	2001	2002
Afgørelser, der omfatter knive mv.* i pct.**	52,5 pct.	54,1 pct.	57,0 pct.
Det beregnede samlede antal*** afgørelser, der omfatter knive mv.	1.662	1.855	2.048
Det beregnede samlede antal afgørelser (absolut og i procent), der omfatter knive mv. med usikkerhedsberegning****			
minimum	1.523	1.687	1.853
maksimum	1.801	2.023	2.242
minimum	48,3 pct.	49,9 pct.	52,7 pct.
maksimum	56,7 pct.	58,4 pct.	61,3 pct.

* Afgørelser, der omfatter knive mv., er afgørelser, hvor det i Kriminalregisteret fremgår, at der foreligger en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og/eller en overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1-6. Afgørelser om overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 9, der udover kasteknive også omfatter kastestjerner, er ikke medtaget. Endvidere er afgørelser, der ikke præcist angiver, hvilken bestemmelse i våbenlovgivningen, der er overtrådt, ikke talt med.

** Der er som stikprøve gennemgået 482 udskrifter for 2000, 425 for 2001 og 393 udskrifter for 2002. Stikprøverne viste afgørelser omfattende våbenlovens § 4, stk. 1, og/eller våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1-6, i henholdsvis 253 afgørelser (2000), 230 afgørelser (2001) og 224 afgørelser (2002). Den procentvise andel af afgørelser vedrørende knive er beregnet på grundlag af disse tal.

*** Dette tal er beregnet ud fra den procentvise andel af knivafgørelser i stikprøverne sammenholdt med det samlede antal afgørelser vedrørende våbenloven i tabel A.

**** Usikkerhedsberegningen er foretaget under hensyn til stikprøvestørrelse og stikprøveusikkerhed.

Som det fremgår af tabel B (tallene i de to første linier), viser den foretagne gennemgang og beregning en stigning i antallet af overtrædelser med hensyn til knive mv. både i det faktiske antal og i den procentvise andel af alle våbenlovs-overtrædelser.

Som nævnt ovenfor, er tallene dog behæftet med flere usikkerheder, bl.a. med hensyn til registreringen af våbenlovssager i Kriminalregisteret, og da der ikke er tale om en gennemgang af alle sager, men af lidt over 10 pct. af afgørelserne i det pågældende år.

Når der foretages en usikkerhedsberegning (de angivne faktiske tal under minimum og maksimum i tabel B), hvor der tages hensyn til stikprøvestørrelse og stikprøveusikkerhed, kan det imidlertid med rimelig sikkerhed antages, at det absolutte antal afgørelser, hvor personer er fundet skyldige i overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og/eller våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1-6, er steget. Stigningen ligger i et niveau mellem ca. 50 og 700 afgørelser.

Usikkerhedsberegningen (procenterne angivet under minimum og maksimum i tabel B) viser tillige, at det ikke med sikkerhed kan antages, at andelen af sager med knive af samtlige afgørelser vedrørende våbenloven er steget i den undersøgte periode, da sikkerhedsintervallerne overlapper hinanden i alle tre år.

Stikprøverne viser i øvrigt, at de fleste overtrædelser med hensyn til knive vedrører overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, enten med hensyn til en kniv omfattet af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, eller en anden (i sig selv ikke ulovlig) kniv. Således omfattede mellem 67,4 og 72,7 pct. af afgørelserne i stikprøverne fra alle tre år en overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, (og eventuelt tillige en overtrædelse af § 14, stk. 1, nr. 1-6), mens de resterende afgørelser alene omfattede overtrædelse af våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 1. Der er ikke foretaget en usikkerhedsberegning for disse tal.

En gennemgang af stikprøverne (uden usikkerhedsberegning) viser i øvrigt, at mere end halvdelen af afgørelserne (i et niveau omkring 60 pct.) om overtrædelse af våbenlovgivningens bestemmelser om knive - udover overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1, og/eller våbenbekendtgørelsens § 14, stk. 1 - også omfattede andre former for kriminalitet.

3. Eksisterende statistiske oplysninger vedrørende våbenlovgivningen

Antallet af anmeldelser og afgørelser vedrørende overtrædelse af våbenloven, sådan som de er opgjort i henholdsvis Rigspolitiets anmeldelsesstatistik og i Danmarks Statistiks årsberetning, er gengivet nedenfor.

Opmærksomheden henledes på, at tallene her vedrører alle overtrædelser af våbenlovgivningen, dvs. også sager vedrørende andre våben end knive mv. Endvidere bemærkes, at afgørelser opgøres på grundlag af antallet af forhold, selv om der indgår f.eks. tre forskellige forhold i en sag mod en person. Endvidere henledes opmærksomheden på noterne nedenfor.

De her gengivne tal vedrørende anmeldelser og afgørelser kan således ikke umiddelbart sammenholdes med tallene fra Kriminalregisteret, jf. afsnit 2 ovenfor.

År	Anmeldelser*	Afgørelser**
1996	8.507	6.596
1997	8.366	6.577
1998	6.143	6.142
1999	5.476	5.660
2000	5.920	5.355
2001	5.878	5.533
2002	5.919	
2003	3.137 (første halvår)	

* Tallene vedrørende anmeldelser stammer fra Rigspolitiets anmeldelsesstatistik, der bygger på oplysninger fra politikredsene om oprettede sager på journalnumre vedrørende våbenloven.

** Tallene stammer fra tabel 3.7. i Danmarks Statistiks årsberetning vedrørende kriminalitet. Tal vedrørende år 2002 og 2003 foreligger endnu ikke. Afgørelser omfatter også sager, hvor der er truffet beslutning om påtaleopgivelse og sket frifindelse. Endvidere foretages opgørelsen hos Danmarks Statistik som en opgørelse vedrørende antal forhold. Hvis en dom omfatter f.eks. tre overtrædelser af våbenloven, tæller en sådan sag her tre afgørelser, modsat ovenfor under afsnit 2. Endelig bemærkes, at opgørelsen hos Danmarks Statistik også omfatter en yderligere gerningskode (84190), der ikke er medtaget ovenfor under afsnit 2.

Underbilag 4

Antallet af anmeldelser i samtlige politikredse i perioden 1. januar - 30. juni 2003 vedrørende voldskriminalitet, hvor der har været anvendt kniv

Politikreds	Voldtægt og forsøg derpå, efter strfl. § 216	Manddrab efter strfl. § 237	Forsøg på manddrab efter strfl. § 237, jf. § 21	Vold efter strfl. § 245	Vold efter strfl. § 246	Ulovlig tvang efter strfl. § 260	Frihedsberøvelse efter strfl. § 261	Trusler efter strfl. § 266	Røveri og forsøg derpå efter strfl. § 288	I alt
København	1	1	11	32			1	16	122	184
Frederiksberg				8				6	12	26
Gentofte			1	1				2	2	6
Lyngby				1					3	4
Gladsaxe			1	2	1	2		7	11	24
Hvidovre				4	1			7	19	31
Glostrup			6	9		1		14	21	51
Tårnby				6				2	2	10
Helsingør				6				6	6	18
Hillerød			1	3				5	6	15
Frederikssund				1				1	1	3
Roskilde				6				4	2	12
Køge			1	2				1		4
Holbæk				2				1	3	6
Kalundborg										0
Ringsted				2				3	1	6
Slagelse			1					4	3	8
Næstved			1	1				2	3	7
Vordingborg		1								1
Nykøbing Falster		1						2		3
Nakskov				1				1	3	5
Bornholm								2		2
Odense			8	5	1			13	19	46
Svendborg			1	3				3		7
Nyborg									1	1
Assens								3		3
Middelfart					1					1
Sønderborg			2		1			3	3	9
Gråsten			1	1				1	1	4
Tønder									2	2
Haderslev			1						4	5

Politikreds	Voldtægt og forsøg derpå, efter strfl. § 216	Manddrab efter strfl. § 237	Forsøg på manddrab efter strfl. § 237, jf. § 21	Vold efter strfl. § 245	Vold efter strfl. § 246	Ulovlig tvang efter strfl. § 260	Frihedsberøvelse efter strfl. § 261	Trusler efter strfl. § 266	Røveri og forsøg derpå efter strfl. § 288	I alt
Ribe		1	1		1			1	1	5
Esbjerg				9			1	3	20	33
Varde				2				3		5
Fredericia				1				2	7	10
Kolding							1		7	8
Vejle			1	5				3	7	16
Horsens	1			6	1			4	7	19
Herning				2				3	7	12
Ringkøbing			1					1	1	3
Holstebro	1			3						4
Århus			3	17				17	22	59
Odder				1				1	3	5
Silkeborg									5	5
Randers			1	3		1		3	2	10
Grenå				1				1		2
Viborg			1	1				2	1	5
Skive								2	1	3
Thisted		1	1	2				3	1	8
Løgstør								2		2
Ålborg			1	6		1		3	6	17
Hobro				1				2		3
Frederikshavn				6				1	2	9
Hjørring								2	1	3
I alt	3	5	45	162	7	5	3	168	351	750

Gerningssted, den anvendte kniv og gerningsmandens alder i anmeldte sager om manddrab, forsøg på manddrab og vold første halvår 2003

Der er fra politikredsene indhentet oplysninger om anmeldte sager i perioden 1. januar - 30. juni 2003 vedrørende manddrab, forsøg på manddrab, vold efter straffelovens § 245 og vold efter straffelovens § 246, hvor der har været anvendt kniv. Der er således indhentet oplysninger om kriminalitetstype, gerningssted, typen af kniv og gerningsmandens/gerningsmændenes alder. Indberetningerne omhandler alle sager, der er anmeldt i den nævnte periode, herunder også sager, der er uopklarede, under behandling i retten eller anket til landsretten.

I bilag 5.1.A., 5.2.A., 5.3.A. og 5.4.A., findes en oversigt over de anmeldte sager vedrørende henholdsvis manddrab, forsøg på manddrab, vold efter straffelovens § 245 og vold efter straf-

felovens § 246 fordelt efter gerningssted og knivtype. En samlet oversigt over de nævnte fire bilag findes forrest i bilag 5.A.

I bilag 5.1.B., 5.2.B., 5.3.B. og 5.4.B. findes en tilsvarende oversigt, men således, at oplysninger om gerningssted sammenholdes med gerningsmandens/-mændenes alder. Oplysningerne fra de fire bilag er samlet i bilag 5.B.

Tallene i A-bilag og tallene i B-bilag er ikke indbyrdes sammenlignelige. Det skyldes dels, at der er indberettet sager, hvor gerningsmanden har været i besiddelse af flere knive, dels at der er sager, hvor der optræder flere gerningsmænd. I de situationer er alle knive og alle gerningsmænd anført, uagtet sagen kun har ét journalnummer.

Underbilag 5.A

Karakteren af anmeldte sager om manddrab, forsøg på manddrab og vold, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og knivtype

Straffelovens § 237, § 237, jf. § 21, § 245 og § 246	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
Springkniv el. springstilet	6					6
Enhåndsbe- tjent foldekniv (hurtigtræks- kniv)	4	1				5
Foldekniv med todelt skæfte (butterflykniv)	4		3	2		9
Anden ulovlig kniv, jf. våben- bekg. § 14	3			1		4
Foldekniv med klinge på højst 7 cm	12	5	4	1		22
Foldekniv med klinge på over 7 cm	3	3		2		8
Anden kniv (f.eks. spejder- dolk, fiske- kniv, køkken- kniv)	25	6	71	5		107
Uoplyst	28	10	21	1	1	61
I alt	85	25	99	12	1	222

¹⁾ Kollegium, trappeopgang, institution, asylcenter, skole, retten, herberg

Underbilag 5.B

Karakteren af anmeldte sager om manddrab, forsøg på manddrab og vold, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og alder

Straffelovens § 237, § 237, jf. § 21, § 245 og § 246	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
under 15 år				1		1
15-17 år	16	2	4	3		25
18-19 år	4	4	4	1		13
20-24 år	15	6	14	3		38
25-29 år	16	2	17	1		36
30-34 år	7	4	20			31
35-39 år	13	2	11	3		29
40-44 år	5	4	17	1		27
45-49 år	1		7	1		9
50-54 år			5	1		6
55-59 år	1		2	1		4
60 år-						
Uoplyst	18	5	8		1	32
I alt	96	29	109	16	1	251

¹⁾ Kollegium, trappeopgang, institution, asylcenter, skole, retten, herberg

Underbilag 5.1.A

Karakteren af anmeldte sager om manddrab efter straffeloven § 237, hvor der har været anmeldt kniv - fordelt efter gerningssted og knivtype

Straffelovens § 237	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted	Uoplyst	I alt
Springkniv el. springtilet						
Enhåndsbe- tjent foldekniv (hurtigræks- kniv)						
Foldekniv med todelt skæfte (butterflykniv)						
Anden ulovlig kniv, jf. våben- bekg. § 14						
Foldekniv med klinge på højst 7 cm						
Foldekniv med klinge på over 7 cm						
Anden kniv (f.eks. spejder- dolk, fiske- kniv, køkken- kniv)			4			4
Uoplyst						
I alt			4			4

Underbilag 5.1.B

Karakteren af anmeldte sager om manddrab efter straffeloven § 237, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og alder

Straffelovens § 237	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted	Uoplyst	I alt
under 15 år						
15-17 år						
18-19 år						
20-24 år						
25-29 år			1			1
30-34 år			2			2
35-39 år			1			1
40-44 år						
45-49 år						
50-54 år						
55-59 år						
60 år-						
Uoplyst						
I alt			4			4

Underbilag 5.2.A

Karakteren af anmeldte sager om forsøg på manddrab efter straffeloven § 237, jf. § 21, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og knivtype

Straffelovens § 237, jf. § 21	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
Springkniv el. springstilet	1					1
Enhåndsbe- tjent foldekniv (hurtigræks- kniv)						
Foldekniv med todelt skæfte (butterflykniv)	1		1			2
Anden ulovlig kniv, jf. våben- bekg. § 14	1					1
Foldekniv med klinge på højst 7 cm	3	1	1			5
Foldekniv med klinge på over 7 cm	2					2
Anden kniv (f.eks. spejder- dolk, fiske- kniv, køkken- kniv)	7	1	16	1		25
Uoplyst	5	2	3	1	1	12
I alt	20	4	21	2	1	48

¹⁾ Institution, trappeopgang

Underbilag 5.2.B

Karakteren af anmeldte sager om forsøg på manddrab efter straffeloven § 237, jf. § 21, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og alder

Straffelovens § 237, jf. § 21	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
under 15 år						
15-17 år	2	1		2		5
18-19 år	1					1
20-24 år	8		5			13
25-29 år	8	1	4			13
30-34 år	2		8			10
35-39 år	3	1	4	1		9
40-44 år	1	1	1			3
45-49 år			1			1
50-54 år			1			1
55-59 år						
60 år-						
Uoplyst	2				1	3
I alt	27	4	24	3	1	59

¹⁾ Institution, trappeopgang

Underilag 5.3.A

Karakteren af anmeldte sager om vold efter straffeloven § 245, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og knivtype

Straffelovens § 245	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts-hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
Springkniv el. springstilet	5					5
Enhåndsbe-tjent foldekniv (hurtigtrækskniv)	4	1				5
Foldekniv med todelt skæfte (butterflykniv)	3		2	1		6
Anden ulovlig kniv, jf. våbenbekg. § 14	2			1		3
Foldekniv med klinge på højst 7 cm	9	4	3	1		17
Foldekniv med klinge på over 7 cm	1	3		1		5
Anden kniv (f.eks. spejderdolk, fiskekniv, køkkenkniv)	18	5	47	4		74
Uoplyst	22	8	18			48
I alt	64	21	70	8		163

¹⁾ Asylcenter, skole, retten, herberg, trappeopgang

Underbilag 5.3.B

Karakteren af anmeldte sager om vold efter straffeloven § 245, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og alder

Straffelovens § 245	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
under 15 år				1		1
15-17 år	14	1	4	1		20
18-19 år	3	4	4	1		12
20-24 år	7	6	9	2		24
25-29 år	8	1	12			21
30-34 år	5	4	10			19
35-39 år	10	1	6	2		19
40-44 år	4	3	14	1		22
45-49 år	1		6	1		8
50-54 år			4	1		5
55-59 år	1			1		2
60 år-						
Uoplyst	15	5	8			28
I alt	68	25	77	11		181

¹⁾ Asylcenter, skole, retten, herberg, trappeopgang

Underbilag 5.4.A

Karakteren af anmeldte sager om vold efter straffeloven § 246, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og knivtype

Straffelovens § 246	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værtshus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
Springkniv el. springstilet						
Enhandsbetjent foldekniv (hurtigtrækskniv)						
Foldekniv med todelt skæfte (butterflykniv)				1		1
Anden ulovlig kniv, jf. våbenbekg. § 14						
Foldekniv med klinger på højst 7 cm						
Foldekniv med klinger på over 7 cm				1		1
Anden kniv (f.eks. spejddolk, fiskekniv, køkkenkniv)			4			4
Uoplyst	1					1
I alt	1		4	2		7

¹⁾ Kollegium, trappeopgang

Underbilag 5.4.B

Karakteren af anmeldte sager om vold efter straffeloven § 246, hvor der har været anvendt kniv - fordelt efter gerningssted og alder

Straffelovens § 246	Vej, gade, park eller andet offentligt tilgængeligt sted	Restaurant, diskotek, værts- hus, café eller lignende	Privat bopæl	Andet sted ¹⁾	Uoplyst	I alt
under 15 år						
15-17 år						
18-19 år						
20-24 år				1		1
25-29 år				1		1
30-34 år						
35-39 år						
40-44 år			2			2
45-49 år						
50-54 år						
55-59 år			2			2
60 år-						
Uoplyst	1					1
I alt	1		4	2		7

¹⁾ Kollegium, trappeopgang

Lovgivning vedrørende knive i Norge, Sverige og Finland

Norge

Forbuddet mod at bære kniv mv.

Ifølge den norske straffelovs § 352 a er det strafbart forsætligt eller groft uagtsomt på offentligt sted at bære kniv eller lignende skarpt redskab, som er egnet til brug ved legemskrænkelser.

Ifølge forarbejderne til den nævnte bestemmelse er bl.a. øks og sakse omfattet af begrebet "lignende skarpt redskab". Begrebet omfatter også andre genstande, der er så skarpe, at de kan bruges til at skade mennesker, f.eks. et skarpt metalstykke, og det er ikke et krav, at redskabet med hensyn til udseende eller anvendelse kan sidestilles eller sammenlignes med en kniv.

Forbuddet omfatter ikke kniv eller andet redskab, som bruges til arbejde, friluftsliv eller andet anerkendelsesværdigt formål, ligesom det fremgår af forarbejderne, at store dele af udmark og friluftsområder ikke kan anses for offentligt sted i lovens forstand. Det er ligeledes tilladt at bære kniv på markeder, ved udstillinger og lignende, hvor knive omsættes eller vises frem, samt ved møder mv. i knivklubber, husflidsklubber eller andre sammenhænge, hvor kniven er et naturligt indslag.

Endvidere straffes den, der under slagsmål griber til kniv eller andet særligt farligt redskab, jf. den norske straffelovs § 385.

Sanktionerne

Strafferammen for overtrædelse af begge de ovennævnte bestemmelser er bøde eller fængsel indtil 6 måneder eller begge dele.

Denne strafferamme blev indført ved en lovændring i juni 2002 som en forhøjelse af den hidtidige strafferamme på bøde og fængsel indtil 3 måneder. Baggrunden for forhøjelsen var bl.a. en stigning i antallet af trusler med kniv og grov legemsbeskadigelse. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at den øgede strafferamme giver mulighed for at pågribe og eventuelt varetægtsfængsle den, der overtræder et af forbuddene.

Rigsadvokaten i Norge har oplyst, at der i Oslo politidistrikt som udgangspunkt gives en bøde

på 6.000 kr. for overtrædelse af forbuddet mod at bære kniv på offentligt sted. Det er endvidere oplyst, at man i Oslo politidistrikt - bl.a. som følge af de skærpede strafferammer - ved en ny overtrædelse af knivforbuddet inden for et år vil rejse tiltale med påstand om frihedsstraf på minimum 45 dages ubetinget fængsel, og at man i disse tilfælde bør søge at få den sigtede varetægtsfængslet. Der er dog efter det oplyste endnu ikke i praksis eksempler på sådanne sager, der alene har omfattet en overtrædelse af forbuddet mod at bære kniv på offentligt sted.

Det er i øvrigt oplyst, at antallet af anmeldelser af legemsbeskadigelse med kniv er faldende i Oslo.

Kontrol

I den norske politilovs § 7 a findes en særlig bestemmelse om visitation for at afsløre våben. Bestemmelsen blev vedtaget i sin nugældende udformning i juni 2002, men forud herfor var der i den norske politilovs § 10 a en midlertidigt gældende lignende bestemmelse, der blev indsat i loven i 1999.

Formålet med bestemmelsen er bl.a. at forbedre og effektivisere arbejdet med at forebygge og afværge alvorlig voldskriminalitet særlig knyttet til storbykriminaliteten.

Den nugældende bestemmelse lyder (i oversættelse til dansk) således:

§ 7 a. Politiet kan på offentligt sted visitere person eller køretøj, når der er grund til at undersøge, om nogen er i besiddelse af eller opbevarer våben. Sådant visitation kan kun foretages for at hindre strafbare handlinger, som krænker nogens liv, helbred eller frihed, og kun

- i situationer eller på steder, hvor sådanne strafbare handlinger erfaringsmæssigt finder sted, eller
- i situationer eller på steder, hvor der er grund til at antage, at nogen planlægger eller forbereder sådanne strafbare handlinger.

Visitationen skal gennemføres så hensynsfuldt og skånsomt som muligt.

Med våben menes i denne paragraf våben og andre genstande, som omfattes af våbenlovgivningen, kniv eller lignende skarpt redskab, som det er forbudt at bære på offentligt sted, jf. straffelovens § 352 a, og andre farlige genstande, som kan tages i forvaring efter politilovens § 7.

Beslutningen om visitation i henhold til denne paragraf træffes af politimesteren eller den han bemyndiger. Beslutningen skal være skriftlig og begrundes skriftligt så vidt muligt før visitation sker. Beslutningen skal gælde for et nærmere angivet tidsrum.

Visitation af person indebærer en ydre besigtigelse af personens krop og undersøgelse af vedkommendes klæder, taske og øvrig håndbagage, jf. forarbejderne til ændringen af bestemmelsen.

Ved ændringen i 2002 blev adgangen til at foretage visitation udvidet til også at omfatte undersøgelse af køretøjer, dvs. motorkøretøjer eller andre køretøjer. Køretøjer kan efter bestemmelsen undersøges på offentlige steder, og det fremgår af forarbejderne, at offentlige steder ikke skal forstås så snævert, at det hindrer politiet i at foretage visitation af køretøj i f.eks. garageanlæg eller på private parkeringspladser, som er tilgængelige for almenheden.

Visitation medfører ikke, at den, der visiteres, får status som sigtet.

Adgangen til at foretage visitation efter stk. 1, litra a, sigter i første række til gennemførelse af "stikprøvevisitationer", mens adgangen til visitation efter stk. 1, litra b, sigter til situationer, hvor politiet på forhånd kan planlægge gennemførelsen af visitation på baggrund af konkrete oplysninger, som giver grund til at antage, at en strafbar handling planlægges eller er under forberedelse.

Ved lovændringen i 2002 blev et forud lovfæstet krav om, at visitation af personer skulle gennemføres ved tekniske hjælpemidler, dvs. metal-detektor eller lignende, ikke videreført, men det forudsættes, at visitation stadig fortrinsvis gennemføres med hjælpemidler i det omfang, det er muligt. Det følger i øvrigt af bestemmelsen i stk. 2, at visitationen skal gennemføres så hensynsfuldt og skånsomt som muligt, og det fremgår af forarbejderne, at det er vigtigt, at politiet er opmærksom på de problemer, der kan opstå i forhold til de dele af befolkningen, som er i fare for at blive udsat for etnisk diskriminering.

Endelig bemærkes vedrørende § 7 a, sidste stykke, hvorefter beslutningen om visitation

træffes af politimesteren eller den, han bemyndiger, at det i forarbejderne er forudsat, at myndigheden ikke lægges på for lavt et niveau i kommandolinien.

Herudover findes i den norske politilovs § 7 en bestemmelse, der giver politiet adgang til at gribe ind for at standse forstyrrelser af den offentlige ro og orden, eller når omstændighederne giver grund til frygt for sådanne forstyrrelser, for at varetage enkeltpersoners eller almenhedens sikkerhed og for at afværge eller standse lovovertrædelser. Politiet kan i sådanne tilfælde bl.a. visitere person eller køretøj.

Det er en betingelse for at foretage rent forebyggende indgreb, at der foreligger en konkret og nærliggende risiko for forstyrrelse af ro og orden, sikkerhed eller lovovertrædelser.

Endelig kan der i Norge efter regler i straffeprocenloven foretages ransagning af en person, der mistænkes for en strafbar handling, der kan medføre frihedsstraf, hvis der er grund til at tro, at ransagningen kan føre til opdagelse af bevis eller ting, som kan beslaglægges. Der kan ligeledes foretages ransagning af bolig, husrum eller opbevaringssted, herunder køretøjer. Der skal i disse tilfælde foreligge objektive holdepunkter for mistanken.

Sverige

Forbuddet mod at bære kniv mv.

I Sverige er besiddelse af kniv mv. reguleret ved en lov om forbud vedrørende knive og andre farlige genstande.

Ifølge lovens § 1, stk. 1, må knive, andre stik- og skærevåben og andre genstande, som er egnede til at anvendes som våben ved forbrydelser mod liv eller helbred, ikke besiddes på almen plads, indenfor skoleområder, hvor der gives grundskole- eller gymnasieundervisning, eller i køretøj på almen plads.

Forbuddet gælder ikke, hvis genstanden i henhold til særlige forskrifter indgår i udrustningen for særlig tjeneste eller opgave, eller hvis besiddelsen i øvrigt med hensyn til genstandens art, besidderens behov og øvrige omstændigheder må anses for at være beføjet, jf. stk. 2.

Ifølge § 1, stk. 3, må stikvåben og knive, som er konstruerede således, at klingens eller bladet hurtigt kan foldes eller skydes ud af skaftet, ikke besiddes af personer under 21 år.

Udover knive omfatter stk. 1 andre farlige genstande, herunder bl.a. syle, stemmejern og mejslers samt genstande, der som følge af deres konstruktion er egnede til at anvendes til beskadigelse af andre.

Forbuddet brydes imidlertid af reglen i stk. 2, hvorefter besiddelsen kan være lovlig som følge af knivens/genstandens art, besidderens behov og omstændighederne. Som eksempel nævnes i forarbejderne bl.a., at besiddelse af en forskærerkniv eller lignende kan være berettiget i forbindelse med en picnic, mens besiddelse af en overlevelseskniv ikke er berettiget i en sådan situation. Besiddelse af kniv under en koncert eller teaterforestilling eller en politisk demonstration anses ikke for beføjet, idet dette er fremmed for formålet med deltagelsen i sådanne arrangementer.

Ifølge forarbejderne kan mindre sammenfoldelige lommeknive kun anses for omfattet af forbuddet i stk. 1, hvis der er specielle omstændigheder, der godtgør en nærliggende risiko for, at kniven vil blive anvendt som våben.

Endvidere følger det af lovens § 2, at bl.a. springtilletter og springknive ikke må overlades til personer under 21 år eller sælges.

Sanktionerne

Den, som forsætligt eller uagtsomt overtræder §§ 1-2, skal idømmes bøder eller fængsel i højst 6 måneder, jf. lovens § 4, stk. 1. Ved mindre strafværdige overtrædelser idømmes ikke strafansvar.

Hvis overtrædelserne er grove, idømmes fængsel i højst 1 år, jf. § 4, stk. 2.

Den forhøjede strafferamme i § 4, stk. 2, der alene har fængsel i strafferammen, blev indført ved en lovændring i 2000. Ifølge forarbejderne omfatter bestemmelsen bl.a. besiddelse af særligt farlige genstande eller besiddelse af farlige genstande i en sammenhæng, hvor der foreligger særlig fare for, at genstanden kommer i anvendelse ved forbrydelser mod liv eller helbred. Også besiddelse af store mængder farlige genstande kan bedømmes som en grov overtrædelse. Det samme gælder overtrædelse af salgsforbuddet, f.eks. ved overladelse i større omfang eller af særligt farlige genstande, eller ved annoncering eller salg til en kreds af yngre personer.

Som det fremgår, sondres der i Sverige mellem grove overtrædelser og normalt tilfælde,

mens mindre strafværdige overtrædelser er straf-fri.

I normalt tilfælde idømmes bøder.

Udgangspunktet er her en "penningbøte" på ca. 1.200 kr., når der ikke har foreligget nogen nærliggende risiko for anvendelse af kniven.

Hvis en kniv besiddes på offentlig plads under omstændigheder, hvor der kan opstå ballade, og hvor der er fare for, at kniven kommer til anvendelse, er udgangspunktet 50 eller 60 dagbøder (størrelsen afhænger af den dømtes indkomst).

Dette følger af en dom fra 1997, hvor den svenske højesteret udtalte, at straffen for overtrædelse af forbuddet mod at besidde kniv i situationer, hvor der er særlig risiko for ballade mellem forsamlede mennesker og for, at kniven kommer til anvendelse, normalt bør fastsættes til 50 eller 60 dagbøder. I den konkrete sag blev straffen dog under hensyn til, at tiltalte netop var fyldt 15 år, fastsat til 40 dagbøder á 30 kr.

I en anden højesteretssag fra 1998, hvor en ung mand af en bekendt på offentlig plads blev overladt en butterflykniv til besigtigelse i nogle få sekunder, blev straffen fastsat til en "penningbøte" på 1.200 kr.

Rigsadvokaten i Sverige har i øvrigt oplyst, at man ikke umiddelbart har kendskab til sager, hvor besiddelse af kniv er straffet med frihedsstraf.

Kontrol

Ifølge den svenske politilovs § 19, stk. 2, kan en politimand kropsvisitere i den udstrækning det er nødvendigt for at søge efter våben eller andre farlige genstande, som er egnede til at anvendes ved forbrydelser mod liv eller helbred, hvis der er grund til at antage, at genstanden kan indtages i henhold til straffeloven.

Det er efter det oplyste en forudsætning for at foretage forebyggende visitation i henhold til denne bestemmelse, at der foreligger en situation, hvor risikoen for voldshandlinger, der involverer våben, erfaringsmæssigt er stor. Konfrontationer mellem rivaliserende ungdomsgrupper eller visse ungdomsstævner, hvor vold er almindeligt, er typiske situationer.

Politiloven indeholder endvidere i § 23 hjemmel til at kropsvisitere personer, der opholder sig på et sted, hvor der af særlige grunde anses at foreligge alvorlig risiko for forbrydelser, som indebærer alvorlig fare for liv eller helbred eller

for omfattende ødelæggelse af ejendom, for at søge efter farlige genstande.

Herudover er der efter bestemmelserne i "rättegångsbalken" (den svenske retsplejelov) adgang til visitation, hvis der foreligger begrundet mistanke om en strafbar handling, der kan medføre frihedsstraf, og visitationen sker for finde genstande, der kan beslaglægges, eller for at undersøge omstændigheder, som kan være af betydning for efterforskningen af overtrædelsen.

I forbindelse med en ændring af lov om forbud vedrørende knive og andre farlige genstande i år 2000 fandt man i Sverige ikke behov for at ændre de gældende regler om kropsvisitation.

Finland

Forbuddet mod at bære kniv mv.

I Finland er besiddelse af kniv mv. reguleret ved "lov om eggvapan".

Loven omfatter "farlige eggvapan", som er dolk, stilet og bajonet. Sådanne våben må i henhold til lovens § 3 ikke besiddes på offentlig plads, ved offentligt forsamlings eller ved andet offentligt arrangement, såfremt besiddelsen ikke er velbegrundet.

Endvidere må "slidkniv (skedekniv)" eller andet "eggvapan", som er beregnet til arbejdsbrug eller andet acceptabelt formål, men som kan anvendes til forbrydelser mod liv eller helbred, ikke besiddes på offentlig plads, ved offentlig

forsamling eller ved andet offentligt arrangement, såfremt besiddelsen ikke er nødvendig for besidderens arbejde, eller hvis anden acceptabel grund til besiddelse ikke foreligger, jf. lovens § 4. Omfattet af begrebet "eggvapan" er også bl.a. sværd, junglekniv og kastekniv og lignende.

Sanktionerne

Overtrædelse af lovens § 3 straffes med bøde eller fængsel i højst 1 år, jf. § 6. Normalstraffen er 25 dagbøder, men der er efter oplysninger fra rigsadvokaten i Finland i tre tilfælde i 2001 idømt frihedsstraf i sager, der alene har omfattet overtrædelse af lovens § 3.

Overtrædelse af lovens § 4 straffes med bøde eller fængsel i højst 6 måneder, jf. § 7. Rigsadvokaten i Finland har oplyst, at normalstraffen for sådanne overtrædelser er 10 dagbøder, og at normalintervallet for straffen er 6 - 25 dagbøder.

Dagbødernes størrelse fastsættes på grundlag af tiltaltes nettomånedssindkomst. Den mindste dagbøde er 6 euro, dvs. ca. 45 danske kroner.

Kontrol

Hvis nogen mistænkes for at have gjort sig skyldig i overtrædelse af §§ 6 eller 7, jf. ovenfor, kan politiet foretage kropsvisitation af den pågældende for at finde våbnet, jf. lovens § 8.

Endvidere indeholder den finske politilovs § 22 regler om visitation.

Bilag 2

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om våben og eksplosivstoffer, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 67 af 26. januar 2000, som ændret ved lov nr. 433 af 31. maj 2000, og lov nr. 378 af 6. juni 2002, foretages følgende ændringer:

§ 4. På steder, hvortil der er almindelig adgang, er det forbudt at bære kniv eller dolk, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål. Forbuddet omfatter dog ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm.

Stk. 2.---

1. § 4, stk. 1, affattes således:

»Kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse, må ikke bæres eller besiddes på følgende steder, medmindre det sker som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål:

- 1) Offentligt tilgængelige steder.
- 2) Uddannelsessteder.
- 3) Ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.«

2. § 4, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Justitsministeren kan udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af:

- 1) Skarpe eller spidse våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter, enhåndsbetjente foldeknive, der er konstrueret således, at de i normal stand kan foldes ud ved brug af én hånd, foldeknive med todelt skæfte, hvis klinge kan foldes ud ved brug af én hånd, knive, der er konstrueret til at hænge om hals eller skulder, og som fra denne placering kan trækkes ved brug af én hånd, kastestjerner, kasteknive samt kårdestokke og andre tilsvarende våben, der fremtræder som en anden genstand.

Stk. 3. Justitsministeren kan udstede regler om forbud mod at indføre, ved overdragelse at erhverve, besidde, bære eller anvende, at overdrage eller at overlade andre besiddelsen af:

- 1) skarpe våben, hvis klinge overstiger 12 cm, knive med tværstillet greb beregnet til stød, springknive, springstiletter, faldknive, faldstiletter og lignende samt kårdestokke og andre tilsvarende skjulte våben,
- 2) kastestjerner, kasteknive og lignende,
- 3) genstande, der uden at fremtræde som våben eller ammunition er egnede til at anvendes på lignende måde som de i § 1, nr. 4, nævnte genstande,
- 4) stoffer, der kan anvendes til fremstilling af de eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1, eller til indfyldning i de i § 1, nr. 4, nævnte genstande,

Gældende formulering

- 5) våben, der er beregnet til at virke lammende, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm,
- 6) laservåben, der er særligt beregnet til som eneste eller som en af flere våbenvirkninger at forårsage permanent blindhed på ubeskyttede øjne.«

Lovforslaget

- 2) Andre skarpe eller spidse våben, som ikke kan antages at have noget anerkendelsesværdigt formål.
- 3) Genstande, der uden at fremtræde som våben eller ammunition er egnede til at anvendes på lignende måde som de i § 1, nr. 4, nævnte genstande.
- 4) Stoffer, der kan anvendes til fremstilling af de eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1, eller til indfyldning i de i § 1, nr. 1, nr. 4, nævnte genstande.
- 5) Våben, der er beregnet til at virke lammende, bedøvende eller blændende ved udladning af elektrisk strøm.
- 6) Laservåben, der er særligt beregnet til som eneste eller som en af flere våbenvirkninger at forårsage permanent blindhed på ubeskyttede øjne.«

§ 10. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, straffes med bøde. Er den pågældende tidligere mere end én gang dømt for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, er straffen fængsel indtil 2 år, under særligt formildende omstændigheder dog bøde. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.

*Stk. 4.-5. ---***3. § 10, stk. 3, affattes således:**

»*Stk. 3.* Overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2, straffes med bøde. Straffen kan stige til fængsel i 2 år, når den pågældende tidligere er straffet for overtrædelse af § 4, stk. 1 eller 2. Straffelovens § 81, stk. 1, finder ikke anvendelse.«

Til lovforslag nr. L 97. Skriftlig fremsættelse (26. november 2003)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af våbenloven (Forbud mod at bære kniv mv. samt skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af kniv mv.).

(Lovforslag nr. L 97).

På baggrund af flere alvorlige knivoverfald i løbet af sommeren 2003 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om sammen med Politimesterforeningen og Politidirektøren i København at udarbejde en redegørelse for omfanget af sager, hvor personer ulovligt har besiddet eller anvendt knive mv. Justitsministeriet anmodede samtidig om en vurdering af grundlaget for en styrket retshåndhævelse på området, herunder i form af lovændringer eller gennem en øget kontrolindsats. Rigsadvokatens redegørelse forelå den 15. september 2003.

Rigsadvokaten har ved en forespørgsel til samtlige landets politikredse indhentet oplysninger om anmeldt kriminalitet i første halvår 2003, hvor kniv er anvendt. Det fremgår blandt andet af Rigsadvokatens redegørelse, at der i første halvår 2003 i samtlige politikredse er anmeldt i alt 750 tilfælde af kriminalitet, hvor kniv har været anvendt, herunder 5 anmeldelser om manddrab og 46 anmeldelser om forsøg på manddrab samt 169 anmeldelser om vold efter straffelovens §§ 245 og 246. Foldeknive forekommer i alt i 30 af anmeldelserne om vold, manddrab og forsøg herpå. 8 af disse er foldeknive med en klinge, der er længere end 7 cm, mens 22 (svarende til 10 pct.) af knivene er foldeknive med en klinge på højst 7 cm. For 17 af disse tilfælde er gerningsstedet angivet som et sted med almindelig adgang.

Forbuddet i den gældende bestemmelse i våbenlovens § 4, stk. 1, mod at bære kniv på steder, hvortil der er almindelig adgang, omfatter ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm. Som det fremgår af Rigsadvokatens undersøgelse, bliver

disse foldeknive imidlertid også anvendt ved voldskriminalitet.

Knive med en knivlængde på 7 cm og derunder kan volde væsentlig skade, herunder livsfare. Retsmedicinsk Institut i København har således oplyst, at klingelængden skulle fastsættes til 1-2 henholdsvis 3-4 centimeter, hvis et knivstik i halsregionen henholdsvis brystregionen ikke skulle kunne forårsage en sådan skade.

Rigsadvokaten har på den baggrund gennemgået en række mulige modeller for begrænsning af adgangen til at bære disse foldeknive på steder med almindelig adgang.

Regeringen har vurderet fordele og ulemper ved de modeller, som Rigsadvokaten har skitseret, og lovforslaget bygger i vidt omfang på de anbefalinger, som Rigsadvokaten er fremkommet med i redegørelsen.

Som Rigsadvokatens undersøgelse viser, bliver foldeknive med en klinge på højst 7 cm brugt til alvorlig personfarlig kriminalitet, og den omstændighed, at det i dag er tilladt at bære sådanne knive uden noget anerkendelsesværdigt formål, øger efter regeringens opfattelse risikoen for voldskriminalitet ved anvendelse af knive. Regeringen finder, at det er vigtigt, at våbenlovens bestemmelser om besiddelse af knive mv. afspejler en klar afstandtagen fra den tendens, der er hos visse unge til at bære kniv i almindelighed. Efter regeringens opfattelse er det derfor nødvendigt at gennemføre et generelt forbud mod at bære kniv mv. på offentligt tilgængelige steder samt steder, hvor unge typisk færdes. Et sådant generelt forbud mod at bære kniv vil kunne bidrage til den nødvendige holdningsændring hos de grupper af unge, der i dag bærer kniv under deres almindelige færden.

Det foreslås på den baggrund, at det gældende forbud mod at bære kniv eller dolk på offentligt sted udvides til at omfatte foldeknive med en klinge på højst 7 cm, medmindre kniven bæres som led i erhvervsudøvelse, til brug ved jagt, lystfiskeri eller sportsudøvelse eller har et andet lignende anerkendelsesværdigt formål.

Herefter vil det – i lighed med hvad der gælder for andre knive – kun være tilladt at bære foldeknive med en klinge på højst 7 cm på offentligt sted mv., hvis der er et anerkendelsesværdigt formål hermed. Opregningen i lovtæksten af anerkendelsesværdige formål er ikke udtømmende. Et ”andet lignende anerkendelsesværdigt formål” kan f.eks. være friluftaktiviteter som skovture og vandreture. Der kan også være tale om andet lovligt praktisk gøremål, hvor anvendelse af kniv er nødvendig. Hævder sigtede/tiltalte, at kniven skal bruges til et anerkendelsesværdigt formål, skal der foretages en samlet vurdering af sagens omstændigheder f.eks. med hensyn til påklædning, tid og sted, måden kniven bæres på, knivens art mv. Denne samlede bedømmelse vil medføre, at der forekommer en række situationer, hvor personer normalt aldrig lovligt vil kunne bære kniv, f.eks. på diskoteker og værtshuse, og forslaget vil medføre, at dette også vil gælde foldeknive.

Det foreslås endvidere at udvide det gældende forbud i våbenlovens § 4, stk. 1, mod at bære kniv eller dolk, således at andre skarpe eller spidse genstande, som er egnede til at blive brugt til legemsbeskadigelse, omfattes af forbuddet. Det vil naturligvis fortsat være lovligt at medbringe sådanne genstande, hvis man har et anerkendelsesværdigt formål hermed. Som ovenfor nævnt vil der skulle foretages en samlet bedømmelse af sagens omstændigheder, og en sådan vurdering vil medføre, at det normalt aldrig vil have et anerkendelsesværdigt formål at medbringe eksempelvis en syl på et diskotek eller i almindelighed at gå rundt på gaden med skarpe metalstykker eller glasskår.

Samtidig foreslås det, at området for forbuddet udvides til – ud over ”steder, hvortil der er almindelig adgang” – også at omfatte køretøjer, der befinder sig på offentligt tilgængelige steder, samt skoler, ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende, hvor unge typisk færdes.

For så vidt angår køretøjer bemærkes, at det fremgår af Rigsadvokatens redegørelse, at flere politimestre særligt har påpeget, at der ofte medbringes kniv i køretøjer, hvilket ikke er forbudt efter de gældende regler. Dette er efter regeringens opfattelse en uacceptabel retstilstand, og regeringen foreslår derfor – i lighed med hvad der gælder i Sverige og Norge – at det også bliver forbudt at bære eller besidde knive mv. i kø-

retøjer, der befinder sig på offentligt tilgængelige steder.

Den foreslåede udvidelse af det stedlige anvendelsesområde for våbenlovens § 4, stk. 1, er et udtryk for regeringens ønske om en konsekvent og målrettet indsats mod de unge, der spreder angst og utryghed, hvor de færdes. Regeringen finder det meget væsentligt, at våbenlovens bestemmelser også afspejler en klar afstandtagen fra unges besiddelse af knive mv. i skoler, ungdomsklubber, fritidsordninger og lignende.

Det foreslås endvidere, at straffen for ulovlig besiddelse af kniv mv. skærpes. Dette indebærer først og fremmest, at der i 2. gangstiltælde af overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 1 eller 2, forudsættes fastsat en kort frihedsstraf på 7 dages fængsel. I dag straffes 1. og 2. gangs-overtrædelser af våbenlovens § 4, stk. 1 og 2, med en bøde på 3.000 – 5.000 kr., mens der i 3. gangstiltælde idømmes en straf af fængsel i 14 dage. Der foreslås ingen ændring i de gældende strafpositioner i 1. og 3. gangstiltælde. Regeringen har i den forbindelse lagt vægt på, at frihedsstraf allerede i 2. gangstiltælde må antages at have en præventiv effekt.

Herudover indeholder lovforslaget forslag til, at bøder for ulovlig besiddelse på bopælen mv. af visse knive og slag- og stødvåben, der i dag fastsættes til 600 kr., forhøjes til 1.000 kr., samt at bødetaksten for ulovlig besiddelse på bopælen mv. af springknive, faldknive, faldstiletter, butterflyknive mv., forhøjes fra 1.000 kr. til 3.000 kr.

Endelig indeholder lovforslaget et forslag til en ny affattelse af bemyndigelsesbestemmelserne i våbenlovens § 4, stk. 3, nr. 1 og 2. Den foreslåede ændring indebærer blandt andet, at justitsministeren får hjemmel til at forbyde andre skarpe eller spidse våben, som ikke kan antages at have noget anerkendelsesværdigt formål, uden at der – som hidtil – kræves en lovændring.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med Justitsministeriets kommende forslag til lov om politivirksomhed, der blandt andet vil indeholde en bestemmelse om visitation mv. på steder, hvor der efter våbenlovgivningen gælder forbud mod at bære eller besidde knive mv.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.